

ET FORARBEJDE:

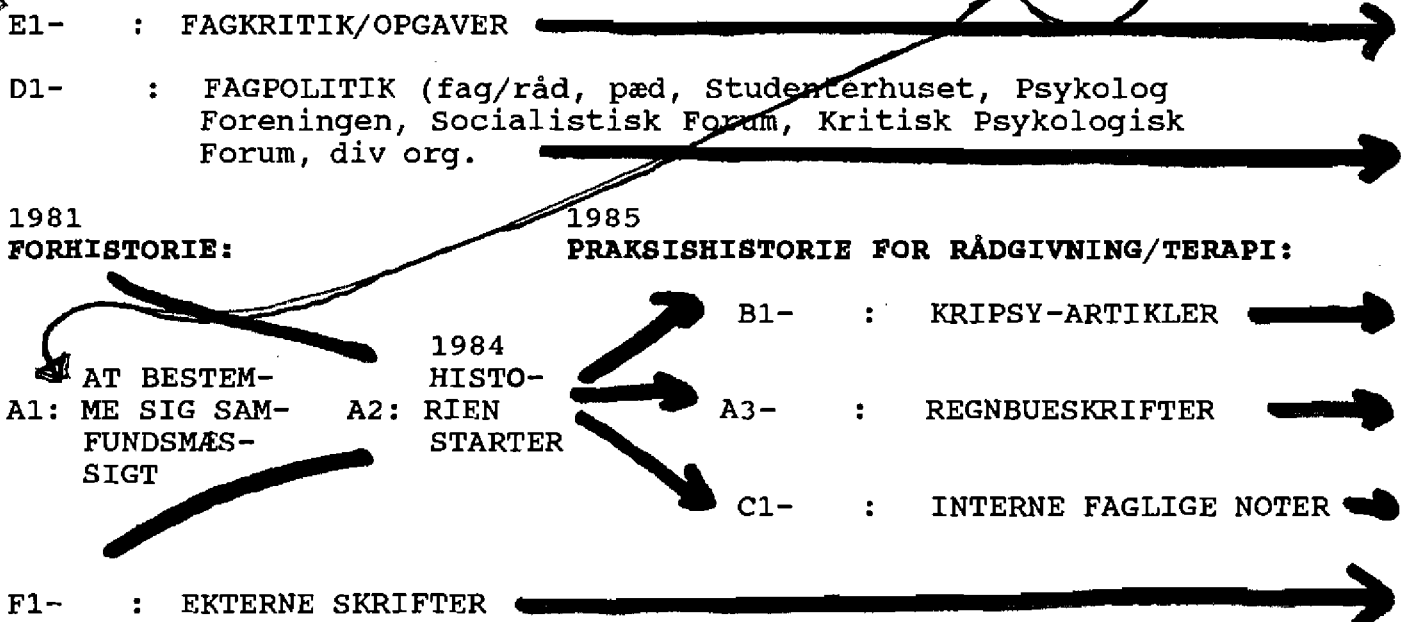
AT BESTEMME SIG SAMFUNDSMÆSSIG.

MAJ 1981 - SEPTEMBER 1984

VORT KÆRE STUDIUMS FREMTID? / INDPUT MAJ 81
 KÆRE RUSTRÆNER / MØDE JUNI 81
 BREV STUDIENÆVNET VED MODERATE STUDENTER / FAG JUNI 81
 KÆRE FAGROD / MØDE JUNI 81
 DEN FAGLIGE-INDHOLDSMÆSSIGE UDVIKLING 1968-81 / RUS JULI 81
 FORSLAG TIL STUDENTERPOLITISK LINIE FOR EFT.ÅR. PSYK / FAG SEP 81
 FAGRÅDETS VELKOMST TIL DE NYE PSYKOLOGISTUDERENDE / SNAK SEP 81
 DEBAT: LIVSKVALITETER OG 80-ERNES EKISTENSLOGIK / AUG 81
 OM STUDENTERLIV - INDPUT TIL JEPPE / INDPUT NOV 81
 PRÆCISERING AF 1.STE GANG - INTRO 3 / PÆD SEP 81
 KÆRE FORHENVÆRENDE INTRO-3-ER / PÆD JAN 82
 EN ABSTRAKT ANMELDELSE AF KONKRET PRAKSIS / INDPUT MARTS 82
 OM MARXISTISKE UTOPIER. OG SVAR TIL MORTEN / INDPUT APRIL 82
 REFERAT AF STUD-MØDE / FEB 82
 PROGRAMFORSLAG TIL LIVSHISTORIEARB. - INTRO 82 / PÆD SEP 82
 BOFÆLLESSKAB PÅ LANDET / ANNONCE 82
 SØGES: SPECIALEGRUPPE OMKRING PSYKISKE KONFLIKTER / ANNONCE 82
 KRITISK PSYKOLOGISK FORUM - TERAPI / REFERAT MARTS 83
 FORUM KRITISK PSYKOLOGI - TERAPI / OPLÆG APRIL 83
 KRITISK I EN KRITISABEL VERDEN / FORUM NOV 83
 RÅDGIVNING SØGER NYE MEDLEMMER / PROJEKT AR FEB 84
 EN GRUPPE PÅ VEJ - ALTERNATIV RÅDGIVNING / PROJEKT AR SEP 83
 KRITISK PSYKOLOGISK SEMINAR OM TERAPI / SNAK 1.SEM SEP 84
 KROP - ENERGI - MASAGE / 1.SEM SEP 84
 KRÆV IKKE MINDRE END ALTING FOR ALLE / DIGT 1.SEM SEP 84
 EN EFTER WEEKEND TANKE / 1.SEM SEP 84
 REFERAT FRA 1.KRIPSY-SEMINAR OM TERAPI / FORUM 84

NØGLE FOR INDELING:

Her

indput

nr. 30
16. årg
6/10
1984

informationer om psyk.studiet

debatput:

UDVIKLING Gennem TERAPI?

— ET TEMAPUT OM KREATIV PSYKOLOGISK
TEORI & PRAKSIS AF STUDERENDE
VED PSYK. LAG, KUÅ

DESTE NUMMER OGSA UDREDNING OMkring PSYK.STUDIETS SIDSTE DELE

INDHOLDSFORTEGNELSE:

Ugens møder.....	s. 3
DEBATPUT/Om temaputtet.....	s. 4
Velkomsttale.....	s. 7
Et bud på terapiprocesen.....	s. 10
Er Krit. Psyk. en mandepsykologi?.....	s. 14
Er klienter børn, der skal opdrages af den store terapeut?.....	s. 18
Om andre oplevelsesmåder og kommunikationsformer.....	s. 21
Krop - energi - massage.....	s. 23
Evaluerings.....	s. 26
Mødeindkaldelser til praksisgrupper.....	s. 27
Et besøg i løvens hule.....	s. 29
En efter-weekend tanke.....	s. 35
Studieplan for 2. og 3. del af cand.psych. studiet.....	s. 36
Departementet for jubilæer.....	s. 60
Studentklubsektionen.....	s. 61
Regler for sidetal for eksamensopgaver.....	s. 62
Trin I Eksamen.....	s. 64
VT.....	s. 65
Trin II Eksamen.....	s. 66
Trin III Eksamen.....	s. 67
Ændring af arbejdspsykologi - lang praktik.....	s. 69
Trin IV Eksamen.....	s. 70
Referater af stormøde og indkaldelse til ditto.....	s. 71
Referat fra studienævnet.....	s. 73
Referat fra Psykrådsmøde.....	s. 74
Kommentar.....	s. 75
Oplæg og debat om handlefærdighed.....	s. 77
Indkaldelse til kongres.....	s. 80
Udenfor murene, sexologisk seminar.....	s. 81
Udfordringsaktiviteter og Vigtig meddelelse.....	s. 82
Annoncer, jobtilbud.....	s. 83
Efterlysning fra biblioteket.....	s. 84

Stormøde, d. 10/10 kl. 10 i alrummet

Onsdag d. 10.10. kl.13.30-16	Studienævnsmøde	3-1-5
Onsdag d. 10.10. kl.15.00-16.30	EDB-udvalgsmøde	1-1-25
Onsdag d. 24.10. kl.10.01	Institutrådsmøde	6-1-66

OM TEMAPUTTET :

"UDVIKLING Gennem TERAPI ?!"

- Om Kritisk Psykologisk teori & praksis af studerende ved psyk.lab. KUA.

„En filosof-professor kom til hr. K. for at fortælle ham om sin visdom. Efter en tid sagde hr. K. til ham: „Du sidder ubeekvent, du taler ubeekvent, du tænker ubeekvent“. Filosofiprofessoren blev vred og sagde: „Det er ikke mig, jeg vil vide noget om, men selve det indhold, jeg omtaler“. „Det har ikke noget indhold“, sagde hr. K. „Jeg ser, du går blodset, og duopnår ikke noget, mens jeg ser dig gå. Du taler mørkt og skaber ikke lys gennem din tale. Når jeg ser din holdning, er jeg ikke interesseret i dit mål.“ (Bert Brecht)

Det lille citat af Brecht's "Læraetykker", som vi her hentet fra Universitetsavisen, illustrerer på flere måder de problemer, der rejser sig og ved dette tema. At det skizma, som Brecht fremhæver, står centralt indenfor terapiens område skulle vel ikke undre: Set fra klientens side eksisterer skizmat, som en modsættelse mellem på den ene side de behov han rent faktisk står med og på den anden side det, et han tvinges af sine livsbetingelser til at handle ud fra mål, der ikke er hans egne. Set fra selve relationen mellem terapeut og klient fremtræder skizmat typisk ved, at selv den "velmenende" terapeut mange gange kommer til at præse nogle andre - og for terapeuten bedre - mål ned over hovedet på klienten.

Men skizmatens gyldighed begrænser sig langt fra til det mikrokosmos, som terapifeltet udgør. Faktisk kan vi vist alle nikke genkendende til det i vores hverdag. Og selvom dette tema delvis indholdsmæssigt handler om terapi og dele fremtræder, som et referat af et weekend-seminar; så er det vores overordnede mål, at sætte vores fælles hverdag til debat. Mere præcist handler det (også) om at genrejse diskussionerne af, hvorledes vi sammen får mere hold om vores fælles studiepraksis i både dens faglige, sociale & politiske aspekter.

Den konkrete anledning til temaputtet er et weekend-seminar, som blev afholdt i begyndelsen af september (se Indput nr. 24/1984), hvor vi der var med oplevede en sammenhæng, som - i hvert fald vi finder - er sjælden. Og derfor vil vi godt dele den med andre - med dig.

Netop i oplevelsen af, at sammenhængen var "sjælden" ligger anknæytningen til debatten om vores fælles studiepraksis. Efterhånden som vores levingsvilkår generelt og vores studiebetingelser specifikt bliver stadig mere forringet; så kunne det umiddelbart se ud som om, et vi tvinges til at forvalte disse vilkår stadig mere individuelt: I det spil der handler om at tackle faglige, sociale problemer er det de studerende, som i forvejen har overskud & ressourcer, der klarer sig. Og hvis de fine og "rigtige" forestillinger om en kommende "solidarisk erhvervspraksis" skal tages alvorligt, som andet og mere end rene løbebekendelser, så må vi også snakke om, hvorledes vi udvikler og styrker en solidarisk studiepraksis (jvf. Brecht). Men en sådan opstår jo ikke ud af det blå af sig selv. Studentertropolitikkens og de studentertropolitisk aktives åg kan vel netop ses som pro-

blemet om, at hver ny generations af studerende skal starte forfra. Og selvfølgelig skal man da det, da man ikke bare kan overtage andres erfaringer som sine egne. Men konsekvensen er, at historien systematisk tabes. Og hvorledes ændre dette, så man hverken skider på nye studerendes egne erfaringer eller på historien?

Her kan vi måske bruge begrebet om en modkultur: En modkultur til universitetets ordløse "opfordring" til en individualiseret studiepraksis; en modkultur, hvor vi organiserer os omkring en mængde praksisfelter, der har umiddelbar betydning for de faglige, sociale og livspraktiske problemer, som vi står i. Eksempler på sådanne organisationer omkring praksisfelter er de medaendkaldelser til gruppedannelser, som vores vækends mundede ud i; selvom det må pointeres, at disse kun udgør et minimalt udvalgt af de praksisfelter, der eksisterer som relevante!

Dette overordnede perspektiv omkring vores problemer i og ved en studiepraksis træder ikke umiddelbart frem af indholdet af dette tema. Perspektivet er indeholdt i overhovedet overvejelserne omkring at viderefremde vores erfaringer på denne måde.

Som sagt tidligere former temaputtet sig indholdsmæssigt, som et referat af, hvad der foregik på hin Kritisk Psykologiske weekend-seminar.

Før weekenden havde planlægningsgruppen gjort sig nogle tanker om temaet: "Udvikling gennem terapi?!". Disse blev udtrykt gennem, at spørgsmålets viser hen til, at nok er terapi grundlæggende et opfatte som et enkelt individs udviklingsproblem, men udviklingsmulighederne i terapi er ansvært knyttet til mulighederne og begrænsningerne i de samfundsmæssige rammer. Undertrykkende forhold, styrkeforholdet mellem grupper, klasser mv. - hvorunder terapi finder sted. Terapi kan derfor ikke, som i traditionel psykologi og psykoanalyse, blot ses som en proces mellem terapeut og klient, hvor det er klienten, der må ændre sig. Snarere er terapi at opfatte som en kooperativ proces mellem klient og terapeut, hvor der arbejdes med at udvikle handlevænen og de samfundsmæssige handlemuligheder for begge. Udråbstegnet i temaet peger på, at eksistensen af terapi som forum for social praksis, i sig selv er et udtryk for skæve og undertrykkende samfundsmæssige forhold. Terapi må derfor have ophevelsen af dette i sig som perspektiv.

Allerede i planlægningsfasen af weekenden forudså man, et det nok ville være uafklarede punkter, uenigheder og modsigelser som ville præge diskussionerne. Og dette blev i høj grad bekræftet, hvad læsning af referaterne da også vil vise. Derfor er det nok på sin plade her lige et øje at par ord om, hvad "Kritisk Psykologi" er for en størrelse. Først og fremmest er det vigtigt at fremhæve, at den Kritiske Psykologi - med henvisning til redaktionsgruppen af "Forum Kritische Psychologie" - ikke er nogen "bevægelse", ikke umiddelbart kan betragtes, som endnu en "skole" med en organisk sammenhængende enig opfattelse. Derfor kan man ikke snakke om den Kritiske Psykologies "nyeste standpunkt" ud fra, hvad der sidst er blevet offentliggjort. Ivert imod må hver enkel forfatters bidrag opfattes, som netop denne forfatters bidrag. Men dette betyder alligevel ikke, at den Kritiske Psykologi blot består af et sammensurium af alle mulige og uforenselige positioner, der kun er knyttet sammen af en ydre etikette: Det fælles grundlag er anerkendelsen af fælles sandhedskriterier, der gør, at man kan vurdere andres og

hinandens bidrag/kritik ud fra deres bidrag til videreudviklingen af en marxistisk/emanciperisk teori og praksis. Med Marx kan vi sige, at praksis udgør det eneste sandhedskriterium. Og det betyder, at vi må vurdere teoretiske analyser i forhold til, hvorvidt de giver os et bedre greb om vores fælles praksis eller ej.

Men nu er det jo sådan, at det ikke altid er muligt at foretage sådanne vurderinger. En betingelse er i hvert fald, at den genetand, som er i focus, er udviklet så langt, at man overhovedet er enige om hvori problemet ved denne består. Og netop dette gør sig ikke gældende for den genetand, som er til debat i dette temaput - realiseringen af en subjektorienteret terapi. Derfor har vi heller ikke - hverken i diskussionsreferaterne eller i redigeringen - søgt at lukke uenighederne; men netop søgt at åbne dem, holde dem levende, så de kan bruges som en fælles drivkraft til at komme videre sammen.

Strukturen i temaputtet følger ugentens kronologisk, således at det starter med ankomsten fredag og slutter med indkaldelser til fremtidige møder samt to personlige referater af oplevelser af/tanker omkring ugenten.

I "Velkomttalen" forsøges temaat præsenteret samtidig med, at spørgsmålet om hvorledes vi kan arbejde med uenigheder trækkes frem.

Grundlaget for oplægget & diskussionen af "Et bud på terapiprocessen" er et speciale, som er lavet af Hanning: "Terapi på grundlag af den Kritiske Psykologi". Specialet er for øjeblikket udsolgt i bogskabet, men vil snarest muligt blive genoptrykt.

Da vi står med en fælles forståelse af, at spørgsmålet om menneskelig lidelse på mange måder kan føres tilbage til det, at være tvunget til at forvalte sit liv ud fra fremmedbestemte interesser; så er overkriften for de næste to indlæg netop "opdragelse til fremmedbestemthed".

I referatet af Anne & Kirstene oplæg: "Er Krit. Psyk. en mandepsykologi?" - diskuteres hvorvidt man må reflektere eksplicit i de teoretiske analyser, som en social og økonomisk kategori. Og i referatet af Jan & Knus oplæg: "Er klienterne børn, der skal opdrages af den store terapeut?" - diskuteres selve relationen mellem terapeut og klient. Herefter refereres ugentens mere direkte oplevelsesorienterede indlæg i indlæggene om henholdsvis "Om andre oplevelsesmåder og kommunikationsformer" og "Krop - energi - massage".

Søndag var på ugenten opsamlings og perspektiveringsdag; men de de indholdsmæssige opsamlings er refereret i forbindelse med oplæggene, så er det kun "Evalueringen", som vi herefter bringer et referat af.

Endelig afrundes temaputtet med dele tre opfordringer til gruppedannelser (kvindegruppe, mandegruppe og alternativ rådgivnings-gruppe) og dels to personlige beretninger omkring det, at have været med på ugenten ("Et bæg i levens hule" og "En efter-weekend tanks")

Med håb om et læsningen af temaputtet vil blive ligeså inspirerende, som ugent-seminaret var for os 30, der var med.

Knus fra referat & redigeringsgruppen Susan, Stoffer, Dorte Marie & Jens-Peter

VELKOMST-TALE

Jeg vil godt på forberedelsesgruppens vegne byde velkommen til dette seminar om Kritisk Psykologi og om terapi på et kritisk psykologisk grundlag. Det er enormt rart at det er blevet til noget, og at vi er blevet så mange. Det lover godt for et videre mere bredt arbejde i det kommende - nok meget politisk kolde - efterår.

Når der snakkes om terapi på et kritisk psykologisk grundlag, så er det for det første at snakke om hvordan terapi bestemmes teoretisk, udvikles og gribes i praksis, så det er terapi i brugerens interesse og ikke i terapeuten, magthavernes eller udbytterens interesser. Og for det andet at når der snakkes om terapi og kritisk psykologi, så snakkes der også historie.

Tidligere stod terapi set som isoleret ændring af den enkelte overfor den marxistiske samfundsvidenskab, der blev - og bliver - set som ændring af de grundlæggende sociale strukturer.

Idag står vi med - i og med at den marxistiske filosofi som videnskab søges anvendt på studiet af levende væsener - at udvikling af den enkelte og af de sociale strukturer må ses og bestemmes og gribes som den enhed, de i praksis udgør. De kræver nok forskellige teorier, men de kan ikke rives fra hinanden - hverken i teorien eller i praksis. Dette betyder at vi nu historisk kan smide en falsk modsigelse væk som vores teoretiske arvegods: at først må samfundet ændres inden individet kan ændre sig, eller først må individet ændres før samfundet kan ændre sig.

At det er en falsk modsigelse - også indenfor terapiens område - må ses begrundet i, at både individet og de sociale strukturer er selv-kørende og i gensidig bevægelse og udvikling allerede inden den politisk aktive, terapeuten eller privatpersonen forholder sig dertil, hvilket betyder at der kun er en mulighed/vej: at koble sig til og på den proces, der forløber i forvejen og styrke dennes egenudvikling ved at støtte de progressive og udviklende træk overfor de hæmmende og begrænsende. Dette i skarp modsætning til, at man stiller sig overfor eller udenfor - og stiller egne mål op for, hvor det man arbejder med skal hen; - hvilket er en forholds måde, som især kendes fra småborger-skabet - og nu i nyere tid også fra mellemlaget - der med Marx'ord 'prøver at være en syntese mellem kapital og arbejde, men som forbliver en sammensat fejltagelse'.

Netop dette mener jeg er vigtigt i dag at holde sig for øje. Vi må/kan ikke stille os udenfor, og vi må heller ikke lulle os ind i en mellem-

lagesproblematik, hvor vi tror det er os, der har svaret på fremtiden - så stiller vi os netop udenfor eller over. Vi er kun en del af den, og det kun i den udstrækning vi er forbundet med de bevægende kræfter overalt - i partier, fagforeninger, bevægelser, med nye og gamle (psykologi)studerende, med kæreste-r.

Først da kan vi præge fremtiden i den interesse/retning, som vi på papiret skriver om, og først da fanger vi de reelle problemstillinger for de liv, der skal "tværs igennem .." allehånde undertrykkelsesbarrierer.

Det indtil nu sagte gælder i udpræget grad indenfor det terapeutiske område. Her er den generelle samfundsmæssige undertrykkelse "blot" blevet så bastant for den enkelte, at dernangler muligheder for bare et minimum af håndtag på livssituationen, hvorfor håndtaget og kontakten til egne følelser, tanker og behov flyder ud - for til sidst at blive tabt helt. Man må koble noget af sig selv af - eventuelt hele sig selv som i psykosen - for blot at holde fast på sig selv, holde sig oprejst som organisme.

Det ser nu ud som om denne "organisme" - som enhver "dybdepsykolog" respektfuld prøver at finde mennesket i ved blot at glo på det, lytte "inderligt" til det eller stille sig til rådighed som idealfigur - må ændre sig for at komme tilbage til livet. Glent-glent (for)bliver at DETTE ER LIVET, og at "organismen" er et konstant udtryk for den nuværende stand af fælles menneskelighed, og at ingen vender tilbage før der er noget at vende tilbage til. Dette "noget" er inden i og indenfor "samfundet" at skabe og tilkæmpe sig samfundsmæssige handlemuligheder - et for klasesamfund altid nærværende og nødvendigt project, men som også viser at terapi er en eklatant selvmodsigelse. Sisyfos har travlt så længe de strukturer, der nødvendiggør terapi som form for social praksis, stadig eksisterer.

Og overflødiggørelsen af disse er en global arbejdspolitisk kamp. Til denne kamp bidrager vi ikke fremadrettet, så længe vi har momenter og følgevirkninger af den udbredte - også for psykologien, og for freudomarxismen gjort til sit grundlag (!) - falske modsigelse, at først må samfundet ændres inden .., eller først må individet ændres inden .., idet denne anskuelsesmåde er udviklingsløs (hvor kommer den bevægende kraft fra ??), hvilket blot spejler vilkårene for den gruppe, som det i praksis er en modsigelse for: småborgeren. Derfor må vi også gøre op med småborgeren i os selv, men i de sammenhænge, hvor det hører hjemme: overalt.

Og bliver vi lidt på de store armsvings niveau, så må vi spørge, hvor

vi finder rettesnore for denne kamp og dette opgør. Det gør vi i praksis, men omvendt er der heller ikke noget 'så praktisk som en ordentlig teori'. Med Lenin kan man sige, at 'sandheden er konkret', men det konkrete er med Mao's ord 'en enhed i mangfoldigheden og fuld af modsigelser', hvorfor de eneste der kan ændre og udvikle det konkrete er de involverede selv. For psykologer - og især terapeuter - betyder dette et opgør med berøringsangsten for de reelle (materielle) livsproblemer, og en styrkelse af det fælles arbejde for at ændre den.

Med ovennævnte to referencer er de to hovedpolitiske traditioner for den Kritiske Psykologi trukket frem: DKP-ismens ene blomst overfor Mao-ismens looo blomster. Og disse er også trukket frem med det sigte, at jeg mener at der kan læres meget på nuværende tidspunkt ved at holde spændingen mellem disse to traditioner i live og ikke forfalde til den ene eller den anden side: dvs. til begrebet om den objective sandhed som tilhører nogen eller noget - eller til begrebet om at alt er relativt og lige væsentligt. Nok har vi hver vores oplevelse af vores eget liv, men vi deler livsgrundlag med andre. Så det drejer sig ikke om det ene eller det andet. De hænger sammen.

Derfor: når der arbejdes så drejer det sig ikke kun om det fælles tredje - som vi har snakket om i årevis - men om en styrkelse af det fælles greb om det fælles tredje: det sociale liv med hinanden. Og dette er ikke noget fjernt eller noget der sker på mandag. Det begynder hvert sekund - det er startet - og det er det, der skal videre;

VELKOMMEN.

ET BUD PÅ TERAPIPROCESSEN

Klokken sneg sig hen ad 22 fredag aften før vi havde spist & slået maver - og var klar til at gå igang med at høre og diskutere weekendens første oplæg. Og på trods af (eller måske i kraft af !) dette, skulle det vise sig, at det ikke var heftighed det skortede på.

Hemming havde lavet et oplæg til os, som var en slags sammekog af hans speciala (jvf. indledningen: "Kritisk Psykologisk teori & praksis ..."). Nu findes der ikke nogen entydig opfattelse af, hvad terapi på grundlag af den Kritiske Psykologi vil sige - dels pga et forekallige erkendelsesplener er svære at holde ude fra hinanden når praksiserfaringer skal summeres op; og dels fordi teoriens konkrete status for øjeblikket diskuteres kraftigt - så det har bestemt ikke været nogen teknemmelig opgave, som Hemming havde sat sig for? Da værre må det, som vi her præsenteres blive endnu et afkog (i 2. potens); så du må bære over med den noget firkantede fremstilling af de teoretiske/begræbelseslige udgangspunkter for Hennings standpunkter & holdninger.

Det almene udgangspunkt for Hennings overvejelser ligger i en bestemmelse af for det første, hvad der er særligt (i forhold til dyr) ved de menneskelige behov og for det andet emotionernes relation til kognition og handling.

De specifikt menneskelige behov foresøger begrebsliggjort gennem spørgsmålet om produktive behov, der betegner behovet for udvidelse af kontrollen med almenne - og dermed egne - livsbetingelser. At dette skulle være noget særligt ved os mennesker hænger sammen med, at vi - i modsætning til dyr - ikke kun tilpasser os vores livsbetingelser, men også passer disse betingelser til os/selv skaber livsbetingelserne. I vores forsøg på at bemestre de relevante omverdensforhold træder spørgsmålet om emotionaliteten ind i sammenhængen: I menneskets erkendelse af omverdensforholdene ses nemlig emotioner & kognitioner som en dialektisk enhed; idet emotioner på den ene side ses, som helhedsvurderinger af kognitioner af omverdensforhold i relation til egne behov, og på den anden side, som formidling mellem erkendelse og handling.

Ud fra disse almene kernepunkter er det muligt at forstå menneskelig lidelse, som opstår, når individet på en gang oplever nødvendigheden af at gribe ændrende ind i egne livsbetingelser (for at udvide kontrollen over disse); men samtidig opfatter, at en effektivisering af de handlinger, der vil føre til en sådan bestemmelsesudvidelse samtidig vil føre til trusler mod egen livsopretholdelse (fra magthavernes side). Denne trussel vil kunne føre til, at man "arrangerer" sig med magthavernes - og derfor bliver sin egen fjende, da man således ikke handler i forhold til egne almene interesser, men ud fra fremmedbestemte interesser. Den psykologiske konsekvens af dette hedder i første omgang "fortrængning" af egen interesse i/nødvendighed af udvidelse af omverdens-

kontrol, for overhovedet at kunne bære den udviklede modsætning mellem kognition og emotion. Denne angstdæmpning gennem en fjernelse fra realiteten - som fortrængninger betyder - er dog kun kortsigtet og må til stedighed reetableres gennem stadig større fjernelse fra den virkelighed, som man opretholder sit liv igennem, hvilket kan medføre forvrængninger, dissocieringer mv.

På baggrund af ovenstående indfaldsvinkel til menneskelig lidelse er det nu muligt for Hemming at udlade noget om terapiens primære funktioner: Disse består for det første i at afklare/erkende, hvori undertrykkelsen af egne produktive behov består, og for det andet at forsøge at opnå en eget kontrol over de lidelsesæskabende/-fastholdende betingelser gennem handling.

I og med, at målet er en udvidelse af klientens kontrol over sine livsbetingelser i almenne - og dermed egne - interesse; så rejser Hemming samtidig spørgsmålet om, hvorledes dette skal realiseres i relationen mellem terapeut og klient. Men de Hennings materiale væsentligst bygger på Kritisk Psykologiske grundlæggelser - og ikke på f.eks. terapi-protokoller - så må han begrænse sig til at snakke om, hvad det er man må tiltræbe i klient-terapeut forholdet: Lige råderet/handlerum; ikke bruge hinanden som instrumenter for hinandens særinteresser, men som subjekter med fælles almene mål (dog ud fra et anerkende, at klient og terapeut indgår i relationen fra forekallige positioner). Som det senere skulle vise sig, så giver disse "idealer" ikke noget konkret billede af realiseringen af den terapeutiske proces - og det er da netop også i dette skæringspunkt, at vores diskussion skulle tage sit afsæt! Men hvorom alting er, så går Hemming videre med at fremstille, hvorledes han kunne forestille sig "den terapeutiske proces". Som strategi inddeler han processen i to faser: 1. fase, hvor hovedvægten ligger på en tentativ afklaring af klientens livssituation og overblik over ressourcer (f.eks. socialt netværk, økonomi, egne kapaciteter mm.). 2. fase, hvor hovedvægten ligger på en "tektisk analyse" af, hvordan klienten konkret vil kunne gribe ændrende ind i sin livssituation. Udgangspunktet for arbejdet i begge faser - og for terapiprocessen som sådan - må være klientens aktuelle emotionelle virksomhed, idet emotionerne principielt kan føre hen til de momenter i den konkrete omverden, som de er vurderinger af. Hemming argumenterer her for, at udgangspunktet ikke kan tages i kognitionerne, netop fordi individet ikke kan gennemskue sin situation pga nødvendigheden af at alliere sig med undertrykkerne og den deraf følgende "fortrængning". Modsætningerne mellem individets behov og fremmedbestemte handlinger genoplyses på forskellig vis i individets emotionelle befinden, hvorfor det er her, at man må gribe fat.

Til problemet om, hvorledes man kunne forestille sig, konkret at gribe fat, rejser Hemming nu spørgsmålet om anvendelsen af terapeutiske teknikker. Hemming fremtiller tre teknikker, som han mener er anvendelige: erindringsarbejde, øvelser omkring nærhed/afstænd til intense oplevelser og udvikling af handlestrategier. Her vil vi dog begrænse os til at beskrive, hvorledes man indenfor en Kritisk Psykologisk referenceramme kunne forestille sig at lave erindringsarbejde.

Indfaldsvinklen til overhovedet at snakke om erindringsarbejde er, at det selvfølgelig

er individets aktuelle livsproblematik, som er udgangspunktet; men i det omfang, at forhold fra fortiden synes at have en funktion i klientens aktuelle måde at forholde sig til sin livssituation på, må de inddrages. Klienten må indtage en konkretiserende erkendelseindstilling, hvor han koncentrerer sig om at retrocipere, hvordan lidelsestilstanden har sat sig igennem i konkrete situationer/episoder. I modsat fald fører erindringerne til en endeløs række af forklaringer og bedrøvelige tanker. Til dette erindringsarbejde må klienten have aktiv støtte, da erindringerne er selektive. F.eks. kan terapeuten opfordre klienten til at fokusere på konkrete aspekter af forhold i den erindrede situation (farve, lugt, sted, tid, motiver mm.). Ved tvivl, usikkerhed og modsigelser må aspektet underlægges en ny undersøgelse.

Erindringerne fortæller noget om klientens måde at forholde sig på i den givne situation. Og ved således at afklare uoverensstemmelser mellem på den ene side de subjektive handlebegrundelser/objektive handlebetingelser i den tidligere episode (f.eks. i barndommen) og på den anden side den aktuelle livssituation, kan klienten måske afklare om han afholder sig fra at handle i bestemte sammenhænge, fordi han tidligere - under andre betingelser - har oplevet sit eksistensgrundlag truet, men hvor eksistenskræften ved nærmere undersøgelse ikke mere er til stede.

Oplægget afrundes nu med at springe til et andet plan - nemlig til spørgsmålet om forholdet mellem terapi og politik. Det centrale er her, at når man arbejder terapeutisk ud fra den røde tråd, at tage stilling for klienten og mod undertrykkerne i forsøget på at forandre betingelserne i almen interesse, så udsættes man også selv som terapeut for sanktioner. Derfor er forholdet terapi-politik netop ikke et "enten-eller", men et spørgsmål om et nødvendigt - for klienten og terapeuten - både-og!

DISKUSSION AF HENNING'S OPLÆG.

Efter dette meget omfattende oplæg, der jo berører mange ting på flere niveauer, forsøgte vi at få greb om diskussionen ved i første omgang at kaste alle de spørgsmål, som vi sad tilbage med, ud i lokalet. Typisk var det, at de alle stort set handlede om forbindelserne mellem de abstrakte begreber og den konkrete praksis. Typisk var det også, at det ikke just var enighed, der prægede billedet hin sen fredag aften.

For dig, som ikke var med på weekenden, kan referatet af diskussionen måske (derfor) synes lidt uigennemskuelig - men det var diskussionen også for os (!). For at få lidt hold om det, vil vi forsøge at begrænse os til at trække de forekkelige standpunkter frem og ikke søge at afklare dem i forhold til hinanden. Dette også for at åbne debatten.

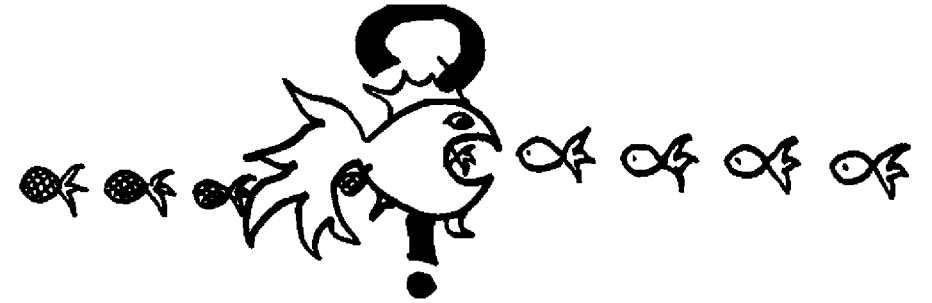
Opremsningen af spørgsmål udkrystalliseredes i diskussion af to kernepunkter: For det første spørgsmålet om, hvorledes det er muligt at lade den terapeutiske proces tage sit udgangspunkt i emotionaliteten, hvis emotionerne er "skubbet væk"? og for det andet spørgsmålet om, hvordan man henholdsvis bestemmer & anvender de fælles interesser mellem terapeut og klient?

I diskussionen af den terapeutiske proces's udgangspunkt, var der nogle som fremhævede, at hvis emotionerne var skubbet væk eller fordrejede, så ville et udgangspunkt her måske komme til at ligne et gestaltpsykologisk standpunkt, hvorfor det nok ville være mere rimeligt at tage sit udgangspunkt i en analyse af de kognitive aspekter ved selve problemsituationen. Hertil blev der svaret, at det var rigtigt, at det ikke var muligt at finde ud af, hvad emotionerne var vurderinger af, hvis de var uklare eller diffuse, men at det ikke desto mindre, var det eneste sted, som man kunne gribe fat, hvis man ikke ville køre nogle ting ned over hovedet på klienten. Ud fra dette standpunkt mente man, at det var muligt at inddrage teknikker i den terapeutiske proces, til at klargøre/tilspidse emotionaliteten - og således ad denne vej gradvist udvikle den fælles artikulering af problemsituationen.

Også i diskussionen af bestemmelsen og anvendelsen af de almene fælles mål/interesser mellem terapeut og klient fremtrådte to lignende standpunkter: Det ene gik på, at man kunne bestemme de almene mål, som en slags etiske regler og anvende disse i den konkrete terapi som henholdsvis målestok for hvor langt man var kommet og perspektiveringsekab. Ud fra det andet standpunkt drejede det sig om "at se det almene i det konkrete", hvorfor de fælles mål & interesser måtte findes i selve situationen mellem klient og terapeut. Betydningen af de almene mål var her udfra et spørgsmål om, at de udgjorde den skridtvise fælles artikulering af de fælles interesser/problemsituationen, som den udviklede sig i løbet af den terapeutiske proces.

I disse to diskussioner, som vi her har opregnet standpunkterne i, rejste der sig selvfølgelig en masse spørgsmål, som vi ikke engang nåede at afklare så langt, at bestemte synspunkter tonede frem. Alligevel skal nogle af dem nævnes her: Hvis vi skal tage udgangspunkt i emotionaliteten, så bliver det vigtigt at tage stilling til spørgsmålet om "overføring" - hvordan kan vi forstå "overføring"? Forudsætter Hennings ideer meget "fornuftige" klienter, da de jo skal kunne "tage imod fornuft"? Hvor langt kan man komme ved blot at snakke? Hvor langt kan man komme indenfor terapirummet? Hvilken rolle spiller de institutionelle rammer?

Som du kan se, så kom vi langt omkring - uden dog på nogen måde at nå til særlig stor afklaring. Men det var heller ikke meningen. Denne første diskussion på weekenden skulle også kun animere & inspirere. Alligevel var vi dog enige om bestemte grundlæggende forhold: Bl.a. at psykisk lidelse er en konsekvens af at være tvunget til at skulle forvalte sit liv under og igennem fremmedbestemte livsbetingelser - og hvorledes vi livshistorisk lærer at gøre dette, var netop temaet for den næste dag...

ER KRIT. PSYK. EN HANDEPSYKOLOGI?

Temat for lørdagen had "opdrageles til fremmedbestemthed", at undertema til det overordnede "terapi". Anne og Kirsten havde lavet et skidegodt oplæg: Skal køn være en eksplicit psykologisk kategori i den Kritiske Psykologi (KP)? Oplægget var også ret langt så I får lige nogle af hovedpunkterne.

Oplægget tog udgangspunkt i KPs forskellige bud på hvad samfundsmæssiggørelse og udvikling er for menneskene - og satte spørgsmålstegn ved om kvindernes udvikling i KP bliver set lig menneskene eller om kvinder blot bliver glemt. I KP kører den såkaldte Døfer-Täter-diskussion, som går ud på at man ikke kun må forstå undertrykte som ofre, men også som medansvarlige for deres egen undertrykkelse. Den diskussion bruges bl.a. til at afdekke kvinders udviklingsmuligheder. De to hovedfigurer i diskussionen hedder Frigga Haug og Ute Holzkamp-Osterkamp. Frigga siger sådan ca. at kvinder i deres udviklingsproces lader sig friste af løftet om social sikring (forsørgelse, tryghed) til at give afkald på de udviklingsmuligheder, mænd/drenge i højere grad bliver ansporet til at gribe. Dette sker p.g.a. kvinders funktion i samfundet

men det sker altså også med kvinders medvirken. De giver i et eller andet omfang frivilligt afkald på udvikling.

Når Frigga kommer frem til denne tese, ser det dels som en konsekvens af KPs almene bestemmelse af mennesket som i sin kulturhistoriske arv berørt af helt grundlæggende behov for udvikling og samfundsmæssiggørelse (en nødvendighed for samfundets videreførelse), og dels på baggrund af KPs bestemmelse af, hvad udvikling og samfundsmæssiggørelse så er.

I KP ses individet som på en gang format af de samfundsmæssige betingelser. Denne proces forløber livet igennem. I starten af livet henter barnet hjælp fra de voksne til både at tilegne sig og påvirke sine omgivelser i overensstemmelse med sine behov. Og her er det vigtigt at barnet føler sig sikker og tryk ved forældrene og deres udviklingsstøtte. Det kan ske: forældrene kan fx friste barnet til udviklingsafkald ved at "true" med følelsesmæssig tilbagetrækning, måske for at tilfredsstille egne kortsigtede interesser i afhængighed, symbiose etc. Nå, ungen må altså lære sig nogle såkaldt produktive færdigheder for at kunne deltage i og påvirke sine omgivelser. Frigga underretter som en forudsætning også for kvinders selvbestemmelse som mennesker, at de udvikler disse produktive færdigheder og deltager i det samfundsmæssige arbejdsliv, som jo i vort samfund er erhverv eller udearbejde i en eller anden foretand/samfundsmæssigt organiseret arbejdsform. Frigga siger videre, at det kan kvinder også fint gøre nu, da vi både har abort, prævention og mælkepulver og vi derfor ikke behøver være slaver af vores biologi.

Men alligevel er det ud til, at der "kommer noget privat imellem" når kvinder skal ind på arbejdsmarkedet. De hæmmes af deres forankring i reproduktionen, de går ofte lige ind i ægteskabets og moderskabets fælde. Og her kommer så tæsen om det frivillige afkald på baggrund af den fristelse til social sikkerhed, som i det kapitalistiske patriarkalske samfund lægges ud til kvinder for at de skal udfylde deres reproduktive

funktion. (Dette er ^{bestemt} absolut firkantet og forkortet selvfølgelig). Konflikten manifesterer sig i kvinders personlighedsstruktur, og det bliver derfor vigtigt for kvinder at tilegne sig en ny personlighedsstruktur, dvs nye orienteringsmønstre, andre følelsesbearbejdninger o.lign. Dette er søjt men nødvendigt arbejde, siger Frigga, hvis kvinder skal blive i stand til at tage subjektive interesser i egen hånd.

Ute er uenig med Frigga! Ute mener, Friggas teori gør den enkelte ansvarlig for sin udviklingsløshed uafhængigt af de samfundsmæssige betingelser, og gør det hele til et indre anliggende. Man kan ikke ændre sig før man ændrer samfundet, siger Ute. Og Frigga kommer til at stå for "man kan komme frem hvis man vil ideologien". Ute mener ikke, udearbejdet i dets kapitalistiske form er en garanti for individuel udvikling. Desuden tager kvinderne bare arbejdet fra mændene og begrænser børnenes udvikling (Wauw!). Ute siger, Frigga er faldet for den mandlige fremmedbestemte udviklingstype, og fejlagtigt ser den som vejen for kvinder.

Kirsten og Anne fremdrog det oplagte i at kritisere Frigga for at ville have kvinder til at udvikle sig som mænd, men stiller spørgsmålet om der er nogen anden vej end gennem produktionen! Et praktisk og et teoretisk spørgsmål til KP!

Utes kritik synes umiddelbart overbevisende:

- selvfølgelig skal kvinder ikke udvikle den samme "oppustede" selvforståelse som Ute mener mange mænd har,
- selvfølgelig skal kvinder ikke gøres ansvarlige for deres egen udviklingsløshed,
- selvfølgelig drejer det sig ikke om at opdræge sine følelser kun.

Men man kunne jo spørge om ikke Ute forholder sig konfliktfornægtende til kvinderspørgsmålet? Ute foretager et argumentationsteknisk knæk. Hun bruger nemlig de kapitalistiske mænd til at argumentere mod en bestemt retning af kampen mod kapitalismen, nemlig den del der er rettet mod patriarkatet. Dvs et Ute opererer med køn, uden at operere med køn som vigtig kategori. Klassesdelingen er en deling blandt mænd.

Hvad skal kvinder egentlig gøre? Hvilke handlemuligheder er der for kvinder iflg Ute? Skal kvinder engagere sig i klasseskampen og håbe, der falder lidt af til dem?

Vi er så tilbage: universaliserer den KP mandligheden og sætter den lig menneskeligheden? Friggas arbejde tyder på det, men modsiger Utes kritik det??? Altså skal køn være en eksplicit psykologisk kategori i den Kritiske Psykologi???

Og disse var så spørgsmålene til gruppearbejdet:

Er det rimeligt at forstå og opfatte væsentlige dele af den kvindelige udvikling som afkald? (herunder også den der her moderskab som mål)?

Forestiller man sig terapeuten her dette som udgangspunkt - hvad vil det de betyde for den måde han griber terapien an på?

Hvordan kan man overhovedet lave en terapi på "KPak" grundlag for kvinder, der er solidarisk, og gør kvinders udvikling som subjekter til mål og middel?

Den traditionelle psykologi har ikke set kønet som social eller økonomisk kategori, men udtrykkeligt som biologisk (dette gælder basalt også Freud). Den Kritiske Psykologi

operer heller ikke eksplicit med et øciet eller økonomisk køn (dvs. det at kvinder samfundsmæssigt set merarbejder i den forestand at de ikke alene reproducerer sig selv + børn, men også mænd, en indtætte der gør dem til dobbeltarbejdende i samfundsmæssig betydning og bogstaveligt/praktisk, der laves et merarbejde som nogen profiterer på). Er det derfor Opfer-Tåter-diskussionen er som den er?

Kan man have en dialektisk materialistisk samt historisk funderet psykologi, der ikke tager betydningen af køn op som en af sine væsenekriterier for det der kaldes udviklingen af det specifikt menneskelige?

DISKUSSIONEN:

Vi gik i blandede grupper, og mange steder blev det et problem, at de to køn gensidigt havde svært ved at anerkende og prioritere hinandens øerinteresser, og diskussionen strandede i nogle grupper på dette. Vi diskuterede mænds undertrykkelse (!): afkald på tæthed, intimitet o.lign; om de to køns undertrykkelse kan sidestilles og opfattes som gradeforskelle (hvilket ville medføre et kampen skal føres fælles herfra) eller om det er to kvalitativt og kvantitativt (både kapitalistisk og patriarkalsk) forskellige undertrykkelsesformer, der kræver hver sin kamp.

Det blev fremført at mænd har kortsigtet interesse i kvinders undertrykkelse, og at kvinder derfor ikke tror en økid på et ørlige emotionelt motiveret engagement fra mændenes side i en fælles kamp mod køneroller (jfr. denne kamps prioritering i politiske sammenhænge bredere set). At det derfor også er nødvendigt med en kvinde-psykologi med kategorier til at begribe denne særlige undertrykkelsesforms dynamikker og psykiske manifestationer med øamt muligheden og perspektivering af ophævelsen deraf. Nogle mænd talte om nødvendigheden af en tilsvarende mandpsykologi, hvortil kvinderne svarede at det jo er det der overhovedet øksisterer. Det mente mændene ikke, så de nedsatte en mandpsyk.-gruppe - øe indkaldelse dertil senere i temaputtet. Vi blev selvfølgelig enige om, at vi ølman har fælles interesser, og på lang sigt må møde og kæmpe samme kamp.

Så kom vi til det med KPs samfundsmæssiggørelsesbegreb og kvinderne der blev væk, hvor bl.a. følgende standpunkter kom frem:

- Kvinders udvikling ind i reproduktionen kan ikke ses som økald, men må ses som en særlig form for udvikling. Afkaldsbegrebet forudsætter, at der findes en facitliste for udviklingeresultater, og det er en gal måde at opfatte udvikling på. Det må dreje sig om "økald" i.f.t. egne mål. I mænds samfundsmæssiggørelse ligger også økald på udvikling, fx når de dropper reproduktionens udviklings-

muligheder.

- Når man taler om moderskabet som økald, handler det måske snarere om, at vi må arbejde hen mod mere udviklende måder at have moderskab på.

- Har Ute overhovedet nogle handleanvisninger? (Frigge her jo). Utes beestemmelser er så ølmane, at de er øvere at anvende konkret. Det må være nødvendigt med kønspecifik-

ke udviklingsstrategier under patriarkatet og kapitalismen. Dvs. at øpsere med køn som kategori i teorien. KP mangler "noget øverskridende", nogle øtopier, nogle østrategier til, hvordan vi fx i fremtiden skal lave udviklende med børn. Er børnehuse med øafsat øarbejdskraft fx en vej frem? Eller øskal mænd og kvinder lave hver for sig med hver deres børn, eller hva'?

- I vort øsamfund er det i øproduktionen den samfundsmæssige indflydelse ligger, Men øeksperimenterne og øændringerne ligger i øreproduktionen.

- I øvirkeligheden reproducerer kvinder ikke kun, de øproducerer! Moderskab, øomsøgsarbejde og øalt det, der øftest kaldes øreproduktion, kan faktisk betragtes som øsamfundsmæssigt øgrundliggende øproduktion. Uden den øintet øsamfund! Vi kunne bytte øbegreberne om, så øproduktionen uden for øhjemmet øansås for at være øreproduktion. Når vi øtænker øteoriisk, må det være en ønødvendighed at denne øgrundliggende øproduktion (børneomsø) indfanges i økategorier. Ellers øformidler øteorien en øselvmødekultur.

- Når ømåden at øproducere på i vort øsamfund fører til at vi ikke øføder børn, så er øproduktionen på ølængere øigt ødestruktion.

- Der er en økonflikt mellem de økort- og øde ølængsigtede øinteresser m.h.t. børneomsø. Vi øtønder øselv at øtøtte ødestruktionen, fordi den er den ømest ørealistiske økortsigtet i vort øsamfund. Moderskab som øvirksomhedsform øprioriteres ikke øsamfundsmæssigt - og denne øfejl øgår øaltså øigen i KP.

- I dette øsamfund øtønktes der økortsigtet og øindividuet. Derfor øfrøstår ømoderskab/ øfaderskab som øøkald. I øandre økulturer og i øtidligere øtider i vore øegen, øtønktes/øtønktes i øartens øvidereførelse, men var øselv kun et øled i øsløgtens, økulturens øudvikling. Der øhavde/har øbørneomsø en øanderledes øplacering.

- Måske øhandler det om, at øbegribe øbåde øproduktion i øgønge øforestand og øreproduktion som ønødvendig øsamfundsmæssig øproduktion og ødermed øforstå øbagge økøneroller som øindøberende øøkald på ødele af øsamfundsmæssiggørelsen. Øperspektivet kunne øså være at øtiløgne øsig øden ødel øan/hun ikke øhar, øuden ødermed at øgive øøkald på øden øanden ødel. Men i øprocessen økommer vi øop ømod det øproblem at øden øsamfundsmæssige ømagt og øindflydelse øaktuelt ligger i øden øgønges øproduktion. Ømagten i øreproduktionen er ømere ølængsigtet.

Dese øvar øordens øog ølængere ønåde vi øaltså øikke, ødesværre... Vi øendte øikke med ønogen øentydig økonklusion ømen ømed øen ørække øåbne øspørgsmål. HVIS økøen øskal være øen øøkspløcit økategori i øteorien, øskal øden øså være ødet øbåde på ødet øsociale, øøkonomiske øniveau øog på ødet øalmen øniveau, øog i øhvilken ørelation øskal øden i øgivet øfald østå til øden øsømløde øbestemmelse af ømønskøet? Vi var øenige øom, at ødiskussionen må øfortsættes! Hvø det øsandselig øogså øallerede øblev øunder øden øefterfølgende øfrokøst....

ER KLIENTERNE BØRN DER SKAL OPDRAGES AF DEN STORE TERAPEUT ?

Efter en velfortjent pause, hvor vi spiste en lækker frokost, gik vi tilbage i opholdsstuen for at høre det tredje oplæg fra Jan Andersen og Kuno Sørensen om emnet: forskelle og ligheder mellem opdragelse og terapi. Deres baggrund for at tale om emnet er en socialpsykologisk opgave om modsigelser i progressive forældres børneopdragelse (et udsnit heraf kan læses i Indput nr. 16, 5/5-84 ell. du kan købe deres opg. i Bogskabet).

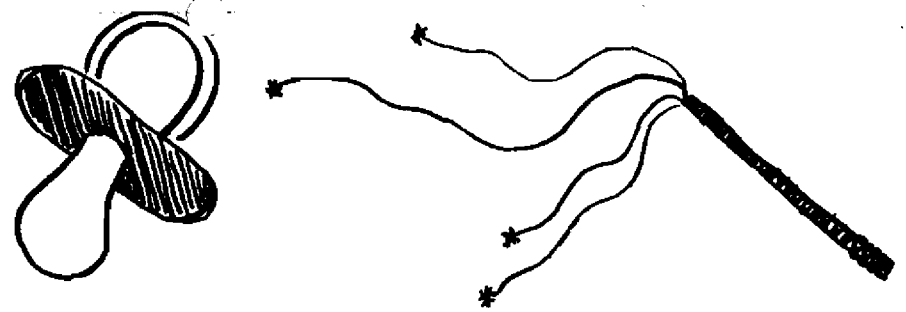
Deres tanker med at drage paralleller mellem opdragelse og terapi var flg: som mennesker i et borgerligt samfund er vi i vores tanker og handlinger i en vis grad indfanget i borgerlige tankeformer og måder, hvorpå vi forholder os til omverdenen. I børneopdragelse resulterer dette i, at forældre på trods af progressive mål for opdragelse presser fremmedbestemte krav ned over børnene, og herved i større eller mindre grad undertrykker deres subjektivitetsudvikling, deres udvikling af et emotionelt handleberedskab og deres muligheder for at forfølge egne mål og interesser.

Spørgsmålet er så, om de samme undertrykkelsesforhold finder sted i terapi mellem terapeut og klient: formidler vi som terapeuter et krav om, at klienten underlægger sig vores "rigtige" forståelse af problemerne ell. i hvor høj grad foregår problemafgrænsningen ud fra klientens præmisser/interesser? Hæmmer vi klientens udvikling imod øget handleberedskab ved at manipulere bestemte udviklingsmål og indsigter igennem (fremmedbestemte krav)?

Formålet med at drage paralleller til den borgerlige opdragelsesform var, at vi som terapeuter herved kunne blive mere bevidste om vores restriktive forholdemåder overfor klientens indsigt og mål. Som udgangspunkt for den efterfølgende diskussion fik vi et skriftligt oplæg i form af en oversigt over præmisser for en borgerlig opdragelse skrevet af Klaus Holzkamp. I oplægget havde Jan og Kuno byttet h.h.v. forældre/barn ud med terapeut/klient, hvilket virkede som en god provokerende igangsætter for diskussionen.

OPLÆG: LIGHEDER MELLEML OPDRAGELSE OG TERAPEUT ?

- 1) Terapeuten fremfører overfor klienten samfundsmæssige krav vedrørende bestemte evner, færdigheder og holdninger, som klienten i første omgang hverken kan eller vil opfylde og ej heller kunne ønske at opfylde.
- 2) Den terapeutiske opdragelse af klienten gennem terapeuten består derfor af "foranstaltninger" igennem hvilke klienten bliver istand til og villig til at opfylde de fornævnte krav.

3) Terapi medfører derfor uundgåeligt altid en magtudøvelse af terapeuten overfor klienten, som først kan reduceres i den grad klienten lærer at gøre det, som er nødvendigt og nyttigt (dvs. det som i terapeuten's forståelse er samfundsmæssigt nyttigt og nødvendigt).

4) Tvang (i givet fald tillidsfuldt) og magt (så meget som nødvendigt, så lidt som muligt) kan reduceres i den grad klienten har overtaget de formidlede værdier, færdigheder og holdninger som sine egne.

5) Det, som kan problematiseres, er ikke tilstedeværelsen af denne forståelse af terapi, men måden den gribes an på, altså om måden er demokratisk eller autoritær, om der opstilles for små eller for store krav, om terapeuten er venlig, tillidsfuld eller lignende overfor klienten.

En sådan terapeutisk forståelse/holdning indbefatter samtidig nogle mål:

- 1) Terapeuten kender målene, som skal forfølges i terapien, og ved tilsvarende hvordan de virker på klienten.
- 2) Terapeuten forsøger om muligt at formidle nødvendigheden af målene til klienten, så denne ved indsigt i deres berettigelse og nytte kan medinddrages i en accept af det gavnlige i målene.
- 3) Hvis det på grund af klientens manglende udviklings(indsigts)niveau ikke er muligt at formidle denne indsigt, så må terapeuten gennemsætte terapimålene også mod klientens modstand, og dermed sikre de langsigtede interesser for klienten, ved at være stedfortræder for den indsigtfattige klient. Dette retfærdiggøres af, at klienten senere ved højere indsigt-niveau vil acceptere disse mål og interesser som værende egne og måske ovenikøbet være taknemmelig og lignende overfor terapeuten.
- 4) De forskellige "mål" i terapien bliver problematiseret, men ikke det at sætte målene i det hele taget. Hvis man er venstreorienteret vælger man istedet "progressive mål": "Terapi til" demokratisk indstilling. "Terapi til" at erkende egne interesser, etc.

I opsamlingen efter gruppediskussionen kom vi ind på følgende sider af emnet:

Først talte vi om, hvordan processen med at afgrænse målet for terapien kan finde sted således, at klienten sikres mest mulig indflydelse herpå. For at undgå at begrænse klientens udvikling ved at terapeuten mere eller mindre manipulerer klienten til at overtage sine mål og indsigt er det nødvendigt at tage udgangspunkt i- og styrke de subjektive handlemåder. Det er ikke nok med en analyse af klientens problemkompleks og af de objektive mål for terapien. Det er også nødvendigt med en analyse af klientens subjektive handleformer, hvorefter terapeuten og klienten i fællesskab arbejder henimod de objektive mål. Undlader terapeuten denne analyse ender terapien i manipulation.

Herefter talte vi om, hvorvidt vi kan undgå at foregribe de indsigter og mål, som klienter "gerne skal nå" - f.eks. når terapeuten oplever utålmodighed med klientens erkendelse og udvikling. Når terapeuten mange gange har arbejdet med den samme "type" klient/problemer kan oplevelsen af utålmodighed nemt indtræffe, og det kan være svært at give klienten den nødvendige tid. Utålmodighed resulterer nemt i manipulation med klienten og fastholder terapeuten i ikke at kunne se nye sider ved "velkendte" problematikker. Følelsen af utålmodighed må ses som værende udtryk for, at der er sider ved klientens emotionalitet og forholdemåde overfor sine livsbetingelser, som terapeuten har overset ell. ikke indarbejdet i sit mål for terapien.

En måde terapeuten kan komme ud over sin fastlåsthed i velkendte problemer hos klienter er at bruge sin almenviden til at efterprøve, hvorvidt den stadig gælder i forhold til en konkret klient: dvs. ikke at søge efter ligheder mellem hidtidig praksis og den konkrete sag, men søge efter forskelle for at udvide sin almenviden og specielt for at få fat på det særegne og enkelte i klientens liv.

Oplæggets karakter lægger op til at snakke udfra egen erfaring med terapeutrollen, hvilket også var tilfældet i de fleste grupper. Det er derfor svært at referere mere fra disse diskussioner.

En udløber af diskussionen var en kort, men spændende snak om betydningen af det følelsesmæssige engagement i professionelt psykologarbejde. Hvad betyder det følelsesmæssige engagement for terapi, og kan vi være "gode" terapeuter med en begrænset involvering i klienterne? Det var spørgsmål, der var oppe og vende i forbindelse med, hvilke begrænsninger, der er i at være professionel med et stort sagspres og med konflikten mellem at udføre et godt psykologarbejde og samtidig beskytte sin egen arbejdskraft for ikke at "køre ned" på arbejdet. Vi talte om, at emnet kunne tages op på et senere seminar.

OM ANDRE OPLEVELSESMÅDER OG KOMMUNIKATIONSFORMER.

Kolle og jeg (Anne Mø) skulle stå for seminoret fra lørdag kl. 16 - ? og vi ville lave noget, ikke bare snakke. Vi havde bl.a. følgende replikskifte:

- Får vi dem man til det? Gider de overhovedet være med til noget hvor vi ikke skal diskutere?
- Ellers må de gå en tur og lave aftensmad til os, vi laver det med de som har lyst!
- Ha, så sidder vi tilbage med tre som tør tegne, og en enkelt exhibitionist som tør smide tøjet og være med til at lave massage....
- Det kan også være vi blir overraskede og alle vil være med, selvom de er psykologistuderende....

Vi blev overraskede. Lørdag eftermiddag på sløget 16 lå alle seminarets deltagere på soveposer i pejsestuen og slappede af, ventede på at gå igang med farverne. Jeg startede med at sige lidt om vore forskellige "sprog" (tale, billede, gestus, rytme, etc.) fælles materielle grundlag i nødvendigheden af at høre og viderekommunikere forskellige erfaringer. Med udgangspunkt i den samme virkelighed er vore forskellige sanser grundlag for udviklingen af vore forskellige "sprog". Talens sansemæssige grundlag er hørelsen, nødvendigheden af at opfatte, differentiere og videregive hørte erfaringer. Talens medium er tiden og strukturen dermed lineær. Billedernes sansemæssige grundlag er synet, nødvendigheden af at opfatte, differentiere og videregive sette erfaringer. Billedets medium er rummet (subsidiært "fladen"), strukturen er syntetisk/alt-i-æet, flere lag på hinanden, billedet er abstrakt-sanseligt og kan formidle følelsesvished. Andre af de forskellige "sprog" blev ikke behandlet da vi jo netop skulle lave billeder og er vant til at tale.

De to "sprog" dækker eller rummer forskellige oplevelses- og erfarings-sider af vores liv. Derfor supplerer de hinanden og kan ikke bare erstatte hinanden. Dette ses tydeligt i det historisk udviklede skel mellem "videnskab" og "kunst". Dette skel har efterhånden nærmest fået karakter af modsætning p. gr. af den samfundsmæssige udvikling og den dermed særlige måde at bruge hhv. det ene og det andet "sprog". Skellet er ikke en udviklingsmæssig nødvendighed, fx. er de kinesiske skrifttegn en sammen-smeltning af billede og symbol, og en æstetisk vurdering af tegnet som billede har også indholdsmæssig betydning. I forhold hertil er vore bogstaver blot symboler, ikke billeder. Disse tanker er spundet frit efter André Leraï-Gaurhan: "Hand und Wort", Suhrkamp 1980.

Efter dette oplæg blev seminordeltagerne bedt om at fjerne de dejlige bløde soveposer og sætte sig på gulvet med papir og farver. Tegneinstruktionerne var disse fire, som er et udsnit af et forløb som Hanne Hostrup Larsen har udviklet og beskrevet i bogen: "Tegneterapi i neurosebehandling", Dansk Psykologisk Forlag 1979.

Den første øvelse er stregtegning, materialet er hvidt papir og en farve.
Instruktion: tegn en lodret streg, se godt på den. Over- og underdriv dens ujævnheder med nye streger på begge sider. Når du synes om den samlede form, så stands.

Anden øvelse er åndedrætstegning, materialet er hvidt papir og forskellige farver. Instruktion: tag en farve i hver hånd, slap af foran papiret, tegn med begge hænder samtidig, styret af åndedrættet.

Disse to øvelser startede jeg med for overhovedet at få gruppen igang med at tegne, det går som regel lettest ved at give ret bundne opgaver, og for at få forbindelse mellem kropsoplevelsen og billedarbejdet.

Tredie øvelse er associationstegning, materialet er hvidt papir og alle farver. Instruktion: tag en farve i venstre hånd (venstrehåndede bruger højre) - tegn hvad hånden vil, stands når du har en struktur på papiret. Se på det tegnede - hvis du genkender noget, så tegn det færdigt, gå videre på hvad der kommer frem.

Fjerde og sidste øvelse er indre skemategning, materialet er hvidt papir og farver. Instruktion: tegn omridset af et menneske. Slap af - mærk hvad der sker i din krop. Se det i billeder - hvor er energierne, hvor er kroppen levende/død, kold/varm, tom/fuld? Tegn det i dit menneske.

Associationstegningen viste noget om, hvor meget af os selv vi kan udtrykke i billedet og derefter blive bevidst om - og giver en oplevelse af, hvorfor/ hvordan billedterapi kan virke så stærkt/godt. Den indre skemategning brugte jeg her for at få en koncentration om og oplevelse af kroppen med, dels i fh.t. billedet, og dels som en overgang til arbejdet med massage.

Resultatet af arbejdet var dels en intens koncentreret arbejdsstemning, og dels et vældigt og rigt materiale i alle billederne. Vi havde kun kort tid og kunne derfor ikke bearbejde de enkelte billeder, men måtte nøjes med en utilfredsstillende kort runde, hvis formål var at få alle til at formulere sig i tale om det de havde udtrykt i billede. Mange gav senere udtryk for at have fået en del ud af at lave billederne selvom de ikke blev bearbejdet.

Efter en kort pause hvor vi intensiverede opvarmningen af rummet gik Kalle igang med at instruere i kropsbevidsthed, massage og healing.

Anne Maj.

KROP - ENERGI - MASSAGE

Vi gik nu videre til at arbejde direkte med os selv og hinanden som medium. Skønt at det kunne foregå i et forum som dette. Der var mange vibs på efter tegneøvelserne, tiden var knap. Men vi kom alligevel godt og stille igang. Det foregik i to trin: a - først nogle energiøvelser for alle og een i gruppen, og dernæst b - massage parvis.

a - afslapning, fokusering og centrering.

Øvelser med energi er i store træk at stille sig ind på hinanden på bestemte måder ved at lade ens opmærksomhed følge bestemte instruktioner/skemaer, og så være opmærksom på, hvilke oplevelser, der strømmer igennem een.

Vi brugte forskellige øvelser - "energicirklen", "at finde sit center", "at finde sin kontakt med sig selv", "kontakt med en anden (modpol)" - som, selv om de er meget simple, vil være for omfattende at beskrive. Derfor kun lidt om baggrunden og om formålet med dem.

De sigtede mod at få een til at være sig sig selv i den fælles situation med hinanden - modsat det ret almindelige: at ens opmærksomhed - af vane, stivhed, stres, frygt/angst - bindes i noget udenfor selve situationen. Det kan være frygten for at blive fyret fra sit job i morgen, dårlig samvittighed over noget forgangent gjort, frygt for at de andre ikke kan lide mig, hvis jeg viser andre (skjulte) sider af mig osv osv. Alt sammen reelle livsforhold, hvor det vil være muligt her-og-nu at gribe ind i forhold til nogle, medens der i forhold til andre ikke umiddelbart her-og-nu er nogen selvbestemmelsesmulighed. At være - eller være til stede - er ikke at negere disse livsforholds betydning, men nærmere at ^{tilbage}trække/dække momenter af selvbestemmelsesmuligheder for ens eget liv, som er forlagt til at andre må gøre noget, før jeg selv kan handle.

Billedet på dette er at sidde og vente på at en (bestemt) anden skal finde på at ringe til een - vente-vente; har den anden glemt mig, sorg, irritation; vente-vente, er den anden ligeglad med mig, vrede, gråd, vente-vente .. - i stedet for enten selv at ringe, hvis det er muligt, eller droppe at lade sin opmærksomhed have denne stæn-til-rådighed som akæe qua det at skifte virksomhedsform.

Formålet med øvelserne er så at sige at tage de følelser - som er virksomme for een - på sig: at få fortidsgjorte handlinger, fremtid frygten eller - nysgerrigheden samt forholdet til de tilstedeværende andre og andet koblet sammen til en helhedsmæssig vurdering af her-og-nu-situationen. Hvordan har jeg det egentlig: stresset af .., frygt over .., glad over .. - og så lade sin krop fyldes med følelsen. Øvelserne har den kritiske brod i sig, at der kan stilles spørgsmål ved den personliggørelse af livsbetingelserne, som klassesarfund tendentielt tvinger ens virksomhedsform ind i.

Disse øvelser mundede ud i - med lukkede øjne og gennem anvendelsen af hændernes følelser - at finde en anden kammerat, som man havde lyst til, brug for eller så en udfordring i at få massage af. Dva at finde sammen omkring en fælles kontaktdimension. Og dette uden at falske hensyn (også over for sig selv!), spill og facader, som ofte er en så virksom (og ubevidst) del af een, at det er uklart hvad det egentlig er det drejer sig om, var det bærende i fællesheden med den anden.

b - energi og massage.

Da der var dannet "par" gik vi videre tilselve massagen. Først en indledende snak/fortælling, en demonstration og så parvis massage. Tidspresset gravede, og hvad der egentlig kræver flere weekender, skulle overståes på et par timer. Det gik derefter - men også rart. Uhm.

Den indledende snak handlede om kropsmassage og/eller healing. Der er mange teorier herom - næsten hver subject sin - men der er også nogle fællestræk. Meget generaliseret kan det siges, at der til grund ligger, at mennesket opfattes som et energifelt, der kan deles op i to energisystemer: et vertikalt energisystem med 7 energiomsetningspunkter (chakra), og et horisontalt energisystem med 3 niveauer (et yderste niveau udenfor kroppen, et mellemniveau som udgøres af huden og et inderste niveau som udgøres af væv, muskler, indre organer mv) Under begrebet healing forstås idag primært arbejdet med de 7 chakra i forhold til energierne udenfor kroppen (det der almindeligvis forstås som aura). I de sidste par år er der sket et skred, mange healere arbejder nu også med mellemniveauet, dvs går ned i forhold til huden. Fra den anden side er der fysioterapien, som kun arbejder i forhold til det inderste energiniveau - og her kun i forhold til musklerne, som equ opfattes som mekaniske størrelser ala bilfjedre.

Princippet i massage - om det så er den spirituelle healing tradition eller den mekanistiske fysioterapi - er at opløse spændinger, blokkeringer eller ubevidste forhold, der forhindrer menneskets energifelt i at være/komme i ligevægt. Energifeltet kan være skævt, energi klumper sig sammen nogen steder og der er energiunderskud andre steder. Kort sagt: (livs)energien strømmer ikke frit. Hvis man har det meget af helvede til, så vil det energimæssigt set udtrykke sig ved, at der bygges flere - men autonome - energisystemer op, som på den ene side sikrer at man ikke skvatter sammen, men som på den anden side tilstedelighed er unddraget ens bevidsthed, undtagen når det vælter ind over een i form af angst, vrede mv, og så at sige tager røven på ens bevidste forholdene-sig. En neurose er et sådant autonomt energisystem inden i energifeltet. Medens en psykose udtrykker sig ved at det grundlæggende energifelt så at sige spalter sig i to, som hver især omfatter helte kroppen, men som ligger forskudt i forhold til hinanden.

Formålet med massage er at frigøre bunden energi, evt. at få integreret autonome energisystemer/-felter. Og dette gøres ved at den, der giver massagen, arbejder

med de steder, hvor der er energioverskud/-underskud eller berøringspunkter mellem det tilgrundlæggende energifelt og autonome energisystemer/-felter, og endvidere arbejder med stederne ved at tage imod eller give det "psykiske" indhold, som de kræver for at sætte sig i bevægelse. Massage er mao. mere end blot hænder, der skal bevæges. Det er hænder, der skal tage imod/give i psykisk forstand det, som det berørte sted selv udtrykker psykisk. Det kan være en vrede, der ligger i en kæbe, som hænderne skal tage imod, eller give et modspil - eller gå helt uden om hvis det føles. Eller det kan være en sorg i kinderne, som det kan være vigtigt at få blødt op, evt sat i sammenhæng med en vrede i kæben.

Så lidt om så meget - denne gang.

Teorien(erne) bag alt det her er idag meget mangelfulde. Og i store træk - hvad mange teoriensatser endop selv brøster sig af - idealistiske og metafysiske. Ikke desto mindre er det meget virksomme aspekter - måske fordi de endnu er fremmed - ved mennesket, som næsten enhver massagetype aktiverer i sin praksis. Det er ikke legetøj - omend man kan have lyst til at tørre røv i mange af de bøger, der skriver om det, fordi det oftest er for plat.

Men opgaven må nu også være at udvikle et begrebsystem, der kan (be)gribe mennesket også set som et energifelt - hvad det er gau sin eksistens overhovedet - ud fra at det først og fremmest er subject under forefødne betingelser. Massage berører virksomme underordnede eller del-aspekter ved menneskets subjectivitet - og det er som sådan at det må bestemmes. Som subject er mennesket ikke frit svævende. Det lever, ånder og bor i en samfundsmæssig krop; det har oplevelser af denne og af andres, af sig selv uden for kroppen nogen gange mv.

Men med idealistiske og metafysiske tanker/teorier - om massage såvel som alt andet - bliver enhver formålsbestemt handling til opnåelse af intenderede mål, forvandlet til tusind små hop på stedet. Og der synkes dybere, dybere .. på samme plet. Og vi har kun eet liv - der er simpelt hen ingen fidus i ikke at udvikle en Kritisk Psykologisk healing-massage. Spiritisterne skal ikke have patent på det spirituelle, det er det alt for lækkert til. Hellere flippe lidt, end gro fast.

EVALUERING:

Efter opsamlingen gik vi over til en kritik/selvkritik runde.

Det var gennemgående ros, der prægede indlæggene,

- det at starte med almen teori (Hennings oplæg fredag aften) for derefter at gå over til, gennem gruppediskussionerne, at blive stadig mere konkrete, afslutningsvis i massage-healing afdelingen, var godt.
- overfede oplæg og gode efterfølgende diskussioner
- godt at få inspiration "med hjem".
- dejligt sted, god disciplin (!), godt engagement
- godt sammenhold, måske på grund af at vi helt klart ved hvad vi er sammen om og hvad arbejdet går ud på
- forslag om på fremtidige seminarer at der bliver mulighed for vegetarisk mad, samt flere sange, f.eks. "Ode til Ute".
- Rill Temte vil gerne udvide samarbejdet med os (se andetsteds)

Andre havde ris og mente at

- det var lidt svært at klare overgangen fra teori til at handle sammen i praksis, der så udpræget var oplevelsesorienteret, og derfor uforbundet.
- man/vi skal passe på at sammenholdet ikke udvikler sig til at blive en "nødhjælpsgruppe for specialestuderende" men sørge for at finde en struktur i det fremtidige arbejde, der ikke snævert er opgaverelateret, men derimod organiseret således at studerende på andre trin også får lyst og mulighed for at være med.

Frømtiden er altså allerede begyndt og for Kritisk Psykologisk Forum betyder det at dette er nedlagt.... og genopstået i form af etablering af følgende grupper: Mandepsykologi, Kvindepsykologi og Alternativ Rådgivning. (Se opslag herom) Grupperne indgår med referater fra deres arbejde, som fast punkt på dagsordenen, når Forum samles på TEMADAGE og på halvårslige (nationale) SEMINARER omkring semesterstart. Første TEMADAG finder sted på KUA d. 10/11 12-13 og vil blive planlagt af Rill Temte.

Førstkommende SEMINAR blev fastsat til begyndelsen af februar 1985. Nærmere aftaler for planlægning træffes på første temadag af et samlet Forum

MØDEINDKALDELSER

25

MÆND OG KRITISK PSYKOLOGI ?!

- På seminaret var der indlæg om "kvindelighed som psykologisk kategori", hvor bl.a. spørgsmålet blev stillet, om den kritiske psykologi handler om "mændskelig udvikling" og ikke medinddrager "kvindeskeligheden".
- På studiet er der lavet relativt mange opgaver som omhandler specielt kvinders situation, og betydeligt færre, som omhandler specielt mænd.
- Når der i vort samfund tales om mænds udviklingsmuligheder og -problemer, så ligger der som regel implicit en psykoanalytisk forståelse som grundlag.

Vi er nogle mandlige studerende, som mener det er på tide, at vi forholder os til vores konkrete historiske udviklingsbetingelser for at afklare hvad det betyder for vores (og andre mænds) udviklingsmuligheder og -begrænsninger i forhold til uddannelse, følelser, samliv, børn, venner, arbejde m.m., og at vi gør dette udfra et kritisk psykologisk grundlag!

Det er vigtigt, at mænds nuværende livspraksis forstås udfra sin historisk samfundsmæssige tilblivelse og funktionalitet. Ved at blive mere bevidste om sammenhængen mellem vores samfundsmæssige situation og de personlighedsaspekter vi udvikler, kan vi bedre opstille handlemuligheder som ikke fører til mere undertrykkelse af os selv eller andre, men som fører til ændringer af samfundet (og os selv) til fordel for alle, både mænd og kvinder.

Foreløbig er vi fire mænd, som har aftalt, at vi i februar 1985 (p.g.a. opgaveres lige nu) vil mødes for i fællesskab at sætte nogle aktiviteter igang. De foreløbige ideer er, at vi som gruppe dels skal tage udgangspunkt i vor egen tilværelse og praksis, men at vi sideløbende hermed også skal være udadvendte i form af debatindlæg, artikler, kronikker m.m.

Har du skrevet om mænds udvikling udfra den kritiske psykologi, eller kunne du tænke dig at være med eller høre mere om vore planer, så ring eller skriv til: Kuno Sørensen, Dalgas Boulevard 58 2000 København F. (01) 10 98 70.

KVINDEGRUPPE : På seminaret var vi flere, som havde lyst til at lave en kvindegruppe i krit-psyk-regi. Vi har ikke snakket os frem til, hvad indholdet og målet for gruppens arbejde skal være, fordi - det skal du også være med til at bestemme.

- De tanker jeg har på det er udsprunget af de snakke, vi havde i forbindelse med det kvindospecifikke oplæg (jvf. tidligere), samt mit studie af Engelsteds bog: Springet fra dyr til menneske, hvor kvindens merarbejde begribes som grundlaget for, at vi overhovedet overlever som art Nogen af de spørgsmål jeg gerne vil diskutere er bl.a.:

- Hvilke konsekvenser får det i den kritiske psykologiske praksis, at teorien ikke eksplicit opererer med kønnet som økonomisk kategori - ikke mindst, når vi skal begribe kvinders liv og udvikling?
- Hvordan kan vi videreudvikle de krit. psyk. begreber så produktionsbegrebet også omfatter reproduktionen - så begrebet handleevne også indreflekterer, den for mig at se meget væsentlige virksomhedsform - moderskab/bet/(faderskabet)?

Jeg glæder mig til at se jer til ♀ - møde hos mig d. 25/10 kl. 19³⁰

Søsterlig hilsen Vivi, Vesterbrogade 65 1 th.
Tlf: 01) 219488

ALTERNATIV RÅDGIVNING.

I årevis har vi nu snakket om, at en kritisk psykologi kræver en kritisk praksisform for at kunne leve op til sin egen logik: at udvide og udvikle handle- rummet og -mulighederne for hver og een.

Derfor dette opslag.

Har du lyst, energi, interesse - eller blot en nysgerrighed - i project praksis, så med op til en snak og en orientering. Og kast dine egne visioner og ideer ind

MANDAG D.22 OKTOBER, KL. 11⁰⁰- 12³⁰ I ALRUMMET.

Kontaktperson: Kalle Birck-Madsen
Nørregade 39^{III}, 1165 K
01-145615

SOLNEDGANG eller KRÆV IKKE MINDRE END ALTING FOR ALLE SOM EEN

Man får den solnedgang, man vil have!
Når man er væk fra den, er man lykkelig ved den
når man er i den, er den hård at ha'.
Når man ikke selv medbestemmer dens indhold - så er der ikke nogen!
Godt der kun eksisterer lænker - at miste

ET BESØG I LØVENS JULE/ELLER GÆST VED KRITISK PSYKOLOGISK WEEKEND-SEMINAR (7-8-9. September 1984)

Seminaret afvikles som en blanding af oplæg fra de studerende, fællesdebat, afslapning og lidt eksperimentalarbejde omkring oplevelsesmåder og kropsbevidsthed - Terapi er valgt som omdrejningspunkt ud fra, at det er her hovedinteressen har ligget hos dem der har sendt forslag til forberedelsesgruppen - - - - - temæt - - UDVIKLING Gennem TERAPI? - - udviklingsmulighederne i terapi er snævert knyttet til mulighederne og begrænsningerne i de samfundsmæssige rammer - -terapi kan derfor ikke, som i traditionel psykologi og psykoanalyse, blot ses som en proces mellem en terapeut og en klient, hvor det er klienten, der må ændre sig - - - der arbejdes med at udvikle handleevnen og samfundsmæssige handlemuligheder for begge - - - eksistensen af terapi som form for social praksis er i sig selv et udtryk for skæve og undertrykkende samfundsmæssige forhold. - - - PROGRAM - - "subjekt-orienteret terapi" på kritisk psykologisk grundlag - - - "kvindelighed som psykologisk kategori" - - - om andre oplevelsesmåder og kommunikation samt massage og healing eller - - - gå tur. - - -

Her er en smagsprøve med udpluk fra en to-siders opfordring i INDPUT nr. 24-25.8.84 af forberedelsesgruppen - formuleringer der var med til at fange min interesse og uden tøven inspirere mig til at ringe og få flere oplysninger og derefter sende min tilmelding.

Så langt så godt - - - men derefter kom noget jeg vil kalde "en lille skælven" - ved tanken om, at jeg nu skulle ind i "løvens hule".

Denne "løvens hule" havde jeg nemlig tidligere i kortere perioder besøgt fra tid til anden, blandt andet da Frigga Haug som gæstelærer i 70-erne var tilknyttet KUA. Det var i den perioder Berliner-skolen var i gang med et teoretisk afklaringsarbejde og ideologi-oprydning. Dengang og senere blev jeg provokeret af den noget tunge, overlæssede og fortættede måde at formulere sig på, såvel mundtligt som skriftligt - sammen med den for mig at se ret ensporede fokusering på miljøets og samfundets rammer som eneste skyldige i menneskets/det enkelte individs problemer. Jeg stod af i 78/79 og gik i gang med min egen "kritiske psykologi" - der førte mig over i at placere selve mennesket som enkeltindivid i hvad jeg kaldte "det kritiske centrum" - dvs i kritikens centrum. Ved at etablere en større kontakt til det fysiske legeme med en større kropsbevidsthed, der gik langt ud over det verbale, satte jeg det som mål at udforske menneskets grænser for vækst/udvikling, dvs psykisk såvel som fysisk vækst/udvikling; for derved gennem at kunne bevise, at ene og alene menneskets egen vækst muliggør samfundets vækst og miljøets udformning og vice versa. Med ander ord - en revolution skaber ikke løsrevet fra de enkelte menneskers vækstproces et anderledes og bedre samfund - vi har det samfund vi som mennesker fortjener i kraft af den vækst vi til stadighed tilkæmper os.

Seminarets første oplæg, som blev holdt denne første aften - "subjekt-orienteret terapi" på kritisk psykologisk grundlag - og diskussionen efter både overraskede og forvirrede mig. Overraskelsen var glædelig - jeg

opdagede meget hurtigt, at jeg gennem mit mangeårige eksperimenterende arbejde i gruppeterapier og individuelle terapier af mange slags - samt min egen praksis som terapeut med grupper og med enkeltindivider var nået til de samme erkendelser omkring almene mål for terapi, som her blev fremsat af oplægsholderen.

Forvirringen opstod da spørgsmålene begyndte at svirre - hurtigt efterfulgt af oplægsholderens forklaringer og svar. Her var det tydeligt, at ingen rigtig kunne mødes, men ofte talte forbi hinanden, når det mere konkrete forhold i terapi og udvikling blev berørt. Nok kunne man se de almene og overordnede teorier og her være delvis enige, men på det helt konkrete nære plan med kontakt til terapi og psykisk udvikling - såvel egne terapi-oplevelser som terapeutiske oplevelser - var uenigheden stor og forvirrende. Det var tydeligt, at der her hos nogle manglede noget, der kunne kaldes praksis-oplevelser at gå ud fra. Alt i alt var det en lærerig, spændende og tankevækkende diskussion, men som jeg valgte ikke at tage for megen del i - og da diskussionerne var ovre og et mere afslappet og fredeligt samvær begyndte, forholdt jeg mig også passiv. En stor del af de fremmødte havde fælles oplevelser fra deres deltagelse i Kritisk Psykologisk Kongres i Marburg, og havde derfor meget at tale om. Ved midnatstid trak jeg mig derfor tilbage til søvnens verden, men den nægtede at indfinde sig. Jeg følte mig stadig som i "løvens hule" og var meget usikker på, hvordan det ville ende. Der var noget der lovede godt - men var jeg i stand til at frigøre mig selv fra mine negative forventninger og i stedet lade de positive energier overtage og derved lokke det gode og lovende frem? Det meste af natten gik med at opleve disse to modstridende kræfter kæmpe om pladsen, alt imedens jeg hvielt vendte og drejede mig i soveposen.

Den anden dag. Noget rystet og mørbanket kravlede jeg ud næste morgen ved 7-8 tiden og begav mig til bruserummet - usikker på om jeg kunne gå derhen i min nøgne krop eller om jeg skulle iklæde den tøj. Jeg valgte at tage mine kondibukser på og mit håndklæde over armen. 6 år i kollektiv og mange gruppeterapeutiske oplevelser af frigørende art havde løst mig fra angsten for nøgenhed og til dels min egen krops fremadskridende forfaldsprocesser, men i denne min usikre tilstand kunne jeg mærke den stikke hovedet frem igen. Vel fremme i brusebadet smed jeg den pludselig opdukede forlegenhed overbord sammen med mine kondibukser og nød brusebadets forfriskende glæde, hvor jeg kort efter fik følgeskab af en anden deltager, der straks indledte med at sige - "Nå, du er Rill Temte - jeg har læst dine bøger og er meget glad for at du er kommet med på dette seminar" - "Nå, det er jeg da glad for at høre". Og glad var jeg, for at der var nogen tilstede som vidste lidt om, hvad jeg stod for, og "løvens hule" virkede ikke længere så kold, fremmed og farlig. Et kort parti bordten-

nis inden morgenmaden med en tredje deltager satte humøret og modet endnu en grad i vejret, og jeg var parat til at tage den næste oplevelse - et oplæg om "Kvindelighed som psykologisk kategori".

Og det var en oplevelse - da Kirsten og Anne begyndte at "fyre løs" - - SKAL KØN VÆRE EN EXPLICIT PSYKOLOGISK KATEGORI I DEN KRITISKE PSYKOLOGI? - DEN KRITISKE PSYKOLOGI HANDLER OM MENNESKER OG MENNESKERS MENNESKELIGHED! MEN DER FINDES SOM BEKENDT BÅDE MENNE-SKER OG KVINDE-SKER! - SPØRGSMÅLET ER; OM DEN KRITISKE PSYKOLOGI KUN HANDLER OM MENNE-SKER? SPØRGSMÅLET ER OM DEN KRITISKE PSYKOLOGI UNIVERSALISERER DEN MANDLIGE UDVIKLING - DVS MENNESKELIGE UDVIKLING - - -?

Og sådan blev det ved - jeg var fascineret og fuld af nye indfald og inspiration, da oplægget var ovre, fordi jeg kunne trække nogle meget kontante linier videre over i hvad jeg selv arbejder med i min udformning af en kritisk psykologi. Nogle linier der måske kunne få stor betydning og konsekvenser for et videre samarbejde og for psykologien som helhed. Efter oplægget delte vi os i grupper for at diskutere nogle spørgsmål, som oplægsholderne havde stillet. Der var en mand og fire kvinder i min gruppe - og diskussionerne gik livligt, men fik nok en drejning henimod at fokusere på mænds undertrykkelse, "vi måtte ikke glemme, at mænd også var undertrykt". Jeg var meget positiv og oplivet, da gruppediskussionen var ovre; det havde været nogle spændende timer - og jeg havde også taget livlig del i diskussionen, så meget som det nu kunne lade sig gøre at få ordet. Det pågældende emne er jo en ret så "varm kartoffel" at diskutere - særlig i grupper, hvor begge køn indgår. Muligheden for at dele os i kvindegrupper og mandegrupper havde været oppe at vende - men blev modgået af såvel mænd som en del kvinder.

Efter en hyggelig frokost gik vi straks videre med et nyt oplæg: LIGHEDER OG FORSKELLIGHEDER MELLEM OPDRAGELSE OG TERAPI.

Oplægget var i væsentlig grad bygget på, at der først og fremmest skulle diskuteres i grupper, så efter et kort oplæg med uddybning af, hvad der skulle lægges vægt på ved spørgsmålene, som var udformet til gruppediskussionen, delte vi os derfor i nye grupper. Meget af hvad disse spørgsmål lagde op til var blevet livligt berørt i plenum efter oplægget aftenen inden - og i hvert fald i vores gruppe var diskussionen præget af, at dette havde vi egentlig allerede mere eller mindre taget stilling til. Men det var trods dette en god og lærerig snak vi fik ud af det, uden de store udsving.

I programmet lød aktiviteten fra kl.16-19 på "andre oplevelsesmåder og kommunikation samt massage og healing eller gå tur". Til denne aktivitet valgte alle at deltage. Vi placerede os på gulvet i det store møderum bevæbnet med hver vort store stykke papir og flere pakker med farvelade spredt omkring blandt os. Vi fik instruks om at folde vores papir en

gang, således at vi fik fire flader at benytte os af. Derefter blev der givet instruks om at vælge en farve og tage den i højre hånd eller vores vanlige skrivehånd. Vi skulle så med den farve og den hånd vi havde valgt tegne en streg lodret på papiret, fra den øverste til den nederste kant. Vi skulle derefter tage strengen i øjesyn, og der hvor der var en lille eller stor bule på linien skulle vi fylde ud horisontalt fra side til side. Denne beskæftigelse kom der megen morskab ud af, og lige så mange forskellige resultater som vi var deltagere.

Da alle var færdige og havde udført denne første instruks, fik vi besked om at vende papiret til en ny blank side - tage en farve i hver hånd - komme i kontakt med vores åndedræt og derefter med begge hænder på en gang tegne åndedrættet som vi oplevede det. Her valgte jeg sammen med den dybt lilla farve en rosa til den anden hånd. Gik ind i mit åndedræt - og startede derefter en bevægelse med begge hænder, der understregede det, jeg følte var mit åndedræt lige nu. Det blev til nogle lange ovale linier oppefra og ned, og nedefra og op - alt i alt en meget behagelig bevægelse i takt med mit åndedræt. Ovalerne var meget snævre og langstrakte, fyldte papiret ud fra øverst til nederst, men ikke helt ud til siderne, hverken oppe eller nede. Da jeg igen kiggede mig rundt og betragtede nogle af de andres tegninger, var der også her lige så mange forskellige udformninger, som vi var deltagere. Selv kunne jeg se en tydelig lighed med min tidligere tegning - et begrænset udtryk, der ikke foretog nogle unødvendige udsving. Den tredje instruks vi modtog gik ud på denne gang at vælge vores mindst brugte skrivehånd, vende papiret om til den tredje blanke side - og afslappet og med lukkede øjne lade vores hånd med farvekridt af sig selv glide over papiret og danne nogle linier. Derefter skulle vi betragte, hvad vi havde produceret og uddybe linier og former, som vi havde lyst og behov for og benytte os af alle de farver vi ønskede.

Jeg var med mit arbejde altid underlagt en vis selvkontrol; jeg skulle på en eller anden måde balancere på en knivspids mellem to verdener, to opfattelser, der begge var meget vigtige, men som måtte forenes, hvis udviklingen skulle videre. For at være med til at støtte denne udvikling på vej skulle der beherskes til.

På det fjerde blanke stykke papir, som vi nu havde tilbage, skulle vi til sidst tegne omridset af et menneske - og derefter udfylde med de følelser vi havde i øjeblikket. Også dette følte jeg en stor glæde ved at skulle gøre - mit menneske blev derfor først udstyret med et hjerte i dybt rødt og rosa og grønt, der fyldte hele brystområdet ned til solar plexus. Fødderne og op over lægge og lår blev markeret med den dybe røde farve, fra mave og underlivsområdet og hofteparti placerede jeg stråler af orange, der gik ud over kropsformen og strålede ud og nedefter. Ud fra brystområdet og solar plexus placerede jeg striber af grønt, gult, ferskenfar-

vet og rosa, og rundt om hovedet fra hals og nakkeparti blåt; som stod i en vifte rundt om hele hovedformen. På toppen af hovedet tegnede jeg en stor lilla blomst med et gult midterparti.

Sådan følte jeg mig i det øjeblik, fyldt med glæde og varme strømninger, der strålede ud i alle retninger fra alle dele af mig. "Løvens hule" var blevet til den luneste rede, hvor glæde og varme groede.

Denne aktivitet afsluttede med, at vi hver især fortalte om vores tredje tegning - og det var mange spændende, interessante og ærlige ting, der blev formuleret.

Efter en kort pause gik vi videre, vi skulle nu arbejde med massage. Fire deltagere valgte at gå tur; vi andre placerede os i en rundkreds på gul-

vet og tog hinanden i hænderne for at finde kontakten med hinanden. Derefter skulle vi med lukkede øjne gå rundt i rummet og finde os selv og kontakte de andres hænder, hvorefter vi skulle vælge de hænder vi følte os tilpas ved. Dette indledte massagearbejdet, som først på en fin måde blev demonstreret for os, før vi selv gik i gang med hinanden.

Jeg var den der skulle starte med at massere, og det var intet problem for mig. Jeg var i halvfjerserne i flere år tilknyttet en massagegruppe, der havde fundet sammen på et kropsbevidstheds-hold omkring Reich og Lowen, og dette havde gjort mig meget glad for og fortrolig med al form for massage. I de senere år havde jeg dog arbejdet på en anderledes måde med kropsbevidsthed og havde derfor fjernet mig fra at arbejde direkte med massage med olie på den fysiske krop, men jeg var stadig glad for det. En smule anderledes blev det dog, da jeg selv skulle masseres, her kom jeg i kontakt med spændinger i min krop som gjorde, at det ikke blev den helt afslappede og salige oplevelse, som det ellers kunne ha' været. Men ikke desto mindre sagde det mig derfor noget om min tilstand i øjeblikket, som jeg kunne tage til efterretning og lære noget af. Da massagen efter to-tre timer var overstået havde de turgående deltagere sørget for, at maden/middagen var blevet lavet, og vi spiste en rigtig festmiddag med efterfølgende dans og hygge. Inden aftenens festligheder og dansen skulle begynde, var vi 5 kvinder der gik måneskinstur. Regnen havde sillet ned hele dagen, men da vi havde spist til middag og nød kaffen og desserten i det store opholdsrum, stod pludselig månen på den stjerneklare nattehimmel - rådgul og løkkende. Vi havde kun månestrålerne til at vise os vej over markerne og gennem skoven. Mine hænder var varme og bløde efter massagen og fyldt med sitrende energi. Jeg fik lyst til at tage min massagepartner i hånden for at opleve, hvordan det føltes nu i modsætning til om eftermiddagen. Det var helt anderledes og dejligt, men trods det blev jeg alligevel pludselig forlegen, og først ved morgenmaden næste dag

1
talte jeg med hende om det - hun havde også kunnet li' det, men havde ikke oplevet ubehag om eftermiddagen, med klæbrige hænder, ligesom jeg. Den nat gik jeg i seng - ikke mere afslappet end aftenen inden, men med en ganske anden slags uro i mig. Der var sket så meget og så meget overraskende, at tankerne blev ved med at presse på. For hvad var der her foregået - jeg var blevet præsenteret for dele af den psykologipraksis og den teori, jeg selv i nu snart mange år havde været fortalende for og tilbudt min støtte og vejledning med - men som havde haft svært ved at finde plads i psykologistudiet. Var det muligt, at vi nu stod over for en ændring, nu når de i selveste "løvens hule" havde givet plads til også denne måde at gribe psykologien an på??

Tredie dag. Ved evalueringen inden opbruddet, fortalte jeg om min oplevelse af at skulle på besøg i "løvens hule" - som altså havde udviklet sig over al forventning. Jeg fortalte, at jeg mente at kunne spore et møde mellem deres måde og den måde jeg arbejdede med kritisk psykologi ud fra et eksperimenterende praksisarbejde for at bevise en anderledes kritisk psykologisk teori om menne-skets såvel som kvinde-skets opbygning og udvikling. Jeg sagde også, at jeg havde brug for deres hjælp til at komme videre i mit arbejde, som jeg også mener kan få betydning for deres form for kritisk psykologisk tænkning. Hvad jeg mener er, at vi egentlig har brug for hinanden - hvis psykologien skal udvikles videre på et kritisk grundlag. Da der senere kom en opfordring om at nogen lavede en temadag i oktober, benyttede jeg anledningen til at tilbyde mig, da ingen anden havde overskud dertil. Således kan vi måske allerede om en måneds tid få mulighed for at afprøve, hvad vi evt. kan bruge hinanden til. Lørdag den 27. oktober fra klokken 12 - 17 mødes vi i lokale 6-1-48 for at forsøge os med et videre samarbejde. Selv har jeg allerede fundet ud af, hvad jeg kan bruge kritisk psykologisk gruppe til - jeg deltog på undervisningsholdet den 10/9 - og vil blive ved med at indfinde mig der, da den form for hold kan være en fin inspirationskilde til mit videre arbejde.

Under seminarets afsluttende møde blev der også efterlyst en supervisionsgruppe - som heller ingen havde overskud til at tage sig af. Med min erfaring fra nu mere end 8 års arbejde med klienter såvel individuelt som gruppe og som deltager i terapi og psykisk udviklingsgrupper gennem 18 år - kunne jeg måske yde noget i en sådan gruppe, og samtidig lære noget af andres erfaringer. Jeg er derfor interesseret og villig til at tage ansvaret for at samle en sådan gruppe - hvis nogen er interesseret, så kontakt mig - og vi kan finde et tidspunkt, der kan passe for os alle. Rill - 01-113583

JA DET KOM DER UD AF MIT BESØG I "LØVENS HULE" - hvad der fortæller mig, at hvis jeg kaster mig ud i det, jeg er aller mest bange for, så opnår jeg også den allerstørste indsigt i mig selv og mine begrænsninger og dermed ny udvikling. Jeg kan kun takke alle jer der var med for et fint Kritisk-Psykologisk Weekend-seminar. fra Rill Temte.

EN EFTER-VEKEND TANKE ...

35

Efter en rar og meget stærk weekend kommer dagligdagen anmasende på ny. Og i denne findes vel stort set to yderligheder og en flad mellemvej at oversleve på idag.

På den ene side den teknokratiske, rationelle og målrettede vej: partier, bevægelser, arbejdet, eksamen. Sagen frem for alt. Socialismen kalder - i hvert fald når det daglige arbejde er overstået. Tabt-tabt bliver een selv let i det feste greb i den ydre begrænsethed. Socialismens kampformer er de systemsatte strukturer, der blot udnyttes med en anden "ånd".

På den anden side den subjectivistiske, cirkelagtige og spiritistiske vej: reproduktionen, oplevelserne, terapien, kæreste-familien, fri-tiden. Processen frem for alt. Tabt - mere eller mindre - håndtaget på den ydre verdøn, men vundet et kronisk greb om sig selv. Kosmos kalder. Kontrol over livet er kun mulig som kontrol over andre - men det kan jo altid pakkes ind i en "human"ånd.

Mellemvejen er når man lige pludselig bliver/føler sig sat midt imellem. Selv den mindste lille drøm - om et eller andet til at få det hele med - socialismen og kosmos - skridt for skridt, verden og een selv; begge brudt op, bevæget og udviklet - kan ikke få fodfæste. Virkeligheden kører med een, og omvendt ved ^{man} også at det ikke er hele sandheden. Oplevelser og facts når ikke længere hinanden produktivt, eller også gør de det, men så er det i abstraktionernes tågeland.

De to "yderligheder" tilbyder nu hver deres syntese, bliver en mulighed for een - begge glimrer dog ved i nuværende praksis at være blind på hvert eit øje. Rummer kun ufuldstændigt mellemvejens standpunkt og problem. Derfor kan de heller ikke tage imod drømme herfra. Og omvendt. Facit? tja - fremmedgjort splittethed og adskilthed for alle. De stadige små hop på stedet - indenfor de systemsatte strukturer, indenfor sig selv eller i mellemlandsland. Til sammen både kraftløs og kraftfuld. Afmagt og almagt på een og samme tid.

Rummer vi ikke alle de tre "standpunkter" for tiden? Svinger vi ikke imellem dem på uforudsigelig måde på uforudsigelige tidspunkter?

Er det nok med blot seminarer af og til, lidt verbal-undervisning en gang om ugen? Navner vi ikke ^{hvor} det er så let at finde et stabilt Waterloo: egenoplevelse og selvudvikling som mål i sig selv - som så kan pakkes ind og serveres som også i enhver andens interesse - men hvor praksis på det samfundsmæssige niveau bliver topstyring via stemmesedlen og brug af fysisk-økonomisk magt, og på det individuelle niveau understyring via mesterlærerprincippet og brug af psykisk-emotionel magt?

Forholder vi os bevidst-aktivt til, at det er et strukturproblem om og hvordan standpunkterne uden for een og i een selv - på kort såvel som på lang sigt - kommer videre og udvikles til en reel syntese: den kooperative egenbestemmelse og -livsfylde! Hvad med en kritisk praksis sammen?

Kalle

Efter en rar og meget stærk weekend kommer dagligdagen anmasende på ny. Og i denne findes vel stort set to yderligheder og en fæd mellemvej at overleve på idag.

På den ene side den teknokratiske, rationelle og målrettede vej: partier, bevægelser, arbejdet, eksamen. Sagen frem for alt. Socialismen kalder - i hvert fald når det daglige arbejde er overstået. Tabt-tabt bliver een selv let i det faste greb i den ydre begrænsethed. Socialismens kampformer er de systemsatte strukturer, der blot udnyttes med en anden "ånd".

På den anden side den subjectivistiske, cirkelagtige og spiritistiske vej: reproduktionen, oplevelserne, terapien, kæreste-familien, fri-tiden. Processen frem for alt. Tabt - mere eller mindre - håndtaget på den ydre verden, men vundet et kronisk greb om sig selv. Kosmos kalder. Kontrol over livet er kun mulig som kontrol over andre - men det kan jo altid pakkes ind i en "human"ånd.

Mellemvejen er når man lige pludselig bliver/føler sig sat midt imellem. Selv den mindste lille drøm - om et eller andet til at få det hele med - socialismen og kosmos - skridt for skridt, verden og een selv; begge brudt op, bevæget og udviklet - kan ikke få fodfæste. Virkeligheden kører med een, og omvendt ved ^{man} også at det ikke er hele sandheden. Oplevelser og facts når ikke længere hinanden produktivt, eller også gør de det, men så er det i abstraktionernes tågeland.

De to "yderligheder" tilbyder nu hver deres syntese, bliver en mulighed for een - begge glimrer dåg ved i nuværende praksis at være blind på hvert sit øje. Rummer kun ufuldstændigt mellemvejens standpunkt og problem. Derfor kan de heller ikke tage imod drømme herfra. Og omvendt. Facit?, tja - fremmedgjort splittethed og adskilthed for alle. De stadige små hop på stedet - indenfor de systemsatte strukturer, indenfor sig selv eller i mellemlandsland. Til sammen både kraftløs og kraftfuld. Afmagt og almagt på een og samme tid.

Rummer vi ikke alle de tre "standpunkter" for tiden? Svinger vi ikke imellem dem på uforudsigelig måde på uforudsigelige tidspunkter?

Er det nok med blot seminarer af og til, lidt verbal-undervisning en gang om ugen? Havner vi ikke ^{der} hvor det er så let at finde et stabilt Waterloo: egenoverlevelse og selvudvikling som mål i sig selv, og hvor praksis på det samfundsmæssige niveau så bliver topstyring via stemmesedlen og brug af fysisk magt, og på ^{det} individuelle niveau understyring via mesterlærerprincippet og brug af psykisk/emotionel magt?

Forholder vi os bevidst-aktivt til, at det er et strukturproblem om og hvordan standpunkterne uden for een og i een selv - på kort såvel som på lang sigt - kommer videre og udvikles til en reel syntese: den kooperative gganbestemmelse og -livsfylde. Hærd med en kritisk praksis sammen?

Kalle

KRÆV IKKE MINDRE END ALTING FOR ALLE

Man får den solnedgang, man vil have!

Når man er væk fra den, er man lykkelig ved den

Når man er i den, er den hård at ha'.

Når man ikke selv medbestemmer dens indhold - er der ikke nogen!

Godt man kun har sine lænker - at miste.

Vi gik nu videre til at arbejde direkte med os selv og hinanden som medium. Skønt at det kunne foregå i et forum som dette. Der var mange vibs på efter tegneøvelserne, tiden var knap. Men vi kom alligevel godt og stille igang. Det foregik i to trin: a - først nogle energiøvelser for alle og een i gruppen, og dernæst b - massage parvis.

a - afslapning, focusering og centrering.

Øvelser med energi er i store træk at stille sig ind på hinanden på bestemte måder ved at lade ens opmærksomhed følge bestemte instruktioner/skemaer, og så være opmærksom på, hvilke oplevelser, der strømmer igennem een.

Vi brugte forskellige øvelser - "energicirklen", "at finde sit center", "at finde sin kontakt med sig selv", "kontakt med en anden (modpol)" - som, selv om de er meget simple, vil være for omfattende at beskrive. Derfor kun lidt om baggrunden og om formålet med dem.

De sigtede mod at få een til at være sig selv i den fælles situation med hinanden - modsat det ret almindelige: at ens opmærksomhed - af vane, stivhed, stress frygt/angst - bindes i noget udenfor selve situationen. Det kan være frygten for at blive fyret fra sit job i morgen, dårlig samvittighed over noget forgangent gjort, frygt for at de andre ikke kan lide mig, hvis jeg viser andre (skjulte) sider af mig osv osv. Alt sammen reelle livsforhold, hvor det vil være muligt her-og-nu at gribe ind i forhold til nogle, medens der i forhold til andre ikke umiddelbart her-og-nu er nogen selvbestemmelsesmulighed. At være - eller være til stede - er ikke at negere disse livsforholds betydning, men nærmere at ^{tilbage}trække/de momenter af selvbestemmelsesmuligheder for ens eget liv, som er forlagt til at andre må gøre noget, før jeg selv kan handle.

Billedet på dette er at sidde og vente på at en (bestemt) anden skal finde på at ringe til een - vente-vente; har den anden glemt mig, sorg, irritation; vente-vente, er den anden ligeglad med mig, vrede, gråd, vente-vente .. - i stedet for enten selv at ringe, hvis det er muligt, eller droppe at lade sin opmærksomhed have denne ståen-til-rådighed som akse qua det at skifte virksomhedsform.

Formålet med øvelserne er så at sige at tage de følelser - som er virksomme for een - på sig: at få fortidsgjorte handlinger, fremtidsfrygten eller - nysgerrigheden samt forholdet til de tilstedeværende andre og andet koblet sammen til en helhedsmæssig vurdering af her-og-nu-situationen. Hvordan har jeg det egentlig: stresset af .., frygt over .., glad over .. - og så lade sin krop fyldes med følelsen. Øvelserne har den kritiske brod i sig, at der kan stilles spørgsmål ved den personalisering af livsbetingelserne, som klassesamfund tendentielt tvinger ens virksomhedsform ind i.

Disse øvelser mundede ud i - med lukkede øjne og gennem anvendelsen af hændernes følelser - at finde en anden kammerat, som man havde lyst til, brug for eller så en udfordring i at få massage af. Dva at finde sammen omkring en fælles kontaktdimension. Og dette uden at falske hensyn (også over for sig selv!), spil og facader, som ofte er en så virksom (og ubevidst) del af een, at det er uklart hvad det egentlig er det drejer sig om, var det bærende i fællesheden med den anden.

b - energi og massage.

Da der var dannet "par" gik vi videre tilselve massagen. Først en indledende snak/fortælling, en demonstration og så parvis massage. Tidspresset gnavede, og hvad der egentlig kræver flere weekender, skulle overståes på et par timer. Det gik derefter - men også rart. Uhm.

Den indledende snak handlede om kropsmassage og/eller healing. Der er mange teorier herom - næsten hver subject sin - men der er også nogle fællestræk. Meget generalliseret kan det siges, at der til grund ligger, at mennesket opfattes som et energifelt, der kan deles op i to energisystemer: et vertikalt energisystem med 7 energiomsætningspunkter (chakra), og et horisontalt energisystem med 3 niveauer (et yderste niveau udenfor kroppen, et mellemniveau som udgøres af huden og et inderste niveau som udgøres af væv, muskler, indre organer mv)

Under begrebet healing forstås idag primært arbejdet med de 7 chakra i forhold til energierne udenfor kroppen (det der almindeligvis forstås som aura). I de sidste par år er der sket et skred, mange healere arbejder nu også med mellemniveauet, dvs går ned i forhold til huden. Fra den anden side er der fysioterapien, som kun arbejder i forhold til det inderste energiniveau - og her kun i forhold til musklerne, som squ opfattes som mekaniske størrelser åla bilfjedre.

Princippet i massage - om det så er den spirituelle healing tradition eller den mekanistiske fysioterapi - er at opløse spændinger, blokkeringer eller ubevidste forhold, der forhindrer menneskets energifelt i at være/komme i ligevægt. Energifeltet kan være skævt, energi klumper sig sammen nogen steder og der er energiuunderskud andre steder. Kort sagt: (livs)energien strømmer ikke frit. Hvis man har det meget af helvede til, så vil det energimæssigt set udtrykke sig ved, at der bygges flere - men autonome - energisystemer op, som på den ene side sikrer at man ikke skvatter sammen, men som på den anden side tilstedelighed er unddraget ens bevidsthed, undtagen når det vælter ind over een i form af angst, vrede mv, og så at sige tager roven på ens bevidste forholden-sig. En neurose er et sådant autonomt energisystem inden i energifeltet. Medens en psykose udtrykker sig ved at det grundlæggende energifelt så at sige spalter sig i to, som hver især omfatter helte kroppen, men som ligger forskudt i forhold til hinanden.

Formålet med massage er at frigøre bunden energi, evt. at få integret autonome energisystemer/-felter. Og dette gøres ved at den, der giver massagen, arbejder

med de steder, hvor der er energioverskud/-underskud eller berøringspunkter mellem det tilgrundlæggende energifelt og autonome energisystemer/-felter, og endvidere arbejder med stederne ved at tage imod eller give det "psykiske" indhold, som de kræver for at sætte sig i bevægelse. Massage er mao. mere end blot hænder, der skal bevæges. Det er hænder, der skal tage imod/give i psykisk forstand det, som det berørte sted selv udtrykker psykisk. Det kan være en vrede, der ligger i en kæbe, som hænderne skal tage imod, eller give et modspil - eller gå helt uden om hvis det føles. Eller det kan være en sorg i kinderne, som det kan være vigtigt at få blødt op, evt sat i sammenhæng med en vrede i kæben.

Så lidt om så meget - denne gang.

Teorien(erne) bag alt det her er idag meget mangelfulde. Og i store træk - hvad mange teorianer endop selv brøster sig af - idealistiske og metafysiske. Ikke desto mindre er det meget virksomme aspekter - måske fordi de endnu er fremmed - ved mennesket, som næsten enhver massagetype aktiverer i sin praksis. Det er ikke legetøj - omend man kan have lyst til at tørre røv i mange af de bøger, der skriver om det, fordi det oftest er for plat.

Men opgaven må nu også være at udvikle et begrebssystem, der kan (be)gribe mennesket også set som et energifelt - hvad det er og sin eksistens overhovedet - ud fra at det først og fremmest er subject under forefundne betingelser. Massage berører virksomme underordnede eller del-aspekter ved menneskets subjectivitet - og det er som sådan at det må bestemmes. Som subject er mennesket ikke frit svævende. Det lever, ånder og bor i en samfundsmæssig krop; det har oplevelser af denne og af andres, af sig selv uden for kroppen nogen gange mv.

Men med idealistiske og metafysiske tanker/teorier - om massage såvel som alt andet - bliver enhver formålsbestemt handling til opnåelse af intenderede mål, forvandlet til tusind små hop på stedet. Og der synkes dybere, dybere .. på samme plet. Og vi har kun eet liv - der er simpelt hen ingen fidus i ikke at udvikle en Kritisk Psykologisk healing-massage. Spiritisterne skal ikke have patent på det spirituelle, det er det alt for lækkert til. Kellere flippe lidt, end gro fast.

VELKOMMISTALE I KRIPSY SEMINAR

Jeg vil godt på forberedelsesgruppens vegne byde velkommen til dette seminar om Kritisk Psykologi og om terapi på et kritisk psykologisk grundlag. Det er enormt rart at det er blevet til noget, og at vi er blevet så mange. Det lover godt for et videre mere bredt arbejde i det kommende - nok meget politisk kolde - efterår.

Når der snakkes terapi på et kritisk psykologisk grundlag, så er det for det første at snakke om hvordan terapi bestemmes teoretisk, udvikles og gribes i praksis, så det er terapi i brugerens interesse og ikke i terapeutens, magthavernes eller udbytternes interesser. Og for det andet at når der snakkes terapi og kritisk psykologi, så snakkes der også historie.

Tidligere stod terapi set som isoleret ændring af den enkelte overfor den marxistiske samfundsvidenskab, der blev - og bliver - set som ændring af de grundlæggende sociale strukturer.

Idag står vi med - i og med at den marxistiske filosofi som videnskab søges anvendt på studiet af levende væsener - at udvikling af den enkelte og af de sociale strukturer må ses og bestemmes og gribes som den enhed, de i praksis udgør. De kræver nok forskellige teorier, men de kan ikke rives fra hinanden - hverken i teorien eller i praksis. Dette betyder at vi nu historisk kan smide en falsk modsigelse væk som vores teoretiske arvegods: at først må samfundet ændres inden individet kan ændre sig, eller først må individet ændres før samfundet kan ændre sig.

At det er en falsk modsigelse - også indenfor terapiens område - må ses begrundet i, at både individet og de sociale strukturer er selvkørende og i gensidig bevægelse og udvikling allerede inden den politisk aktive, terapeuten eller privatpersonen forholder sig dertil, hvilket betyder at der kun er een mulighed/vej: at koble sig til og på den proces, der forløber i forvejen og styrke dennes egenudvikling ved at støtte de progressive og udviklende træk overfor de hæmmende og begrænsende. Dette i skarp modsætning til, at man stiller sig overfor eller udenfor - og stiller egne mål op for, hvor det man arbejder med skal hæm; - hvilket er en forholdemåde som især kendes fra småborger-skabet - og nu i nyere tid også fra mellemlaget - der med Marx'ord 'prøver at være en syntese mellem kapital og arbejde, men som forbliver en sammensat fejltagelse'.

Netop dette mener jeg er vigtigt i dag at holde sig for øje. Vi må/kan ikke stille os udenfor, og vi må heller ikke lulle os ind i en mellem-

påbegrebsproblematik, hvor vi tror det er os, der har svaret på fremtiden - så stiller vi os netop udenfor eller over. Vi er kun en del af den, og det kun i den udstrækning vi er forbundet med de bevægende kræfter overalt - i partier, fagforeninger, bevægelser, med nye og gamle (psykologi)studerende, med kærester.

Først da kan vi præge fremtiden i den interesse/retnings, som vi på papiret skriver om, og først da fanger vi de reelle problemstillinger for de liv, der skal "tværs igennem .." allehånde undertrykkelsesbarrierer.

Det indtil nu sagte gælder i udpræget grad indenfor det terapeutiske område. Her er den generelle samfundsmæssige undertrykkelse "blot" blevet så bastant for den enkelte, at der mangler muligheder for både et minimum af håndtag på livssituationen, hvorfor håndtaget og kontakten til egne følelser, tanker og behov flyder ud - for til sidst at blive tabt helt. Man må koble noget af sig selv af - eventuelt hele sig selv som i psykosen - for blot at holde fast på sig selv, holde sig oprejst som organisme.

Det ser nu ud som om denne "organisme" - som enhver dybdepsykolog respektfuld prøver at finde mennesket i ved blot at glo på det, lytte inderligt til det eller stille sig til rådighed som idealfigur - må ændre sig for at komme tilbage til livet. Glent-glemt (forbliver at DETTE ER LIVET, og at "organismen" er et kontant udtryk for den nuværende stand af falles menneskelighed, og at ingen vender tilbage før der er noget at vende tilbage til. Dette "noget" er inden i og indenfor "samfundet" at skabe og tilkæmpe sig samfundsmæssige handlemuligheder - et for klassesamfund altid nærværende og nødvendigt project, men som også viser at terapi er en eklatant selvmodsigelse. Sisyfos har travlt så længe de strukturer, der nødvendiggør terapi som form for social praksis, stadig eksisterer.

Og overflødigsgørelsen af disse er en global arbejdspolitisk kamp. Til denne kamp bidrager vi ikke fremadrettet, så længe vi har momenter og følgevirksomheder af den udbredte - også for psykologien, og for freudomarxismen gjort til sit grundlag (!) - falske modsigelse, at først må samfundet ændres inden .., eller først må individet ændres inden .., idet denne anskuelsesmåde er udviklingsløs (hvor kommer den bevægende kraft fra ??), hvilket blot spejler vilkårene for den gruppe, som det i praksis er en modsigelse for: småborgeren. Derfor må vi også gøre op med småborgeren i os selv, men i de sammenhænge, hvor det hører hjemme: overalt.

Og bliver vi lidt på de store armsvings niveau, så må vi spørge, hvor

vi finder rettesnore for denne kamp og dette opgør. Det gør vi i praksis, men omvendt er der heller ikke noget 'så praktisk som en ordentlig teori'. Med Lenin kan man sige, at 'sandheden er konkret', men det konkrete er med Mao's ord 'en enhed i mangfoldigheden og fuld af modsigelser', hvorfor de eneste der kan ændre og udvikle det konkrete er de involverede selv. For psykologer - og især terapeuter - betyder dette et opgør med berøringsangsten for de reelle (materielle) livsproblemer, og en styrkelse af det fælles arbejde for at ændre dem.

Med ovennævnte to referencer er de to hovedpolitiske traditioner for den Kritiske Psykologi trukket frem: DKP-ismens ene blomst overfor Mao-ismens looo blomster. Og disse er også trukket frem med det sigte, at jeg mener at der kan læres meget på nuværende tidspunkt ved at holde spændingen mellem disse to traditioner i live og ikke forfalde til den ene eller den anden side: dvs. til begrebet om den objective sandhed som tilhører nogen eller noget - eller til begrebet om at alt er relativt og lige væsentligt. Nok har vi hver vores oplevelse af vores eget liv, men vi deler livsgrundlag med andre. Så det drejer sig ikke om det ene eller det andet. De hænger sammen.

Deffor: når der arbejdes så drejer det sig ikke kun om det fælles tredje - som vi har snakket om i årevis - men om en styrkelse af det fælles arbejde om det fælles tredje: det sociale liv med hinanden.

Og dette er ikke noget fjernt eller noget der sker på mandag. Det begynder hvert sekund - det er startet - og det er det, der skal videre:-

VELKOMMEN.

sep 83

EN GRUPPE PÅ VEJ!

Referat af weekend på Thalia, d. 26.-28. august 1983.

Næste møde: lørdag d. 1. oktober kl. 13 - ? ;lokale 6.1.67, Københavns Universitet
Amager, Njalsgade 80.

(bær over med slåfejl - det er skrevet på stencil)

Sidder her med alle mine noter fra weekenden; de skal stykkes sammen til et referat, så både os, der var med, og de, der var forhindret i at deltage, har noget håndgribeligt at forholde sig til.

Godt ville også være, hvis trivlerne iblandt os omkring project "Alternativ Rådgivning" (AR) indgydes nyt mod og nye kræfter - ikke at forstå som at trivlen skal opgives eller lægges på hylden; tvært om: at bruge indholdet i den produktivt i gruppen via afdækning af uenigheder, modsigelser, uafklarede forhold, typer af utryghed osv, som man finder stiller sig som problem for os og for een sin selv, og som derfor må overvindes her-og-nu eller gennem små skridt for at sammen kan nå vores mål - et mål, som vi forøvrigt selv først skal sætte/skabe.

Om dette referat.

Dette første problem er for mig ligenu dette referat, Sidder med en fornemmelse af, at både stemningen og det mere indholdsmæssige, der drages ind i referatet, har en forholdsvis stor betydning for, om man finder det umagen værd fortsat - eller fra nu af - at kaste sine kræfter ind i AR. Denne (for store?) betydning kan ikke minimeres her på papiret, da jeg mener, at det ikke kun er et problem for mig. Som et forsøg på at komme bedst hen over dette vil jeg udførme referatet som et perspektiv-referat. Men først lidt om, hvorfor jeg mener at selv dette referat bliver til et fælles problem; og herefter om hvorfor det er udformet som et perspektiv-referat.

Vi er en gruppe af vidt forskellige mennesker, der kun har begrebet "alternativ rådgivning" at arbejde sammen om. Nogen har været med på formøderne i Holte; nogen med på weekend på Thalia; andre igen har været forhindret begge gange, og har derfor kun en sparsom mundtlig overlevering af, hvad der egentlig foregår.

Jeg var ikke selv med til Holte-møderne, men det ^{var} lidt forstemmende at så relativt få (ca. 20 ud af 50 interesserede) havde mulighed for eller ville prioritere weekenden. Flere af de, der havde været med til Holte-møderne gav da også på weekenden udtryk for, at deres forventninger til pro-

jectets gennemførlighed med de "involverede andre" var meget lave; men de ville gi' det en chance. Mao. så har vi (endnu) ikke en overstrømmende ballast af entusiasme og optimisme, som skubber os igennem og over alskens problemer.

Enåvidere står vi overfor selv at skulle udarbejde; hvad der kan/skal ligge i breggebet om en AR, hvilket også betyder at vi er stillet overfor den opgave at skulle sammenholde ligeså mange forskellige forstillinger, som vi er interesserede, om hvad dette er, og at få disse til at arbejde sammen, berige og udvikle hinanden (det er ikke som i skolen, hvor målet i form af et facit er givet på forhånd, og hvor det blot gælder om at finde den rigtige vej (dette gør forøvrigt også skolen af i dag til en ret så kritisabel størrelse)).

Dette at det, som vi arbejder sammen om (:AR), selv er noget vi processuelt skal udvikle og konkretisere, betyder på nuværende tidspunkt, at det er en meget lille fælles forståelsesplatform, som vi kan kommunikere igennem og i fælleskab forholde os til. Konflikter og problemer i samarbejdet omkring AR bliver derfor let til personlige sympatier/antipatier, hvilket gør os enormt sårbare som projectgruppe betragtet. Lige så entusiastisk det hele kan synes det ene øjeblik, lige så håbløst og dødfødt det andet - og det uden at en umiddelbar sagslig grund også dukker op i tankerne. Netop i kraft af at det er sagslige ligener er så usynligt og lidet udviklet, så er det så let at falde ind i en forholdemåde til projecttanker ud fra om de umiddelbart lyder gode/dårlige - i modsætning til det mere krævende hvordan godt/dårligt, hvordan brugbart/begrænsende mv. Da dette sidste er det centrale på lang sigt, så er det også dette vi skal vægte. Og til dette formål har jeg valgt metoden med et perspektivreferat. Det er mit håb med dette at gi' os lidt til en fælles dynamisk forståelsesplatform, som vi kan diskutere videre ud fra, og som vi kan reflektere vores problemer/uenigheder igennem.

Referatet er blevet noget ødrigt (allerede), men da jeg ikke selv er afklaret omkring mit forhold til project AR, og da jeg heller ikke sidder med en entydig fornemmelse af, hvem jeg skriver til, så her jeg ikke gjort noget for at komprimere det.

Forhistorien.

Det startede i april med Knud R.'s annoncer i dagspressen: "hvem ville være med til at skabe en alternativ rådgivning". 50-60 meldte sig, og da det ikke var muligt at finde et så stort sted at alle kunne mødes på en gang, blev der i stedet afholdt to "introduktions-aftener".

Udgangen på dette blev dels et lille referat med angivelse af, hvad der havde været fremme på møderne, og dels en beslutning om, at der skulle afholdes et weekendmøde, hvor der kunne gås i dybden med alle forhold.

De punkter, som man gik frem efter - og som også kom til at danne skellet for weekendens aktiviteter - var følgende:

1- hvad kan vi; 2- hvad vil vi; 3 - udadvendte aktiviteter; 4 - økonomi og geografisk placering.

Der lå således ikke en model for eller blot en tilnærmelsesvis formuleret indholdsmæssig skitse til, hvad en AR er/kan blive/skal være. Som nævnt stiller dette særlige krav. Vi skal ikke blot løse/realisere et på forhånd opstillet problem - etablering af AR-en; vi skal overhovedet først udvikle project AR ud fra de forestillinger og kræfter hver enkelt af os indeholder i samklang med de aktuelle samfundsmæssige forhold.

Endvidere har den valgte fremgangsmåde, hvorved vi er kommet i kontakt med hinanden - annoncering i dagspressen uden en indholdsmæssig præcisering - bevirket, at vi er en meget broget flok mennesker med vidt forskellig erfaringsbaggrund og aktuel livssituation. Vi er ikke udsprunget af en fælles social kontekst, hvorfor samtlige samfundsmæssige modsigelser må rummes i gruppen - dog med den indkredsning, at vi tror på muligheden for at gøre noget ud over, hvad der allerede finder sted. Yderligere kvalificerer vi os med begrebet om det alternative, men dette kan forstås - hvad weekenden også viste (og som måske var endnu tyderligere fremme på Holtemøderne) - på lool forskellig måde.

Alt dette betyder også, at den tidligere nævnte sårbarhed, vi som gruppe deler, kun overskrides i samme grad som projectet finder stadigt mere konkrete ben at gå og stå på.

Weekenden.

Fredag gav vi os så afsted til "Thalia", et gammelt hotel ved Marielyst, der nu drives af Medicinerrådet. Vi var godt og vel 20.

Vi sev sammen som gruppe i et lille hjørne af en kæmpe-kæmpe-stue med blot det ene formål at aftale tid for, hvornår vi skulle gå igang lørdag morgen. Det overordnede - indkredsning af hvad det her egentlig er for noget blev åagt ud til hver enkelt at bemestre denne aften via afslapning.

Lørdag morgen mødtes vi, og tog en kort runde om de enkeltes motiver, der lå til grund for deltagelse. Disse skal ikke gengives her - det føler jeg mig ikke i stand til - men i fællestræk kan motiverne kategoriseres på følgende måde:

I en personlig dimension:

- at få perspektiver (praksisforhold) ind i sin uddannelse.
- en oplevet afmagt overfor mange problemer knyttet til ens (social)-arbejde.
- at få (videre)udviklet sine terapeutiske færdigheder.
- ikke at ville gå glip af noget, der måske viser sig at blive spændende.

I en politisk dimension:

I en samfundspolitisk dimension:

der er mangel på rådgivningsmuligheder i dag.
 - mangel på mening i det almindelige og ret pressede dagligdagsliv for stadig flere.

- megen/det meste rådgivning i dag er elendig og også repressiv.

Og herefter gik i grupper omkring de fire spørgsmål, der er nævnt øverst på side 3.

Forestillinger om en alternativ rådgivning.

Jeg skal først beskæftige mig med de enkelte gruppers arbejde, og ser bort fra det efterfølgende plenum, ^{her} hvor vi ikke gjorde noget for at systematisere de tanker, der var produceret i grupperne.

GRUPPE 1: Workshop, barfodsterapeuter.

I denne gruppe, der havde knas med samarbejdet - "det var svært at få modsætninger frem; ligesom man fættede af" - fostredes ideen om en workshop, evt i form af Quick-Temat-12-workshoppen som ledebillede for vores arbejde: man laver de aktiviteter, som man selv finder spændende og nødvendige, men/og som er åbne for alle andre. Workshop-ideen kunne evt ses som et delmål på vejen mod en AR, hvor det mere direkte - og udelukkende - er ~~de mennesker~~ ^{identificeret} og deres problemfelter, der bestemmer aktiviteterne og rådgivningens art.

Der blev fremført en kritik mod workshop-ideen, idet man kan komme til at stå overfor mennesker, som har brug for hjælp, men som må afvises, hvis der ikke umiddelbar er ^{en} aktivitet, som den pågældende kan kobles på; "Dette kan man ikke tillade sig."

Der kan tages højde for denne kritik ved udadtil at definere sig som en workshop. Og kritikken kan også relativiseres ved at opfatte workshoppen som et delmål på den ene side, og evt som en delmængde (som tilbudsaktiviteter) af en fuldt udbygget alternativ rådgivning på den anden side. Men der bliver alligevel et generelt punkt tilbage: Vi kommer ikke uden om at skulle afvise nogen. Vi kan ikke idag eller nogen sinde komme til at arbejde med alskens problemfelter på en kvalificeret måde. Vi må derfor i en offentlighedsprofil sørge for at nå kun de mennesker, som vi mener vi kan være en støtte for på den ene side; og på den anden side må vi være så bredt orienteret omkring andre hjælpeinstanser, at vi kan henvise de, som vi ikke selv kan arbejde med, eller som ~~evt~~ kan få en bedre støtte andre steder.

At vi således kommer ud for at stå overfor bestemte eller specifikke problemfelter som vi må afvise at arbejde med (ud over en umiddelbar lyttende og støttende forholde-måde) skal derfor ikke vendes som en kritik af vores (altid nærværende) manglende omnipotens, men rettes mod de samfunds-

"hjælpe-løshed". Denne kritik

kan udmærket være en del af AR's arbejde.

Endvidere var der i gruppen en kritik mod den traditionelle såvel som alternative rådgivning i dag, som blev karakteriseret som udlevering af "pakkeenergi". Overfor dette blev stillet begrebet om barfodsterapeuten, men hvad der kunne ligge i dette blev ikke nærmere indkredset.

Endvidere kunne gruppen opsummere en modsætning mellem om man skulle have løn for sit arbejde. Hertil er at sige at workshop-ideen udelukker aflønning.

GRUPPE 2: Døgncenter, gratis for brugere (klienter), finde nye rådgivnings- og terapiformer, tværfaglighed.

Ideen var her et døgncenter (uden senge), hvor alle kunne henvende sig (dette kræver nok fastansættelse/aflønning af nogle). De enkelte ressourcepersoner har de forskellige opgaver på skift - dvs. total nedbrydning af den tvungne arbejdsdeling. Dog skal vi strebe efter så bred tværfaglighed som muligt. Ved terapi/rådgivning skal vi altid være to/et par, der arbejder sammen.

To målideer opstilles for arbejdet: a - bryde normer om hvad terapi er ("det er mere end sensi") og udvikle nye terapier via eksperimenteren og sugen-til-sig fra det etablerede; b - det udadvendte behandlingsmassige skal integreres i vores egen udviklingsproces.

Herudover formulerede gruppen nogle åbne spørgsmål/problemer:

økonomi - hvis kapacitet i gruppen, så kan vi lave penge på at afholde kurser; ide om at lave det til et anpagtsselskab. Under alle omstændigheder, så må der nedsættes en juridisk gruppe, som kan undersøge dette og andre muligheder; Hvordan få accept på projectet; Udadvendt kontakt - focus på lægerne, hvor mange udfører psykologarbejde uden at være kvalificeret dertil; rådgivning/terapi - hvad er forskellen, og hvad er terapi egentlig; rådgivningsmarkedet - en analyse af dette nødvendigt for at vi kan afklare, hvad der er behov for, og omvendt hvilke af disse vi magter at relatere os til.

GRUPPE 3: Problemcenter.

Gruppen tog sit udgangspunkt i hvorfor vi egentlig var her; og dette er det samme som at stille spørgsmålet om vores opfattelse af begrebet alternativ - ellers kunne vi ligeså godt gå ind i eksisterende alternative rådgivninger.

Gruppen nåede frem til fem dimensioner, som kunne være ledetråde i vores indkredsningssarbejde om hvad vi vil/kan:

1 - et alternativ til eksisterende rådgivninger, der alle henvender sig specifikt til mænd eller kvinder. Måske ala Necolej-tjenesten i sin form.

- 2 - et alternativ i forhold til det offentliges mosaik arbejdsmåde: læger tager sig af alt det somatiske, socialrådgivere sig af det sociale og psykologer sig af det psykiske, og alle vader ud over deres egen del/aspekt uden at der ligger et helhedssynspunkt til grund for, hvordan det somatiske, det sociale og det psykiske hænger sammen.
- 3 - et alternativ center i bred forstand (heraf navnet "problemcenter"), hvor det er problemernes karakter, der styrer hvordan det arbejdes.
- 4 - at arbejde med spirituelle problemstillinger også ud fra et ikke spirituelt grundlag.
- 5 - vores behov for at eksperimentere, idet det at gå ind i en eksisterende rådgivning mere eller mindre også er ensbetydende med at skulle sluge en tung struktur og nogle af andre ("dem med magten") definerede kriterier på faglighed.

GRUPPE 4: Interessegrupper // nicherne.

Gruppen havde taget sit udgangspunkt i målgruppeproblemet: hvem vil vi henvende os til, og hvordan vil vi arbejde. Ud fra at dette ikke kan indkredses ad-hoc foreslås dannelsen af interessegrupper, som i løbet af et halvt års tid dels vil kunne lære hinanden at kende og kunne arbejde sammen, og dels indkredse sin målgruppe ved at opspore de nichér af menneskelige problemstillinger, som ikke tilgodeses tilstrækkeligt af andre rådgivninger, men som let vokser til mere bastante psykiske problemer. Der var i gruppen en modsigelse mellem de, der mente at hjælpen skulle være gratis; da det - ud over at alle er på røven i dag - også kan være udmygende at skulle betale for personlig hjælp, og så de, der mente, at der skal betales efter evne, dels til dækning af faste udgifter og dels ud fra at det er vigtigt for et godt terapiforløb/udfald. Sidstnævnte side blev dog i debatten ændret til, at det i det mindste er vigtigt i forhold til terapeutens eget selvværd, og at det godt kan dreje sig om et rent symbolisk beløb.

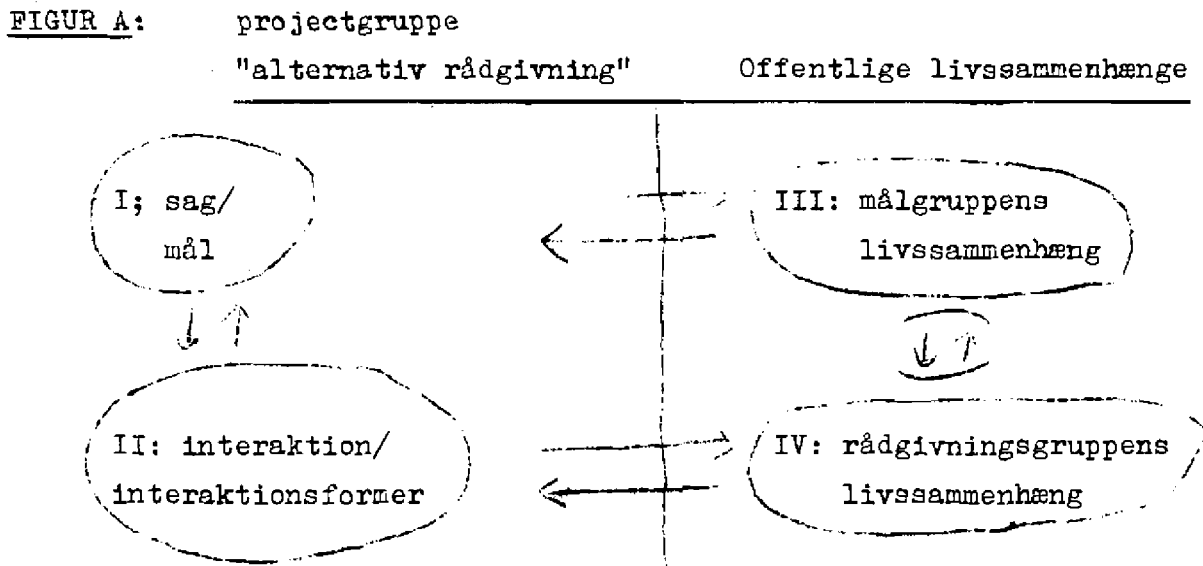
Mht. lokaler blev BZ-ernes arbejdsmåde foreslået. Der var dog vild uenighed omkring dette; og det blev bla. indvendt, at vi herved kunne indsnævre vores målgruppe på en ukonstruktiv måde.

En model.

At summere ovennævnte op, således at vi kan arbejde perspektivisk med det indholdsmæssige fra hvor vi slap, og hvor de, der ikke har med på weekenden umiddelbart selv opfatter at stå, finder jeg kræver en overordnet ramme at referere igennem: ikke alle forhold er lige væsentlige; nogle forhold kræver afklaring af andre forinden osv, hvilket stiller det krav, at vi har et redskab til at reflektere dette. Jeg vil derfor indføre en lille model, der som eneste præmis har det faktum: at man ikke bare er sammen (interagerer), men man er sammen om noget "tredje" - en sag eller et mål,

I vores tilfælde kan sagen - et klient-eller bruger-relateret arbejde - kun realiseres i kraft af sin sammenhæng med det øvrige samfundsmæssige liv.

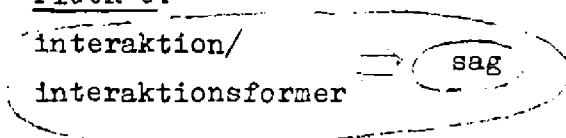
Analytisk-skematisk ser det således ud:

En fuldt udbygget - eller realiseret - AR kræver for at være levedygtig/-duelig en indholdsmæssig afklaring og funktionsbestemmelse af alle felterne I-IV.

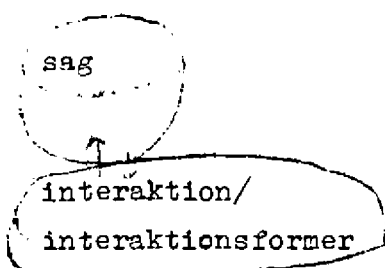
Som det er her-og-nu er vi en gruppe mennesker, hvor vores "tredje" blot eksisterer i de enkeltes hoveder som oplevelser og meninger - og nu også via dette referat/oplæg. Analytisk kan dette afbildes således:

FIGUR C:

Jeg har kaldt figurer C, idet jeg mener at der må være et melletrin (måske flere) mellem vores nuværende eksistensform (figur c) og så et fuldt udbygget project (figur A). Dette melletrin ser jeg på følgende måde:

FIGUR B:

Figur B skal forstås på den måde, at for at vi skal kunne holde sammen som gruppe og samtidig nå vores mål (som med disse tre skitser overhovedet ikke er indholdsmæssigt endelige strukturelt fastlagt) som må vi ha'

lit seriøs samarbejd til arbejdet. Det er, trods alt, som om især rettet mod
- rettet mod sig selv. "Tredje" / fælles sag derud, hvor det er problemstil-
lingsproblemerne i dette, der styrer vores arbejde - både enkeltpersoners og
grupper. Konkret vil dette sige at vi arbejder for at få undergrupper
til at fungere, og at de kommer med input til vores "tredje" på fælles-
møderne - og dette endda helst i skriftlig form - og omvendt at fælles-
møderne sigter mod at drive problemerne i de enkelte input og i deres
indbyrdes sammenhæng videre.

Dette har jeg tidligere kaldt etableringen af en fælles forståelsesplat-
form, og overgangen fra figur B til A er nu blot den konkrete udmyntelse
af denne.

Men som tidligere nævnt står vi idag og vipper mellem figur A og B, hvor
vi er stillet overfor dels at udvikle en fælles indholdsmæssig skitse,
dvs. indkredning af, hvad vi kan/vil/skal lægge i punkterne I - IV, og
dels at begynde at fungere sammen som gruppe og grupper.

WEEKENDEN PÅ NY: EN SLAGS OPSUMMERING.

Som nævnt nåede vi ikke en indholdsmæssig opsummering. Søndagen blev
brugt til, at se hvordan vi havde haft det på weekenden, og hvad vi skulle
aftale inden vi skiltes, som i korte træk er følgende:
i forhold til Holte-møderne så har det været en rar oplevelse. For
mange af os blev det mere synligt, hvad der kan/skal foregå. Alle sad
dog også med at fremtids-visionerne endnu er meget diffuse, men man
"har en tro på et-eller-andet".

For nogen var det rart, at vi overhovedet kunne aftale et nyt møde; for
andre var dette alt for utilstrækkeligt - "arbejdsgrupper nu! - hvilket
kom til at betyde en brainstorm om mulige arbejdsgrupper; følgende grup-
per blev foreslået, navnet angiver kontaktpersonen).

økonomi, geografi og lokale: Knud R.; Psykodrama: Kim; Kriser og udvikling:
Susan; Psyko-fysisk massage: Kalle; Terapi som politisk praksis, Selv-
hjælpsgrupper: Peter; Krop-bevidsthed: Dan L.; Hypnose&mystik&magi: Peter
& Dan M.; Astrologi-terapi, Psyko-religiøse problemer i teori og praksis,
Drømmegruppe: Dan M.; Transaktionsanalyse: NN.

Om nogen er gået i gang i grupperne ved jeg ikke!

- endvidere blev der fremført en kritik af, at vi havde fremtrådt med
høflighedsmasker, og at vi havde været for lade omkring det sociale;
og det er nok rigtigt: ikke før vi skulle ud af døren søndag formåede
vi en stund at dvæle i en fælles oplevelsesstruktur.

Når nu weekenden ses igennem figur A, så vil jeg mere følgende kan siges:

PUBKT-I: SAGEN.

AR-en skal ikke kun opfattes som et supplement til eksisterende hjælpeforanstaltninger, idet der er en interesse i at arbejde "anderledes" med rådgivning og terapi, end hvordan det ellers gøres. Der kan her gås to veje:

a - gennem en analyse udpejningen af, hvilke menneskelige problemfelter, der er truende for et "ordentlig liv", men som ikke finder vej til eksisterende hjælpeforanstaltninger. Dette kan ud over manglende hjælpekapacitet også skyldes hjælpekapacitetens art. Spørgsmålet for os er her: hvordan forestiller vi os at arbejde reelt/alternativt med dette?

b - den anden vej er, at vi indkredser vores egen anderledeshed. To tendenser (mindst) gør sig gældende i gruppen: På den ene side en fremhævelse af det spirituelle moment i det menneskelige liv, og den underprioritering/afvisning dette er udsat for indenfor den offentlige og den eksisterende alternative rådgivningssammenhæng. Udgangen kan her være et center, som i sin form ligner de nuværende ~~kommercielle~~ (mere eller mindre) kommercielle spirituelle centre, men som i sit indhold adskiller sig fra disse ved at rumme divergerende antagelser om den spirituelle dimension og dette side om side med ikke-spirituelle opfattelser.

På den anden side en fremhævelse af det kritisk-politiske moment. Megen (al?) terapi idag er enten blindt tilpassende eller abstrakt frigørende. En kritisk psykologisk terapikonception er først nu så småt ved at udvikle sig, efter at man nu i snart 10 år har snakket om manglen på en materialistisk sygdomsteori, hvilket i en alternativ praksis har betydet en (godt nok kritisk) anvendelse af alskens borgerlige terapiformer. Udgangen vil her være et "almægtigt" center, der arbejder som en græsrods-størrelse.

Disse to tendenser, som har fælles historisk udgangspunkt: 68-oprøret, vil i deres ortodokse udgaver være uforenelige. Det er den gamle debat om indre eller ydre frigørelse, og hvad der kommer først. Denne debat blev af mange grunde kørt på en falsk - en cirkulær - antagelse, idet man må sige, at de to sider - det indre og det ydre - ikke udelukker hinanden. Den reelle menneske-verden-sammenhæng er ikke cirkulær, idet mennesket ændrer sig selv i den grad som det ændrer begrænsninger, eller griber uudnyttede muligheder i dets livssammenhæng (som det også selv er en del af). Det må derfor idag være muligt at arbejde konstruktivt med disse to tendenser under sammetag.

Nu udelukker de to veje a og b - indkredsning af vores arbejdsfelt og af vores arbejdsmåde, og afklaring af vores anderledeshed - ikke hinanden. I en vis udstrækning sætter de endda hinanden, så spørgsmålet er mere, hvilken side skal vi først vægte til at starte med.

Under alle omstændigheder har vi brug for en grundig ideologisk debat om det samfundspolitiske sigte med vores center. Nu er der det med debatter af denne kaliber, at små uenigheder tit presses frem til falske antagonistiske modsigelser. Her findes ingen patantløsninger - ud over den ene ikke at gøre en ideologisk afklaring til omdrejningspunktet, men at lade den være en blandt flere dimensioner i vores arbejde.

Ideen om en workshop som et første trin i vores arbejde, og evt på lang sigt som en delmængde af aktiviteterne i en fuldt udbygget rådgivning, hører også til vores idékatalog.

At oprette en workshop som et første trin kræver, at vi formulerer os omkring, hvad vi personligt har brug for at arbejde med. Hvor mange af os, der har en klar opfattelse af dette, og hvor væsentlig det for os hver især, er svært at måle; men jeg fornemmer en divergens mellem en gruppe, der satser på et udadvendt arbejde for og med andre som det primære lige nu, og så en gruppe, der har brug for en mere basisgruppe-orienteret proces til at starte med (om det er en divergens, der har sin rod i at nogle har rådgivningserfaring og andre ikke, og hvordan vi kan takle kvalificeringsspørgsmålet vender jeg tilbage til).

Ud fra at der skal være plads til os begge, vil jeg foreslå at vi arbejder med en adskillelse mellem arbejdsgrupper, der relaterer sig til realisering af AR-en som sådan via research-, analyse og praktiske opgaver, og så udviklingsgrupper, hvor arbejds materialet og -målet er deltagerne selv. Sætter vi på et første trin er en workshop, så tror jeg desværre at vi taber de mere utålmodige af os.

PUNKT II: Interaktion/interaktionsformer.

Overover er foreslået to typer grupper: arbejds- og udviklingsgrupper. Værd at overveje er også om vi har brug for en styringsgruppe, hvor mindst een fra hver gruppe deltager. Formålet med denne er at planlægge vores fællesmøder og at holde sammen på trådene. Det, der kan læres af weekenden, det er, at vi ikke ret meget længere blot kan mødes og udveksle visioner. Vi må ha' mere dynamik imellem os; vi må kunne udnytte hvert sekund produktivt og sanseligt.

Nogen må - og dette kan være styringsgruppens opgave - på forhånd at gøre sig tanker om, hvad der skal/kun arbejdes med, når vi mødes alle sammen.

Styringsgruppen tror jeg også er nødvendig af en anden grund: nemlig at vi ~~er~~ har så forskellig erfaringsflade. Dette er ubetinget et potentiale, men det er et kæmpearbejde at få dette potentiale til at realisere sig i en aktiv gensidighed. Der vil komme mængder af forskellige menings- og behovsdivergenser, der vil kræve selvstændig afklaringsarbejde.

Under dette punkt hører også om vores forholdemåde til hinanden er repressiv eller udviklende, men da vi endnu ikke nogen historie har sammen,

PUNKT 3: Målgruppen.

Mere eller mindre eksplicit har vi formuleret, at det kun er lettere psykisk-sociale problemer vi (i starten) vil arbejde i forhold til. Det er også blevet nævnt at vi gennem analysearbejde må udpege problemfelter, der hvis ikke der tilbydes støtte, så hurtigt udvikler sig til det værre (vores funktion bliver her halvt forebyggende arbejde) eller som der ikke idag er hjælpemuligheder til.

Hvilken målgruppe og hvordan vi kontakter den, afhænger nu også af, hvilke ressourcer vi har at tilbyde (jvf punkt 1). Endvidere afhænger det af, hvor vi kan få/får lokaler, så der er al mulig grund til at arbejde heftigt for, at vi får (mindst) et sted at være.

PUNKT 4: Os selv og vores livsbetingelser.

Vi er alle stillet med større eller mindre faste hverdagskrav, som har indflydelse på hvad vi kan lægge af arbejdskraft i AR-en. Omvendt er dette også afhængig af, hvilken dynamik vi kan skabe imellem os.

I en etableret gruppe - en der har en historie - vil hver enkelts livssituation være offentlig/kenet, og der kan direkte planlægges ud fra dette, men som det er nu kender vi intet til hinanden.

Dette kommer vi selvfølgelig til via arbejds- og udviklingsgrupperne, men jeg tror det er vigtigt at vi er opmærksomme på, hvorledes og i hvilken grad vores egne livsbetingelser og vores personlige realisering af dem blindt slår igennem i de krav - og modkrav - vi formulerer til hinanden. Særlig vigtigt er dette omkring det faglige, idet vi er flere faggrupper, og der er sku altid en mere eller mindre ubevidst tendens til forsøg på monopolisering af ens egen faglige og personlige forståelsehorisont.

Hvis ikke vi bevidst forholder os til dette, så bliver det dels svært at lære af hinanden, og dels så går det i sidste instans ud over brugere af AR-en: de har nemlig også hver deres unikke forståelsehorisont, som er et mere eller mindre funktionelt svar på deres livsbetingelser og tidligere erfaringer - og det er udviklingen af funktionaliteten i dette vi skal støtte via rådgivning og terapi - ikke at gi' andre vores egen.

-----ooOoo-----

Opsummerende om ovennævnte kan siges, at nok er det os, der indholdsbestemmer AR-en i første omgang, men omvendt er denne indholdsbestemmelse relateret til en mere eller mindre veldefineret målgruppe, som vi ønsker at arbejde med/for, og dette arbejde er igen bestemt af hvilke ressourcer vi hver især har, samt af geografiske placering for rådgivningen. En cirkel tæner frem! Men det vil det faktisk også være indtil vi har fundet

et sted at være! De to-bens-strategi må benyttes for at komme igang:

Det ene ben:

1 - en intens søgning efter alskens steder, hvor vi evt. kan etablere os, og dette uden smålig skelnen til om vi nu også vil benytte dem.

2 - en juridisk-økonomisk undersøgelse, søgning af fonde mv.

Det andet ben:

3 - en indkredsning af dynamikken i den eksisterende rådgivningssammenhæng: hvad er det for problemer man møder i dag; hvor er der venteliste; hvilke erfaringer har andre rådgivninger haft med at starte op; (vi kunne evt. få nogle fra eksisterende rådgivninger til at holde oplæg for os).

4 - oplæg for hinanden om forskellige terapi-/rådgivningskonceptioner.

5 - en ideologisk debat om vores samfundspolitiske målsætning.

Tanken er nu, at der nedsættes arbejdsgrupper til hver opgave (punkt 1 er naturligvis alles opgave; og evt. flere grupper omkring punkt 3). Og når vi så har fundet et sted (steder), så er det stærks mere konkret, hvilke krav vi er stillet overfor, og hvilke vi evt. vil/kan arbejde i relation til.

Parallelt med - eller nærmere indkølet i - dette forløb er også udviklingsgrupperne. Nu var der på weekenden forslaget om interesse/basis-grupper, hvor vi dels lærte hinanden at kende, og dels kvalificerede os til rådgivningsfunktionen. Nu blev denne kvalificeringsdimension ikke nærmere bestemt, og den afhænger endvidere af, hvilken rådgivnings-/terapi-konception, derfor fægtes.

Min egen opfattelse er her, at det er meget begrænset, hvor langt vi kan nå her i så henseende: dels kræver det år at lære en terapeutisk teknik; dels er terapi/rådgivning meget mere end teknik (hvilket også eller paradoksalt nok opvejer det med de m "mange år"); det er mere en bestemt måde at gå til problemer på inden for en nærmere erkendt samfundsmæssig sammenhæng.

En mulig udvej ud af dette er at bibeholde de to ovennævnte formål med udviklingsgrupperne (nogle grupper kan også være rene basisgrupper), og så på det tidspunkt, hvor centeret kommer igang, så lade kvalificeringen af hinanden være bestemt af analyse og diskussion af de sager, som vi allerede har. Spørgsmålet er nu, hvem der skal starte med sager. Et forslag: de der allerede har rådgivningserfaring. Denne arbejdsmåde kan også benyttes overfor nye, der har lyst til at gå med i projectet.

--o--

Jeg har glemt et punkt: økonomi. Vi behøver penge til husleje, telefon, breve mv, og da det sikkert er begrænset, hvad vi kan få fra fonde, så må vi satse på to muligheder: penge mellem bruger og terapeut (evt i

form af et symbolsk beløb), eller en slags kontigent fra os selv hver måned (den omvendte verden: vi betaler penge for at arbejde, men så bestemmer vi nu også selv, hvad vi vil arbejde for).

Af argumenter mod penge mellem bruger og terapeut var på weekenden, at man så forspilder et vigtigt potentiale: "overskridelse af ~~arbejds~~ løn-arbejdsrollen - tendentielt". En penge relation mellem terapeut og bruger vil nemlig stille to mere eller mindre skjulte krav: "der skal sku komme noget ud af dette her nu" fra terapeuten side, og fra brugerside "jeg vil ha' et udbytte", hvilket kan betyde fokus på blot at få effekter/produkter frem i selve terapituationen - gråd, umiddelbar glæde, "store oplevelser" osv. - hvor det indholdsmæssige i brugerens problemer og deres sammenhæng med livet uden for terapituationen let tabes eller falder i baggrunden.

Forglemmelse slut!

Hvis du stadig læser med, så kan du trøste dig med, at du nu er kommet til afslutningen. Det er ikke fordi der ikke kan siges meget mere, men jeg er træt, og det sidste er også blevet lidt ustruktureret og tyndt. - Jeg ved ikke, hvordan du har haft det med at læse referatet. Jeg har selv i processen haft alle stemningerne - fra den totale opgiveness overfor projektet til at føle mig opløftet: det er sku muligt, men det er ikke så nemt igen! - og nu er jeg bare glad over, at jeg sled mig igennem de dødsorte huller, som jeg tit mærkede foran mig - der var alligevel også lidt liv dér.

Da det er selvbestaltet, at det er skrevet som et perspektivreferat, så vil jeg foreslå, at når vi mødes lørdag d.1.oktober, at vi så starter med at tage stilling til dette som et almindeligt referat - om det er dækkende, om der er glemt noget, fordejninger mv - og at vi så ud fra en kort runde om, hvad der er vigtigt at arbejde med fastlægger en dagsorden for dagen: hvad kunne du tænke dig?

Kærlige knus Kalle

PS: Hvis du ikke kan komme d.1.10, så vil det være rart hvis du husker at melde afbud.

ALTERNATIV RÅDGIVNING - ADRESSELISTE PR. 1.9.83.

Børnehavelær. Britta Boyesen, Nøddehegnet 34, 4700 Næstved 03-724782
Mette Kiil, Jyllandsvej 12 A, 2000 Kbh F 862826
Afspændingspæd. Rigmor Jarboel, Hømegårdsvej 8, 2920 Char. 636656
Stud.psyk Karin Adelsten, Danevang 127, 3480 Fredensborg 02-284805
Cand.psyk Budda Leunbach, Øverødsvej 45C, 2840 Holte 02-421209
Afspændingspæd. Dan Lind Hansen, Henrik Ibsensvej 40^{4tv} 1813 V 242543
Rebecca Weimar, Søtoften 19, 2820 Gentofte 653683
Psykoanalytiker Grete Jenssen, Margrethevej 3A, 2900 Hellerup 629651
Stud.psyk Keld Kunze, Lindebo 15.1.tv, 2630 Tåstrup 02-994608
Korr. Randi Lindhardt, Kirkeskov Allé 76, 3050 Humlebæk 02-191108
Stud.psyk Ulla Kidal, Langøgade 19, 2100 Ø 208338
Civiløko. Ole Hansen, Vinkelvej 12B, 3520 Farum 02-956909
Lærer Bente Jensen, Sjælør Boulevard 129.6.th, 2500 Valby 462122
Stud.psyk Dan Melkane, Amager Fælledvej 19.3 2300 S 952843
Sociolog Lotte Harder, Moltkesvej 34, 2000 F 875071
Filosof Susan Roed, Ryparken 1.1.tv, 2100 Ø 200666
Stud.psyk Bodil Dichow, Patronvej 24, 2730 Herlev 920143
Cand.psyk Anne Livbjerg, Genforeningspladsen 49, 2400 NV 107935
Stud.psyk Tommy Christensen, Klingøvej 12B, 2520 Vanløse 749979
Stud. psyk Susan Hegermark, Molbecksvej 2.1.th, 2500 Valby 303020
Stud.psyk Kim Lau Hnæsen, Dalslandsgade 8-B-812, 2300 S 957053
Sygeplejeelev Anna Marie Brøndum, Kålundsgade 5.2.tv, 1664 V 211509
Grete Simonsen, Nørre Søgade 37 A.4.th, 1370 K 149677
Jette Svare, Bjarnedevej 60, 2700 Brønshøj 609023
Tine Voerlev, Set. Hærgade 22.2.th, 2200 N 352298
Stud.psyk Peter Freimann, Hollænderdybet 4.5.tv, 2300 S 543095
Stud.mag Knud Rasmussen, Korsørgade 18.2.tv 2100 Ø 261840
Stud.psyk Kalle Birck-Madsen, Bl.Vagt 7, II, th 1312 K 135517
Stud.psyk Ole Østergård, Westend 21.1.tv 1661 V 221134
Filosof Grete Kirkegård, Henriksholmsallé 52, 2950 Vedbæk 02-891721
Stud.psyk Håge Jacobsen, Ågade 102, 2200 N 394131
Stud.psyk Jens-Peter Poulsen, Brammingegade 5.3.th 2100 Ø 428420

EN SLAG REFERAT

af mødet lørdag d. 29/10, hvor sølen skinnede og fredsdemonstrationerne allerede var på vej mod Rådhuspladsen.

Efter at have konsulteret Dan M.'s oplæg om "terapi"; pludret lidt om, hvad grupperne havde lavet siden sidst; fundet ud af, at ingen af kaffeautomaterne virkede og snakket om, hvad der skal foregå næste gang - så tog hovedparten af os (otte), som var mødt op, til FREDSDEMONSTRATION.

OG (ENDNU) EN INDKALDELSE

TIL LØRDAG D. 19.11.67 KL. 13⁰⁰, NJALSGADE 92 LOKALE 6.1.67.

Hvis du ikke kan komme, såusk at melde afbud til Knud (el. hans telefonsvarer) el. 2618.40. Ellers kommer der ikke flere referater & indkaldelser til dig.

FORSLAG TIL DAGSORDEN:

1. Praktiske ting: a) Referat & ordstyrer; b) tidsplan for mødet; c) disk./godkendelse af referat & dagsorden; d) diverse: økonomi, tilf.-liste, etc.; e) tid & sted for næste møde.
2. Dagens tema: "Hvad er terapi?"

På mødet d. 1/10 blev vi enige om at lagge op til en diskussion af vores (foraktelige) opfattelse(r) af, hvad vi forstår ved "terapi". Baggrunden er, at der hos en af grupperne (se Dan L.'s referat) viste sig en vis uenighed ovenover det omkring grundlaget for udvikling af psykiske problemer. Da denne blev taget op (kort) bagefter på plenum, kom det på tal gang i forsamlingen. Efterhånden udviklede sig til spørgsmålet om hvilke problemer, vi hver især følte os i stand til at tackle terapeutisk - dvs. spørgsmålet om, hvad kvalificeret rådgivning ovenoveret vil sige.

Umiddelbart kom det se ud som om, at vi som mål for denne diskussion d. 19/11 ikke skal sætte på en enighed, idet vi som gruppe netop er karakteriseret ved at indeholde vidt forskellige terapeutiske opfattelser. Det viste vi allerede før vi gik ind i "projekt AR". Og måske var det endda også denne forudsigelige forskellighed, som lokkede? For mig er/var det i hvert fald tilfældet.

Derfor (for at sætte retning på temaet i relation til det overordnede "projekt-AR") - uden i øvrigt at ville blande mig (alt for meget) i, hvad oplægsholderne havde tænkt sig (henholdsvis Dan M. og Velle) - kunne et perspektiv (snarere end et mål) med diskussion

en af, hvad vi forstår ved terapi, være spærret af. UNDER SAMME TAG - UDEN SAMTIDIG AT ENDE, SOM ET TILFÆLDE, KED?

Jeg er klar over, at der i denne formulering er en forbindelse mellem lingtagender fra min side, for det jeg har sagt, skal bestemt udvikle et mål & en ramme for "projekt-AR" som muliggør et samarbejde mellem forskellige terapeutiske traditioner. For det andet, at dette samarbejde skal tage udgangspunkt i en fælles udgangspunkt platform (f.eks. en formulering af, hvad "projekt-AR" består af) - dvs. at de forskellige terapeutiske traditioner står ved siden af hinanden, som varer i et samarbejde.

3. HVOR STÅR VI?

Bagved denne overskrift gemmer der sig nok et spørgsmål, som jeg ikke har helt styr på, men det er nok muligt, at dels referatet af mødet d. 1/10 og dels, at vi måske er i stand til at stille tre hovedpunkter op:

a) "Vi vil også ha' et sted at være" - det er nok sikkert, at vi vist alle haft en følelse af, at det ville være betydelig meget lettere at drive "projekt-AR" konkret videre, hvis vi havde vores egne lokaler. Lokaler, som i første omgang kunne tjene til at fastholde et stort gruppe som undergrupper - og som senere efterhånden også kunne anvendes til rådgivning/terapi. På mødet d. 1/10 blev der derfor dannet en "finansieringsgruppe" (Knud, Dan B. og Jette), der udover at undersøge hvilke muligheder vi har for at få økonomisk bistand, også ville være ned i lokaleforholdenes jungle, og så videre og videre på Tene d. 2/10, så har vi (næsten) "opdaget" et muligt sted at være. Selvfølgelig spiller vort økonomiske problem ind, men det væsentligste er alligevel VORES KRAV TIL DE FÆLLES RUMMER (bl.a. "sted & størrelse"). Så tank over dette, fordi vi skulle gerne kunne tage nogle beslutninger ud fra "finansieringsgruppens" oplæg.

b) Andres erfaringer og "projekt-AR" - som undertegn ved "projekt-AR" har været - og er - at der ikke eksisterer faste forestillinger om klare endelige mål. Det har skullet - og skal - udvikles fælles (se Kalle's referat af weekenden). På mødet d. 1/10 blev der derfor, som et led i dette udviklingsarbejde, dannet "osgruppen" (Peter, Dan B., Knud, Jette S. og Randi), der skulle undersøge andre eksisterende råd og erfarings erfaringer med etablering & drift (se også referatet af d. 1/10). Med udgangspunkt i "osgruppens" oplæg er det måske muligt dels at gå ned i diverse faldgrupper, og dels at få gode råd til ...

c) Hvordan kommer vi videre? For at kunne svare på dette, er det først overhovedet nødvendigt at finde ud af, hvad vi skal drive videre. Dvs. at vi må prøve på at opsummere hvilke problemer, som dels vi hver især i forhold til det samlede projekt og dels selve "projekt-AR" står overfor idag. På mødet må vi forsøge at hjælpe referenten med at opsummere de uafklarede punkter og nye problemer, som mødet har bragt frem i lyset - samtidig med, at vi husker at trække tidligere møders uafklarethed er med videre frem. Læs derfor de tidligere referater.

Hvordan vi arbejder fremover med disse punkter kræver, at vi fortsætter diskussionen fra d. 1/10 omkring arbejds måden (se referatet af mødet d. 1/10 omkring "de to tendenser" - samt referatet af weekenden for en uddybning af "den 2. tendens").

4. EVT.

5. NÆSTE MØDES INDHOLD.

6. HVA' MED AT FÅ NOGET AT SPISE OG ... ?

o

Jeg ved, at det er blevet lidt voldsomt - men det får så være...

Kærlige hilsner Jens-Peter

Jeg kommer til at koppe mit oplæg om "mini-rådgivning", da jeg for håber, at publikum kan give mig meget andet end min egen navle. Oplægget skulle ellers have været en del af pkt. 3c omkring, hvordan vi (kunne) arbejde(r) med "kvalitetsforingsaspektet"; men sådan skulle det altså ikke være...

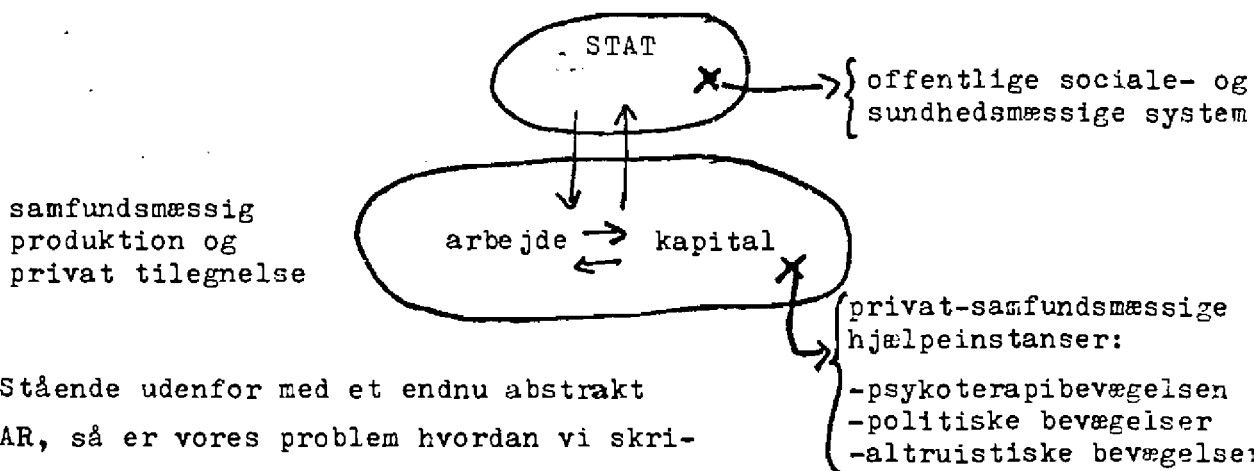
Der kan væves meget over fænomenet ansigt, men det mest korte er, at et ansigt er et nogen kan se, kan møde; og omvendt er det et fænomen, der kigger tilbage, kigger ud ad, svarer igen.

Dette siger umiddelbart to ting:

- 1 - at ansigtet står i forhold til noget uden for sig selv; dette vil jeg kalde begrundelighed. Ansigtet som sådan er ikke bestemt eller blot betinget af omgivelserne, men det er nødvendigvis begrundet heri - ellers taber det sit livsgrundlag.
- 2 - at ansigtet er noget i sig selv; dette vil jeg kalde funktionalitet: det retter sig med et bestemt formål mod dele af virkeligheden, og det udtrykker en bestemt dynamik i sit svar.

1 og 2 må hænge sammen på en indre måde. Det, som ansigtet begrundes sig i forhold til, må det kunne svare funktionelt på. Og omvendt: den funktion, som ansigtet indstiller sig på, må begrundes i virkeligheden.

Vi er ikke frie til at bestemme dette forhold, men vi har friheden til at bestemme dets forhold ud fra vores motiver og mål. Mål og midler må hænge sammen i vores arbejde, ligesåvel som de må hænge sammen med det, vi arbejder med. Det vi arbejder med i AR er noget i virkeligheden, der er begrænset - og som vi ønsker at bryde op, at udvikle. For at komme videre må vi derfor have en forforståelse af virkeligheden med dens begrænsende træk og udviklende træk. Der findes tusinder af sådanne fra det fascistiske til det kosmiske. Jeg vælger en socialistisk - det er det, jeg har brug for. Der indgår to niveauer i modellen: et statsligt ikke-samfundsmæssigt niveau, og et samfundsmæssigt produktions og reproduktionsniveau, som staten ved hjælp af magtformer forsøger at styre, så det forbliver indenfor kapitalistiske produktionsprincipper.

Stående udenfor med et endnu abstrakt AR, så er vores problem hvordan vi skriver os ind i denne overgribende struktur.

Umiddelbart må vi begrundes vores funktion på to niveauer: i forhold til det offentlige og i forhold til det privat-samfundsmæssige. Eksisterende hjælpeinstanser vægter dette forskelligt.

Hvis man udelukkende vægter at begrunde sig i forhold til det offentlige, så efterlader det rum for tre forskellige funktioner:

- a - at give forbrugeroplysning, så brugeren selv kan presse systemet. Det er for eksempel visse juridiske rådgivninger.
- b - at støtte brugeren og her igennem prøve at vise, at det offentlige svigter; at opdyrke nye stillingsområder for sociale-arbejdere.
DEN nye Mødrehjælp er et eksempel herpå.
- c - at hjælpe brugere slet og ret. Kirkens Korshær fx.

Hvis man vægter at begrunde sig udelukkende i forhold til det privat-samfundsmæssige er der umiddelbart to funktioner:

- a - nytænkning/nye måder at arbejde med gamle fænomener på.
Eksempelvis udbredelsen af psykoterapi mod betaling.
- b - ny praksis. Fx selvhjælpsgrupper, krisegrupper mv.

Hvis begge niveauer ønsker med i den konkrete praksis, så er der to muligheder:

- a - Galebevægelsen.
- b - at oparbejde rådgivninger, som forsøger at overskride det offentlige sociale systems behandlings- og rådgivningsformer i et socialistisk perspektiv. Immervadrådgivningen i Århus arbejder på denne måde.

- o -

Vi er mao stillet overfor den opgave at kredse vores ansigt ind i forhold til en allerede eksisterende struktur. En sådan indkredsning må gå hånd i hånd med en afdækning af, hvad vi hver især mener, at den eksisterende struktur er for en størrelse. Til dette formål er valgt følgende skitse. Principielt er alle felter blanke, principielt ved vi alle noget om alle felter - de venter blot på at vi fylder dem ud i fællesskab. For at komme igang har jeg fyldt nogen ud for egen regning.

	Det off. soc.- og sundheds- mæssige system:	Privat-samf.mæssige hjælpeinstander	AR=os.
formål	<u>Social integration</u> - formidling af et problematisk forhold mellem individ og samfund.	?	sociale og politisk frisætni
mål	genskabelse af arbejdskraft og/eller genskabelse af konsumkraft eller social kontrol	?	?
metode	<u>opbyggende</u> , kvalificerende, støttende (økonomisk hjælp, rådgivning mv) eller <u>indskrænkende</u> (tvangsformer mv)	?	?
midler	<u>symbolske</u> (snak-snak) eller <u>fysiske</u> (piller mv)	?	?
Målgruppe	alle, der ikke kan tilpasse sig	?	?

Eet leery!

Til næste møde i AR.
Dg 18.4.84, kl. 10⁰⁰. Kanskyes 18⁰⁰

Vi kan snart holde eet års fødselsdag. Spørgsmålet er nu blot om vi har noget at fejre, og ~~hvad~~ dette skulle være?

Det har ikke været et alternativt år vi har haft sammen. Vi har været defensible sive i forhold til gruppen som sådan. Vi har været efterplabrende overfor det, som vi kunne være enige i; og været kritisk overfor resten. Begge dele fulgt op af inaktivitet og uforpligtethed: en sandhed skal ikke tilbedes men kritiseres. Og omvendt må en markering af uenighed kæppes igennem til enighed - hvilke ikke just har været slogans for hver isærs aktivitet overfor gruppen.

Vi har kunnet tage os sammen til at komme til møderne - på skift! Og lave referater med en masse praktiske oplysninger i. Kun sjældent (aldrig?) er en faglig-indholdsmæssig problemstilling, som fandt vej ind i et referat, blevet fulgt op.

Vi har så at sige brugt et år til at tage tilløb til et tilløb. Vi har stået stille og hoppet på en springbræt. Vi har en historie sammen, men det er historien om de små hop på stedet - og ikke historien om en aktivitets bevægelse.

Vi står, hvor vi stor, da vi startede! Eller gør vi? Selvfølgelig gør vi ikke det, men HVOR står vi? DET må næste måde vise, for det er vel ikke tilfældigt at det har fået overskrifterne "Du og jeg ... skal vi stadig ses" og "Vi kan ikke blive ved med at mødes på denne måde". Måske er der basis for noget helt andet eller tredje - blot ikke en alternativ rådgivning lige nu?

Kort sagt står vi overfor tre muligheder:

- a - at få præciseret vores mål indholdsmæssigt, og finde nogle dertil egnede midler, så vi kan nå det?
- b - ændre vores mål til noget andet: basisgruppe, aktionsgruppe, gøjlergruppe, flippegruppe, elskovsgruppe osv osv
- c - eller at opløse gruppen som sådan, hvor dens sidste opgave er at få alle dem ud af busken, der vil noget overfor andre i gruppen, og være ansvarlig for at de bliver sat sammen i smågruppen, ægteskab mv.

Disse tre alternativer synes jeg, at vi må diskutere punkt for punkt. Punkterne er formalternativer, og det er ikke tilfældigt at det er dette, som vi står med. Det indholdsmæssige er fraværende - på trods af at det er noget indholdsmæssigt, der har været vores motor i det forløbne år. Hvordan skal nu dette forstås? Det skal forstås på den måde, at dér hvor vi står idag, dette er et produkt af, hvordan vi har formået at forholde os aktivt og bevidst overfor de centrale problemstillinger, som gruppen har rummet - og når vi står ~~hvor vi står idag,~~

hva vi gør idag, så må det siges at vi ikke har formået at takle nogle af - alle ? - de mest centrale, men har brugt al energien på sekundære problemstillinger.

De problemstillinger, som jeg synes vi ikke har forholdt os bevidst til, men blot indfølelse i forhold til, er følgende (listen er langt fra udtømmende, og jeg håber blot at den sætter noget igang, så vi ikke kommer "blanke" til næste møde):

1 - forholdet mellem at være "sat" familiemæssigt og så de unge løver/løvinde:

De første vil "lidt" alternativt af humane grunde, men vil ikke rigtigt rokke ved det bestående lort. De sidste vil revolutionere hele verden til et stort makrokosmos eller til kommunismen i morgen - glemmende at enhver ændring er en social ændring fra neden med de, der skal ændres.

2 - forholdet mellem de faglige og de "ikke"-faglige.

Har de faglige - de med psykologisk/terapeutisk forhåndskenskab - ikke blot tromlet og tromlet sine egne flotte, men virkelighedsfjerne ord igennem? Har de "ikke"-faglige - de uden direkte psykologisk/terapeutisk baggrund - ikke blot sat sig på sin flade uden at gøre sig klart, hvad de vil?

3 - forholdet mellem marxisme og spiritisme.

Kan de overhovedet forenes i samme praksis? Er spiritismen ikke blot - når den står alene som strategi - en variant af småborgerens forgæves bestræbelse på at ville leve uden at ville gøre noget for og sammen med andre? Er psykoanalysen - og dens såkaldt "kritiske" varianter - ikke også småborgerens/mellemlagets forgæves forsøg på at redde sig selv fra det store stygge samfund - hvilket er umuligt, hvorfor man må blive ved med at lide. - i stedet for at lave det om sammen med andre, men så må man også stille spørgsmålstegn ved egen 'urealistiske' omnipotens - og det gør ondt. Klassekamp er uforenelig med personlig vinding og præsticé!

Omvendt: hvordan være marxist uden konkret og hele tiden at arbejde i politiske partier og bevægelser - som vist ingen af gruppens marxister gør lige for tiden. Bliver en marxist uden praksis i massernes bevægelser ikke blot løbebekendende i ord - og eksistentiaalist og egoist i praksis.

4 - forholdet mellem faglighed og socialitet.

Har de med klare faglige mål ikke helt glemt at uden socialt fællesskab, så bliver faglighed til ren teknik og dermed til sig selv til inhumanitet. Har de med behov for socialitet, tæthed og personlig feedback helt glemt, at uden at åbne - også indholdsmæssigt - sig selv, så ingen brugbar feedback og dermed ingen udvikling.

5 - forholdet mellem Kan ikke komme i tanke om flere. Hvad med dig?

Det er i hvert fald sikkert. Vi har ikke en skid at lade hinanden for - men hvorfor har vi ikke kunnet give hinanden de små skub, som gør at vi kan blomstre i fællesskab??????

Med håb om at alle kommer den 15.4.84, kl 10, Korsørgade 18 st th, og er med til at finde ud af, hvor vi står idag, og hvor vi evt.kan stille os fremover. Alle der får dette oplæg har været ansvarlig for, hvor vi står nu - derfor er det faname også alles ansvar at møde op og tage stilling til det.

Kærlige knus Kalle.

I sidste nummer af Indput blev der indkaldt til møde d.12.december kl.10-12 i Alrummet i Kritisk Psykologisk Forum om temaet: hvordan vi kommer videre. Vi skal i dette oplæg gi' vores bud på, hvorfor dette er blevet et problem, som vi finder det er vigtigt at arbejde med nu.

Forum skriver sig ind i en struktur af modmagter, der kan føres tilbage til 70-ernes antiimperialistiske og socialistiske bevægelser. Efter de "glade" 70-ere - glade i den forstand at det gik fremad dels i udviklingen af kritikken af det borgerlige samfund og af den borgerlige videnskab, og dels i bestræbelserne på at udvikle praksisformer, der kunne gøre op med undertrykkelse og udbytning - er venstrefløjen i defensiven: rådvil, ensom, fattig og ulykkelig. Der er mange grunde til denne udvikling, men at græde snot over den nuværende elendighed får ikke elendigheden til at forsvinde. Man kan måske lære at leve med den, finde små "trygge" nichèr", men det betyder samtidig at man ureflekteret giver sin egen undertrykkelse videre, og dermed befæstiger - også sin egen - elendighed på lang sigt, (hvilket aktivt undergraver trygheden i de små nichèr.- ikke at forglemme!).

Vores endnu altid nærværende studenterbevægelse udviser de samme krisetegn som venstrefløjen generelt; det samme gælder det fagpolitiske og sociale miljø på psykologi - og det er såmænd ikke fordi det har manglet på ideer og initiativer til at vende udviklingen fra det defensive til det offensive. Der har manglet gennemslagskraft, hvilket nok især må tilskrives at kritiske/modmagts initiativer/ og praksisformer ikke har kunnet være/bliveren tilstrækkelig reel støtte til den daglige kamp i at leve op til at orke andet og mere end de mest basale livskrav: arbejde og dermed kråser til husleje og mad, at bestå eksaminer af og til, lidt vild flip af og til ...

Man kan ikke leve af at ville et andet samfund på lang sigt, at ville noget i dag, i morgen og i overmorgen der pejer frem mod det - men man kan sku heller ikke leve uden.

Problemet er for Forum - som for alle andre modmagter - hvordan det tendentielt kan ophæve ovennævnte paradoks, dvs problemet om hvordan det kan styrke den enkeltes fremadrettede livspraksis og dermed vore allasammens.

Forum's start i 1981.

Forum startede med et forslag om at gøre Kritisk Psykologiske tekster mere tilgængelige for flere, fx. via bogskabet. Der viste sig imidlertid at være et behov for mere end blot dette. Og i løbet af et par måneder var der etableret 5-6 arbejdsgrupper (terapi-, oversætter-, fagpolitisk-, læse- og praksisgruppe), der mødtes næsten ugentlig, og som på skift afholdt et fælles månedlig Forummøde, hvor der blev udvekslet idéer, nedsat nye grupper og arbejdet med forskellige temaer ud fra en kritisk psykologisk indfaldsvinkel.

At det kom til en så eksplosiv start må ses bredt. Studenterpolitisk havde man så

småt været tvunget til at møde efteråret 81 at kampen mod nedskæringerne var tabt i denne omgang, hærd også gjaldt SU-kampen, der aldrig kom rigtigt igang. Mao stod man overfor at skulle udvikle en helt nu studenterpolitisk strategi, samtidig med at studieforhold og levevilkår forringedes i ekstrem grad. Som en effekt og grund til nedskæringerne og af den øgede statslige styring af uddannelserne var den næsten fuldkomne vækbarbering af de eksterne lektorer og af hjælpelærerne, som historisk havde stået - og aktuelt stod - for den kritiske fornyelse i psykologien.

Forholdene er andre i dag - de er værre - også hvad angår mulighederne for en kritisk studiepraksis (kritisk i dobbelt forstand: i forhold til a) ens egen erhvervsfunktion og den deri liggende tendens til reproduktion af mellemlagets særinteresser og b) brugen og udviklingen af psykologisk viden til reproduktion af bestående magtforhold, hvilket grunder i psykologiske teoris ideologiske indfangethed i de bestående former for livspraksis).

Med Forums oprettelse og udvikling opstod håbet om at kunne lære i en kritisk praksis. Der var i starten mange debatter om hvordan Forum konkret kunne forbinde sig til det studenterpolitiske liv, til ens egen praksis, og til livet udenfor studiet. En gruppe arbejdede med "modsigelser i studenterliv", en anden gruppe var aktiv i forsøgene på at etablere et studenterhus, og der var også kontakt til Danmarks Lærerhøjskole omkring støtte til at etablere studiegrupper omkring den Kritiske Psykologi. Endvidere har der været ideer om etableringen af en alternativ rådgivning. *eventuelt sætte gruppen, Flig-grupper i besegrupper*

Forum idag.

Efter et års tid smuldrede de fleste grupper imidlertid. Det var ligesom om, at de havde opfyldt deres opgave for de involverede. Og Forum blev nu identisk med et månedlig møde, hvor der blev inviteret psykologer ind udefra det hårde liv til at fortælle om deres erfaringer med at arbejde på et KP-grundlag. Man kan kalde det sidste års forum-praksis for "gulerodsstrategien": man fandt vigtige og fængende temaer, som psykologer med viden om blev indbudt til at videreformidle til os.

Det er denne praksis vi finder er blevet et problem. Endvidere kan man sige, at vi har et fagligt og socialpolitisk hukommelsestab at slås med. Der er ikke de ting af faglig eller praktisk art, der ikke er blevet diskuteret i Forum, men vi har ikke formået at holde de forskellige forslag og tendenser i bevægelse og udvikling. Det gælder problemer med overhovedet at tilegne sig den kritiske psykologi (endnu svær og utilgængelig og for det meste på tysk); problemet med en stor faglig spændvidde, hvor nogle først lige har fattet interesse for KP, og andre har arbejdet lang tid med den, og hvordan vi kan lære af og med hinanden; problemet om at vi ingen fælles praksis har, og derfor får en uforpligtethed overfor hinandens liv osv (resten er glemt!).

Vi finder det mao nødvendigt at gøre vores egen praksis til genstand for diskussion.

on. Vi har ikke noget bud på, hvordan vi kommer videre ud over nogle strøtanker, der især afhænger af hvilke andre ideer der er, og hvilke ressourcer vi har at trække på hændelsen.

Derfor en stille opfordring til at alle, der vil noget andet end elendighedens status-quo: mød op d. 12. december. Det skulle nødtigt gå op som den tidligere fagkritiske organisation - Fagfronten - der i sin dødsannonce lakonisk meddelte: "Fagfronten død - fagkritikken leve" - hvad eftertiden kun sporadisk har rettet sig efter!

Peter, Søren og Kalle.

ALTERNATIV RÅDGIVNING

1984

Søger nye medlemmer.

Vi er en forberedende gruppe bestående af ca 20 vidt forskellige "størrelser", der nu i et halvt år har arbejdet med tankerne om, at etablere en alternativ rådgivning i København.

Perspektivet i vores arbejde er tredobbelt:

- en kritik af det offentlige systems ^{undertrykkende} ~~undertrykkende~~ symptombehandling.
- en kritik af det kapitalistiske liv, der systematisk producerer lidelse og afmagt.
- en kritik af vores eget nuværende liv, som vi vil forvalte i en udadrettet samfundspolitisk form.

Overfor dette har vi målet om socialpolitisk frisætning af menneskelige ressourcer.

Vi har endnu ikke fundet et sted, hvor vi kan arbejde; ej heller er vores faglige og politiske profil indkredset afgørende endnu. Vi arbejder på begge dele, dels ved teoretiske oplæg om samfundssyn og sygdomssyn mv, og dels med rollespil, som forsøg på konkret anvendelse af dette i en rådgivning-/terapi-situation.

Vi mødes ca hver 3-4 uge, og nogen af os er også organiseret i smågrupper omkring afgrænsede problemer/emner. For nylig har vi fået en (nu varm) kælder, som vores eget lille sted, hvor vi kan mødes indtil vi har fundet en lejlighed eller andet, hvor et udadrettet arbejde kan finde sted.

Vi er sammensat af arbejdsløse, psykologistuderende, filosoffer, afspændingspædagoger, sygeplejesker ^{mv.} Denne forskellighed er en dejlig styrke for os - ikke et aspekt ved mennesket glemmes - men det kan omvendt også være svært at finde hinanden, når vi endnu ikke står i et konkret arbejdsfællesskab. Vi tager det som en nødvendigt udfordring til at blive stærkere i ^{Fællesskab.} ~~fællesskab.~~

Vi ser vores arbejde som et moment i en socialistisk kamp for lysere tider - en kamp der i en alternativ rådgivning nok tager sit udgangspunkt i det enkelte menneskes velbefindende, men som konsekvent overskrider dette ved at oparbejde det i forhold til bolig-, familie-, netværk-, organisations- og arbejdsforhold.

Hvis ovennævnte siger dig noget. så ring og få en snak.

FORUM - KRITISK PSYKOLOGISK -

TORS 14.4.83; KL 13⁰⁰ - 16⁰⁰ I ALBUMMET.

OPLÆG AF NIKE; - GRUPPEARBEJDE; - DISKUSSION.

Vi fortsætter denne gang med temaet terapi. Alle - ny som gammel, med kendskab til den Kritiske Psykologi eller ej, arg kritiker såvel som dogmatisk tilhænger, deltager sidste gang eller nej - mød op og mærk!

Hvis du desværre er så presset, at du ikke har mulighed for at læse hele oplægget, så skim i det mindste, hvad der står ud for NB-mærket til sidst.

I et forsøg på at kombinere nogle af de forskellige interessefelter, der kom frem ved sidste Forum-møde, vil vi lægge op til en debat om forskelle mellem terapi ud fra en kritisk psykologisk indfaldsvinkel og en psykodynamisk ditto. Denne debat havde vi så småt oppe sidste gang, men det var svært rigtigt at komme i dybden med den. Og en af grundene er nok, at begrebet "psykodynamisk" er et meget bredt begreb, som der kan lægges meget forskelligt i. Den Kritiske Psykologi (KP) opererer bla. også med, at psyken er et dynamisk system, hvor livshistoriske konflikter under bestemte betingelser kan selvstændiggøre sig og så at sige få selvstændigt psykisk liv, hvorved de relativt skjult er medbestemmende for individets aktuelle forvaltning af sit liv. Omkring grundlaget for disse, og om hvorfra de får deres dynamik og om hvordan de overvindes adskiller KP sig imidlertid radikalt fra andre terapeutiske traditioner. Denne "radikalitet" må dog ikke opfattes som et dogme. Det må undersøges, hvori den består. Men et problem er, at der endnu ikke er foretaget særlig meget terapi på et KP grundlag - endsige offentliggjort endnu.

I og med det særlige ved den KP's indfaldsvinkel på overvindelse af psykiske forstyrrelser - at terapeuten aktivt må støtte klienten i selv at kæmpe sine egne interesser igennem, og derved selv erfare deres subjective tilfredsstillelsesværdi - så bliver et centralt problem forholdet mellem terapisituationen og de ydre rammer. De problemer, som terapi hermed indvæves i - og hvorudfra der må almengøres, så teorien konkret kan videreudvikles - er et relativt uopdyrket land. Når der mangler teori om dette problem - om forholdet mellem den terapeutiske situation og de ydre omverdensforhold - så betyder det også, at man ikke umiddelbart kan drage nytte af de erfaringer, der ligger i de terapeutiske traditioner, der blot holder sig indenfor terapirummet: fire nøgne vægge: kartharsisfænomener, regression til tidlige udviklingstrin, problemer om udvikling/afvikling af overføring og modoverføring såvel som tolkning af dette osv osv, som traditionel terapi begrænser sig til, kan ligesågodt være effekter/produkter af selve terapien - altså afledte og sekundære fænomener - snarere end at være væsentlige forhold for et subject, der er på vej og skal videre - om det så er nok så meget på røven!

For at pejle os ind på dette mm. lægger vi op til en debat af artiklen "Anni. En almindelig klient?" (Udkast). Det er en artikkel af Nike B. Poulsen, som dels beskriver et terapeutisk forløb, der er afviklet ud fra en "psykodynamisk" synsvinkel og dels forsøger at redefinere terapiforløbet for der igennem at opnå en anden indholdsmæssig begribelse af samme problem/sag.

Nu kan terapiforløbet selvfølgelig ikke laves om, men vi mener at det også vil være brugbart at diskutere, hvorledes denne anden (redefinerede) erkendelse kunne være anvendt på samme problem. Det vil dog blive begrænset, hvor langt vi kan komme (lidt kan dog også være langt!), fordi anvendelse af en anden erkendelse på det samme problem vil tvinge problemet til at bevæge sig på andre måder - og disse andre måder er der netop ingen erfaringer omkring. Dertil kræves en "genbehandling, for at netop de bevægende momenter aktivering kan udvikle nye fremtrædelser" (s. 412) - så vi får brug for vores fantasi!

Vi lægger altså op til to ting:

- diskussion af en psykodynamisk contra en KP indfaldsvinkel (Nike's redefinering af sagen er ikke eksplicit "Kritisk Psykologisk", men den trækker på samme opfattelse af problemers karakter, som implicit formuleres indenfor KP).
- et tankeksperiment, hvor Nike's redefinering af sagen søges anvendt på selvsamme forgangne sag.

N.B. For at få så meget krudt på gruppearbejdet og diskussionen som muligt, vil vi meget opfordre til at læse artiklen i Udkast 3/4, 1982: "Anni. En almindelig klient?". På den anden side er der heller ingen værdi i at blive væk selv om du ikke skulle nå det.

Omkring terapi indenfor KP kan man hente teoretisk inspiration hos Ute H.-Osterkamp i "Den kritiske psykologi" (red. Dreier), s.240-245 om almene begreber, og s.300-340 om psykiske forstyrrelser, om overvindelse af dem og om terapeutens rolle

----000---

Da ovennævnte oplæg skulle diskuteres i gruppen (een time før deadline) viste der sig forskellige opfattelser af to ting: for det første omkring vægtningen i diskussionen; om der overhovedet skal satses på punkt 2 (tankeeksperimentet). For det andet om forholdet mellem terapituationen og de ydre rammer egentlig er et så centralt problem inden for en kritisk psykologisk synsvinkel, som oplægget lægger op til.

KH Kalle, Susie og Stoffer

REFERAT

af møde i Kritisk Psykologisk Forum, d.10.3.83.

På dagsordenen var et oplæg fra Mugge^{om terapi}. Herudover brugte vi som vanlig kræfter på Forums måde at fungere på, og på hvordan det kunne gøres mere slagkraftigt og brugbart for nye og gamle. Det sidste først.

Forum - en nødvendig, men svær "størrelse" at udvikle.

Af en runde vi tog viste det sig, at kun få af de fremmødte sad i faste arbejdsgrupper. Størstedelen var nye, som var mødt op pga. interesse i Kritisk Psykologi (KP), som det så godt som umuligt er muligt at få undervisning og vejledning omkring. Herudover var der flere, der kom ud fra interesse i temaet terapi. Gennem runden dukkede flere problemer op.

- For det første synes det som om, at nogle af de faste arbejdsgrupper er nede i en bølgedal, og der er også færre grupper end tidligere. Dette har også betydning for tilrettelæggelsen af de månedlige Forum-møder i den forstand, at det ikke kan forventes at der fra gang til gang står en gruppe på spring for at arrangere næste møde. Tidligere gik det på skift mellem grupperne, hvilket bla. sikrede en form for kontinuitet og en uddeling af ansvar og arbejde. Pt må vi nedsætte en gruppe fra gang til gang, der blot tager sig af planlægning af næste møde.

Herunder forsøgte vi at pejle os ind på, hvorfor grupperne har svært ved at overleve. Der var flere bud på dette: det er svært at få tid ved siden af opgaverne; der sker hurtigt en funktionstømning i gruppen, hvis ikke den knyttes til noget konkret og udadvendt. Disse to forhold er snævert knyttet til psykologiuddannelsens indretning - at vi skal kvalificere os milevidt fra vores kommende arbejdsfunktion - vores vilkår som studerende; Og det er ikke noget Forum umiddelbart kan gøre noget ved. Tilbage står så at grupperne kan overveje at knytte sig til interne studenterpolitiske aktiviteter og/eller til eksterne kampe i det grove liv uden for murene: så at sige sætte den Kritiske Psykologis bestemmelser i bevægelse gennem praksis, og der igennem udvikle såvel teori som praksis - hvad nogle grupper også er i færd med. Problemstillingerne gælder vel også helt overordnet for Forum som så?

- For det andet var der problemer omkring 'nye': skal man tilknyttes en gruppe med det samme; og endvidere hvordan takler vi, at der er stor forskel på de enkeltes kendskab til og dermed interessefelt i forhold til KP. Her blev vi enige om, at det selvfølgelig ikke nyttes noget at presse hinanden ned i nogle fiktivt oprettede grupper. Men at vi omvendt fra Forums side må satse på at skabe så gode muligheder som muligt for at vi hver især kan komme frem med vores interesser, og at grupper må udspringe af sammenfald mellem disse.

Mht at der er stor forskel på kendskab til og interessefelt indefor KP, så findes der næppe nogen patentløsning ud over, at vi på den ene side må satse på at bruge hinandens erfaringer bedre - bla. gennem flere fællesaktiviteter som eksempelvis gruppearbejde - og på den anden side må vi veksle mellem Forum-møder, der har en bred indførende karakter omkring grundlagsforhold i KP, og mere specifikke forhold

Debatten om Forum sluttede med en runde om interessefelter: - alment om KP's teori - forskelle mellem den kulturhistoriske skole (ved Leontjew, Rubinstein, Luria mfl og KP; - alment om terapi (dvs køre videre med dagens tema);-parterapi; - børne-terapi; - om KP anvendt indenfor det skolepsykologiske område.

Her udover blev det fremhævet, at vi mere^{må}/sætter på at bruge os selv ("mere delta-geraktivitet") i den forstand, at Forum ikke blot skal være et sted, hvor folk udefra kommer og holder oplæg for os. Der blev endvidere nedsat en arbejdsgruppe til planlægning af næste møde; se indkaldelse andet sted i dette Indput.

Terapi/oplæg ved Mugge.

Mugge har arbejdet på Neurosehospitalet Montebello i Helsingør og fortalte om sine erfaringer derfra. Oplægget var i to dele: - om statshospitalets måde at fungere på og om terapien (det er refereret ud fra mine sparsomme noter, men jeg håber at det mindst er fri for misforståelser).

Neurosehospitalet er for lettere sindslidende gående imod det grænsepsykotiske, men det tager sig kun af dem, der også kan klare sig selv, fx forvalte weekender hjemme. Ellers hører man hjemme et sted i Hillerød!

Hospitalet er bygget traditionelt op med en overlæge i spidsen; herunder nogle reservedeleger, der for det meste er under videreuddannelse (bliver kun på stedet 3 mdr), psykologer, socialrådgivere, en afdelingssygeplejeske, sygeplejesker og beskæftigelsesterapeuter. Nederst i dette hierarki er "patienterne".

Der er en stor spredning mellem de enkeltes behandlingsideologi og -praksis: almindelig medicinsk behandling, hvor diagnose evt. stilles ud fra, hvilken medicin klienten reagerer på (sic!); ortodoks psykoanalyse, hvor terapeuten blot fungerer som spejl for klientens ubevidste; eksistentialisme; kropsorienteret behandling, som dog ikke må realiseres sammen med psykoanalyse, da det så ikke er muligt at udrede overføringsforhold og -typer (!).

I dette brogede selskab blev Mugges Kritiske Psykologi dog positivt modtaget, bl.a. pga. at dens handleaspekt syntes umiddelbart anvendeligt (handleaspektet i KP i relation til terapi dækker over, at det er handleevnen/-mulighederne der skal udvikles, og ikke blot selve den følelsesmæssige kvalitet. Endvidere dækker det over, at det må være overladt til klienten selv at afprøve mål og krav, og der igennem selv erfare deres subjective tilfredsstillelsesværdi. Terapeutens rolle er at hjælpe til med at skabe betingelser for at klienten kan træde i skranken for egne interesser; se Ute i "Den kritiske psykologi", s.326-40).

Det var overlægen, der havde den formelle magt over, hvilken praksis, der skulle udøves på afdelingen. Her udelegerede den imidlertid, således at de enkelte psykologer hver havde ansvaret for en bestemt klientgruppe.

På afdelingen blev der brugt test i vid udstrækning - ligesåvel som det at stille en diagnose ud fra hvilken medicin, der responderes på, kan opfattes som en test (af de grove). Brugen af test - og brugbare test i det hele taget - er et ikke særlig afklaret område indenfor KP. Man hævder at det er umuligt at snakke om almene personlighedstyper (hvad det er man gør, når man samler/begrebsligger klasser af

symptomer), da det enkelte individ er konkret og kun kan bestemmes i forhold til sine omverdensbetingelser. På den anden side må der være særlige almene måder at bruge sine almene psykiske funktioner på - i hvert fald indenfor bestemte samfundsøkonomiske situationer.

Mugge trak her frem, at hun havde kunnet bruge test til at komme i gang med, hvis almindelig samtale ikke havde kunnet åbne op for noget som helst. Argumentet var, at test kan bruges til at udlede ^{NOTE 1} muligheder, som klienten kan se/percipere/gribe. Disse muligheder i form af forestillingsbilleder diskuteres så af klient og terapeut i fællesskab. Test bliver i denne forstand et redskab for klient og terapeut og ikke et redskab for terapeuten til at opstille en diagnose, som klienten skal "behandles" efter (som om det var en gammel bil, der skulle reparere).

Mht diagnoser så var der på Neurosehospitalet den praksis (som nok alle andre steder), at der skal udarbejdes én efter den første indledende samtale, som almindeligvis foretages af overlægen. Mugge havde dog fået tilkæmpet sig ret til at være med i disse, når det var klienter hun skulle have ansvaret for.

Denne indledende diagnose kan dog korrigeres hen ad vejen. Men på det tidspunkt, hvor klienten udskrives, så skal der foreligge en klar diagnose, der endvidere sk videresendes til centralkartoteket i Århus. Mugges måde at gebærde sig i forhold til dette var altid at benytte den mindst skræmmende diagnose.

Mht det at stille diagnose, så gik lægen efter en såkaldt objectiv psykisk vurdering, hvilket betyder diagnose på grundlag af symptomer, evt under inddragelse af lidt "miljø", hvis ikke symptomerne fremviser et veldefineret sygdomssyndrom. Spørgsmål der skal lede frem til denne er - udover spørgsmål om klientens (mangelende) velbefindende - "nummer i søskendeflokken", dispositioner hos familiemedlemmer, en legemlig undersøgelse mv. Det som Mugge ^{derimod} trak frem som det væsentlige var ikke så meget en afdækning af de ydre rammer eller symptomer i sig selv, men snarere hvordan klienten forholder sig (forholdt sig) til dem; fx ikke blot "hvilket arbejde", men også hvordan man havde det med det, hvordan man forholdt sig til det.

Når der er læger til stede, så er der også medicin. Her var det for Mugge en evig kamp for så lidt medicin som muligt. Og de argumenter der kunne anvendes var bla.: "der lægges en (for stor) dæmper på kontakten til klienten"; "der er bivirkninger" (hvad der er ved al medicin). På den anden side gjorde klienterne det ikke lettere i og med at de ofte bad om pillen.

Når man som klient er færdig et sådan sted, så lukkes man ud forsynet med et officielt udskrivningsbrev påført diagnosen. Dette videresendes som nævnt også til centralregisteret, samt opbevares på hospitalet, hvorfra det kan rekvireres fra andre hospitaler. Man bliver aldrig den samme igen!

Terapien som Mugge kunne udføre på Neurosehospitalet bestod i enkeltsamtaler - nogle gange om ugen, evt hver dag, og en time hver gang. Her gennemgik Mugge to enkeltterapi, som hun havde afviklet. Mine noter er for ufuldstændige til at jeg

kan gengive dem, samt at de så også skulle sløres (for ikke at kunne genkendes), så jeg vil nøjes med at gengive nogle "principper" for terapi, som de kom til udtryk ved disse to terapiforløb.

- overordnet er målet at udvikle en bevidst forholden sig til egne udviklingsmål, bla. ud fra en egen-afprøvning af deres subjective tilfredsstillelsesværdi. Ved mangel på relevante udviklingsmål bliver alt ligegyldigt, og dermed kan der heller ikke handles.
- een måde at gøre dette på som terapeut er at arbejde bevidst med modsigelser. I disse tilfælde med modsigelsen mellem, hvad klienten vil opnå (herunder udvikling/afdækning/formulering af den subjective rettet, som altid er tilstede om det er i nok så småt format som fx. at sige "hej" til en medklient), og hvad der holder tilbage (fx angst for ikke at vide, hvad der kan ske efter at "hej-et er sagt).
- en anden (supplerende) måde er at oparbejde forholdet mellem specifikke emotioner og dertil svarende omverdensforhold (fx at handle så og så betyder, at jeg får det så og så). Herved optrænes en lytten til egne følelser, hvorved det bliver muligt at handle efter sine interesser inden det bliver for sent).
- terapeuten skal aldrig formulere udviklingsmål, for så er det ikke klienten selv der udvikler sig. Dette betyder ikke at terapeuten ikke kan formulere forslag, pege på handlemuligheder osv, men det må forblive på dette niveau. Selvom for søg på realisering af udviklingsmål skulle føre til et nederlag for klienten, så skal det ikke kun takles som "noget dårligt". En bearbejdning af det kan indkredse udviklingsmålet nærmere, ligesåvel som det, der stadig "holder tilbage" kan afdækkes. Konkret betyder dette, at de udviklingsmål, der terapeutisk arbejdes med, er klientens egne som de kommer til udtryk gennem den subjective rettet. Og det er disse der bevidst må gribes, oparbejdes og udvikles.
- centralt er også at der ikke arbejdes på at pille symptomer væk - hvilket også kan betyde en voldsom depressiv udviklingstendens - med mindre der samtidigt arbejdes på at sætte noget i stedet. Dette ud fra at symptomer - ligesåvel som andre psykiske funktioner - må ses i forhold til deres livspraktiske nødvendighed.

Til slut havde vi en debat om forskelle mellem en psykodynamisk og en kritisk psykologisk indfaldsvinkel til terapi. Denne debat nåede vi ikke langt ind i, og den skal heller ikke gentages her, da den er hovedtemaet for næste møde i Forum.

Note 1: omkring test så er det ikke ligegyldigt, hvilke virkelighedsområder og -forhold, som de tematiserer. Ud fra en KP indfaldsvinkel bliver det centralt, at de tematiserer udviklingskrav især i relation til arbejdslivet. De fleste test, der er udviklet idag, begrænser sig dog til mor-barn-niveauet eller et blot og bart mellemmenneskeligt relationsniveau, hvor den "3.sag"-indholdet i det man er sammen om - glimrer ved sit fravær.

/Kalle

SØGES: STUDIE-/SPECIALE-GRUPPE OMKRING TEMAET
"PSYKISKE KONFLIKTER/FORSTYRRELSER"

Jeg har lige været i klinisk praktik og har brug for at arbejde videre med forskellige problemstillinger omkring psykologisk rådgivning/terapi på et Kritisk Psykologisk grundlag.

Jeg er især interesseret i en nuancering/udvikling/korrektion af den Kritiske Psykologis almene bestemmelser mhp. fænomener som bevidsthed, selvbevidsthed, identitet, oplevelseskvaliteter mv., hvor målet er at overvinde 'mekaniske' islæt (fx. uklare omverdensrelationer - uklare emotioner, klare omverdensrelationer - klare emotioner). Jeg forestiller mig at dette kan ske via dels kategoriafklaring og -udvikling og dels under inddragelse af den erfaringsophobning, der ligger i "dybdepsykologien", antipsykiatrien mv.

Et formål med dette kunne så være at få et begreb om interpersonelle processer, herunder også selve den terapeutiske udviklingsproces - men der er nu også mange andre formål, der fanger mig.

Hvis ovennævnte siger dig noget, så lad os snakke sammen ved næste møde i Kritisk Psykologisk Forum (tors d.10.2, kl.13 i Alrummet), eller du kan ringe på 13.55.17

K.H. KALLE

FASTE VIKARER SØGES.

Vi er en nyoprettet vuggestue fra d. 1/6-82, som mangler nogle faste vikarer, som har lyst til at gå med i vores dagligdag med ungerne, når vi er syge el. skal på ferie. Vi er interesserede i vikarer som efterhånden lærer ungerne at kende og omvendt.

Lige nu er vi i indkøringsfasen - hvor vi specielt arbejder med at skabe et trygt sted hvor både børn og personale har det rart og føler sig hjemme. Hvis det har nogen interesse, så ring og aftal et besøg hos os (helst mellem 12-14) Venligst Vuggestuen, Krausesvej 4

2100 Kbhv. Ø, tlf. 01-422228

*

Psykologistuderende søges til pasning af dreng på 7 år fra ca. 15 - 8 morgen, 2 x 4 dage om måneden, hvor jeg arbejder i udlandet. Barnet er bagud i sin udvikling og for tiden indlagt til observation på Rigshospitalets Børnepsykiatriske afdeling fra 8 - 15 (hentes og bringes i taxa). Rigshospitalet vil være behjælpelig med råd. Helst ansættelse for ca 1 år frem. Henvendelse til Claire (01) 71.22.32/13.98.28 (arb).

*

*

Med-opgave-skriver(e) søges.

Jeg leder efter en eller to at lave aflønningsopgave med i socialpsykologi her i efterårssemesteret. På nuværende tidspunkt har jeg to mulige emner.

1. Kvindespecifik socialisering, hvor den teoretiske referenceramme skulle være nogle af de moderne psykoanalytiske teorier om kvindelighedens dannelse. Det er nok svært at få vejledning om dette emneområde.
2. Den ny socialkarakter præget af narcissistiske karaktertræk (Ziche), som jeg har beskæftiget mig noget med i foråret. Det ser ud til at være muligt at få vejledning i dette emne hos Lars Dencik.

Hvis du/I evt. er interesseret kan I ringe til mig på tlf. 951767.

Janne. *

(BO-)FELLESSKAB PÅ LANDET. PLADS TIL TRE.

Fra omkring oktober er et lille hus med have i Reerslev (ca. 3 km fra Hedehusene) ledigt. Transporttid til KBH/Hovedbanen mellem 35 og 60 min afhængigt af tidspunktet på dagen.

Da jeg pt. er træt af den måde som storbyen præger mine sociale relationer og min daglige praksis, samt træt af gængs måde at lave politisk og fagligt arbejde, så har jeg lyst til at komme det lidt på afstand - ikke for at melde mig ud; tværtimod men for på et senere tidspunkt at kunne komme ind i det, og måske på nogle helt andre områder end tidligere, og det forhåbentlig for en for mig mere tilfredsstillende måde.

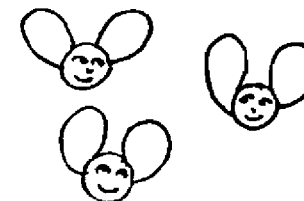
Jeg har indtil for et halvt år siden levet i og med en venstrefløjpraksis, som mere eller mindre omsluttede hele mit liv. Gik ud af fagrådet sidste efterår og ud af KAP i december, og jeg har endnu ikke fundet ud af, hvad jeg så har lyst til, og hvad det specielt er nødvendigt at tage fat på. Hele mit forår har været fyldt op med opgaver for ikke at miste SU-en, og ligenu er jeg i praktik, og en bedre udnyttelse for omvendt af det vakuum/venteposition, som jeg har sat mig i, finder jeg i "huset på landet" med hvad dette kan indebære af andet og nyt - hvorhen senere og hvornår det må bla. dette vise.

Da jeg både har lyst til og finder det praktisk at kunne overnatte/blive i bycn, vil jeg beholde min lejlighed i Indre By, som jeg forestiller mig skal være til fælles brug.

Faste udgifter ^{i alt} for begge steder (husleje, telefon, varme & lys & gas) månedligt ca. 750,- pr. person.

Hvis ovennævnte siger dig noget, så du måske får lyst til at flytte med, så ring eller skriv til

Kalle Birck-Madsen
G1, Vagt 7, II th
1312 KBH K 01-135517 el.
02-526222 lok.120 (arb.)

PROGRAMFORSLAG TIL TEMAET 'LIVSHISTORIEN' - INTRO 82.

Da hverken jeg eller I - samlet eller som enkeltpersoner - har valgt temaet 'livshistorien' ud fra en nærmere defineret interesse i det, så kan et samlet programforslag for hele semesteret ikke udarbejdes ad hoc. Derfor vil jeg afstå fra det, da en sådan plan kun vil genspejle mine interesser og min opfattelse af temaet. Alligevel vil jeg mene, at en plan i en eller anden forstand er nødvendigt, så vi alle har et defineret udgangspunkt og ledetråd at forholde os til.

En plan for efteråret kan på grundlag af dette tilvejebringes på principielt to måder:

a - Første undervisningsgang benyttes fuldt ud til at stable en samlet plan på benene, fx. gennem brainstorm med afsluttende prioritering og samordning af forslagene. Dette har den ulempe, at planen må opstilles mere eller mindre vilkårligt ud fra de(n) enkeltes interesse(r) i enkeltaspekter under temaet - og ikke ud fra en fælles afklaringsproces af, hvad temaet kan indeholde, og hvad vi i fællesskab vil/kan bruge det til. Selv en meget løs plan vil ikke afhjælpe dette - og resultatet bliver let en endeløs justering af planen, hvor vi på skift taber interessen eller overblikket.

b - Der udformes en almen indkøringsplan for de første 3-4 gange. Meningen med denne er at åbne temaet, så der kan skabes en fornemmelse af, hvad det indeholder, og hvad den enkelte såvel som hele holdet vil og kan bruge det til. Herefter opsummeres og en konkret og samlet plan for resten af efterårssemesteret søges udarbejdet på grundlag af dette.

Af mange (her også unævnte grunde) vil jeg foreslå b-eren, og samtidig lade dette være en invitation til projectarbejde, hvor decemberopgaven evt kan udarbejdes af alle i fællesskab. B-eren åbner i hvert fald mulighed for dette, hvad a-eren ikke umiddelbart gør!

Og hermed også et forslag på grundlag af b-eren for de første gange.

Som overordnet ramme for hele efterårssemesteret forestiller jeg mig tre faser/trin: en problemudviklingsfase (ovenover kaldt almen indkøringsplan) 3-4 gange, en problemformuleringsfase 2-3 gange og en problemløsningsfase de resterende undervisningsgange. Vi har 12 undervisningsgange i alt, hvor sidste gang bør reserveres til en samlet evaluering.

Indholdet i problemudviklingsfasen er en kredsen rundt om, hvilken betydning og funktion livshistorien har såvel samfundsmæssigt som individuelt-psykologisk, samt hvordan der kan arbejdes praktisk med den.

1. gang, d.14.9.82: Psykologiens mangfoldige verden og livshistorien.

- praktiske gøremål: er alle på adresselisten, undervisningstidspunkter, undervisningsform (oplæg, gruppearbejde, diskussion, projectarbejdstanken), læse-, oplægs- og referatgrupper.
- diskussion af programforslaget, videnskabsteori, forholdet til forelæsningserne.
- evt. oplæg om hvad psykologi er/kan være, og en indplacering af de forskellige psykologiske skoler i forhold til hinanden. Herefter indkredsning af begrebet om livshistorien både i forhold til psykologien som videnskab og i forhold til konkrete samfundsmæssige forhold (er det fx. tilfældigt at livshistorien de seneste år har fået ny betydning for visse samfundsmæssige grupper ?)
- næste gang (evt. foreløbig nedskrivning af egen livshistorie)

2. gang, d.21.9.82: Udviklingsbegrebet i psykologien.

- siden sidst, praktisk og principielt.
- oplæg om forskellige måder at forstå menneskets samfundsmæssige udvikling på, samt om hvorledes erfaringer indgår i denne proces. Oplægget vil tage sit udgangspunkt i forholdet mellem barn og voksen. Er det fx. sådan at mennesket er grundlæggende bestemt af sine barndomserfaringer (barnet som den voksnes fader;) eller har barndommen kun en betydning for den voksnes videreudvikling i ekstreme undtagelsestilfælde.

3. gang, 28.9.82: Livshistorien.

- siden sidst.
- oplæg om forskellige måder at opfatte livshistorien på (herunder om dens funktion og betydning), samt indkredsning af hvordan der kan arbejdes med den i praksis.

4. og 5. gang: VIDERE FREM. PLANLÆGNING AF DE RESTERENDE GANGE.

- weekendseminar evt med hold 3, hvis vi gider og omvendt. Valg af deltemaer, arbejdstemaer, der relaterer sig til vores konkrete individuelle/gruppemæssige eksistensproblemer (levemåder som det at leve alene, som par, som bøsse/lesbisk; ^{mv} levedimensioner som seksualitet, aggression mv.; livsfantasier (utopier, modbilleder) om noget muligt men endnu ikke virkeliggjort, som hvis de realiseres kan betyde en såvel individuel som samfundsmæssig videreudvikling, og hvordan realiseres de ?).
- nedsættelse af grupper.

-- 000 --

Litteraturhenvisninger senere, når vi har fundet ud af helt præcist, hvad det er vi vil. Men jeg må på forhånd sige, at der bliver problemer med at finde egnet litteratur på dansk. To (skøn)litterære bøger er dog eksemplariske i forhold til temaet: "Ord der forløser" af Marie Cardinal og "Livsstykker"/Modtryk

K.H. Kalle

REFERAT AF STUDENTERMØDE D.20.2.82.

Dagsorden: 1- valg af dir./ref.

2 - godkendelse af sidste dtudentermøderef.

3 - oplæg om centre.

4 - diskussion af linien i de styrende organer (SO).

5 - afstemning.

- "uden for nummer".

Ad 2, godkendelse af ref: Der var uenighed/uafklarethed omkring, hvad og om det blev besluttet at droppe obstruktionslinien i de styrende organer. Der var ikke blevet afholdt nogen afstemning om det, men vi endte med at godkende referatet med den tilføjelse, at det var uheldigt at der ingen afstemning havde været. Dette betyder at obstruktionslinien i SO er faldet - og hvad der skal sættes i stedet var blandt andet dette studentermødes centrale emne.

Ad 3, Centre: Edvin orienterede om arbejdet i fakultetsrådet, hvor studentergruppen har besluttet at gå ind for planerne om 4 centeruddannelser (Kvindeforsknings-, arbejderbev./arbejderkultur-, middelalder- og nygræsk/balkanistikcenter), hvis to krav opfyldes. 1) at en lærer kun kan overføres med 50% af vedkommendes ressourcer, og 2) at der bliver 50% studenterindflydelse i centrene's faglige nævnråd, og 25% i styringsgrupperne.

Der kommer et indlæg om alt dette i et senere nummer af indput.

ad 4, linien i de styrende organer: Som nævnt er obstruktionslinien faldet, ikke til fordel for en anden linie, men fordi den ikke længere er brugbar - den studenteraktivitet, som den altid har været afhængig af, har det ikke lykkedes at skabe (endnu).

I stedet besluttedes en linie, som kan kaldes kvalitetslinien, og hvad dette nærmere dækker over skal afklares på næste studentermøde, som bliver

ONSDAG D.17.3, KL.10⁰¹

(indkaldelse og dagsorden kommer senere i Indput). Vi fik dog diskussionen startet op, og her skal blot nævnes nogle af de temaer, som den kom til at dreje sig om:

- hvordan undgår vi, at det bliver en ren reformlinie - administration af et barberet budget, hvor vi kommer til at gå kapitalens ærinde i stedet for emancipationens.
- hvordan kan en vis form for administration i SO bruges til at udvikle studenteraktiviteterne og -mobiliseringen.
- betyder administration i SO, at nedskæringskampen er forbi - eller er det et taktisk tilbagetogt.
- er det korrekt at prøve - i den nuværende situation - primært at sikre den kritiske undervisning/aktiviteter, eller er dette sekterisme.

- hvad vil kvalitet egentlig sige? Er det knæsættelse af nogle bestemte psykologiske teorier (fx. gennem pensumlistes og studie-håndbogen) og dermed bestemte Videnskabsopfattelser, og står dette ikke i modsætning til fundamentale krav om teori-, metode- og emne-frihed, eller hvad er det så?

Ad "uden for nummer": Peter, der sidder i institutbestyrelsen, har udarbejdet et "papir", der påviser, at der er et misforhold mellem de ressourcer, der skal stilles til rådighed for undervisning, og de ressourcer der reelt er udbudt dertil. Det drejer sig om ca. 3600 timer, og både institutbestyrelsen og studienævnet er gået ind i "problemet", så måske kan vi allerede i dette semester få mere undervisning.

Ref. ikke godkendt.

K.H. Kalle.

OM MARXISTISKE UTOPIER. OG SVAR TIL MORTEN.

Du skal have en kommentar med på vejen, fordi du i dit indlæg ang. "grundpensum på forprøven" (Indput nr.10, s.14-16) blot forkaster tankerne om den "nødvendige utopi" (jvf. "En abstrakt anmeldelse af et stykke konkret praksis" i Indput nr.8, s.26-29) - i stedet for at kritisere og vurdere perspektivet i den.

OK - utopien er meget lidet udviklet og præciseret, men at den ikke indeholder nogen "konkrete perspektiver" - som du skriver - det kan jeg ikke gi' dig ret i. Tvært imod. Men jeg tror også at det er fordi at det er perspektiver, som du ikke er enig i. Det må den videre debat vise!

Utopien - at ændre vores studiestruktur og indhold, så den åbner reel mulighed for, at det bliver de reale samfundsmæssige forhold og problemer i partier, bevægelser, boligforeninger, ungdomsklubber, arbejdspladser, i sengen osv osv, der bestemmer, hvad det er for en psykologisk viden, som vi skal have og udvikle; ikke blot ved at vi indgår som observatører i samfundsmæssige bevægelser, men som aktive deltagere, hvor vores projekter er projekter til sammenhængen og ikke kun til læreren og til os selv - er sku da konkret nok. Og skal ses som et svar på, at et væsentligt problem på psykologistudiet (og på andre uddannelsesinstitutioner) ses som bestående i den isolerede tilegnelse.

Denne snottede utopi åbner for nogle muligheder mht. studieændringer, lukker for andre; giver ligeledes svar på nogle problemer, lader andre problemer ligge - men det centrale i den er, at den siger, at det er de borgerlige former, der skal sprænges - ikke kun fyldes ud med et andet - evt. "rødt"(!) - indhold. Netop gennem det at overskride de borgerlige former og ikke kun lade dem sprænge sig selv ved at styrke det progressive i dem, ved at udvikle nye praksisformer ledt teoretisk som praktisk af utopier, ser jeg som vigtigt for en "behagelig" samfundsudvikling. Du forbigår mere eller mindre dette aspekt. Det kan godt være at vores utopi er for snottet og tynd, men det er i ovennævnte sammenhæng, at den skal ses så jeg vil prøve at begrunde denne sammenhæng nærmere; dels fordi jeg fornemmer at det er dette, der udgør de bagvedliggende præmisser for uenighederne, og dels fordi begrebet utopi (som er ret nyt for mig) for tiden diskuteres voldsomt på studiet, hvor det tilsyneladende sættes overfor det videnskabelige. (en debat om dette forhold ville være rar at få - også i Indput!). Herefter vil jeg vende tilbage til perspektiverne i dit indlæg i håb om, at det er muligt at give debatten er skub fremad - om ikke andet så vil modsætningerne sikkert kunne trækkes skarpere op.

- o -

Betragtes kapitalismen som et system af former så kæn det siges, at det ikke kun er bestemt af og søges ikke kun opretholdt gennem indholdet i sine former - men også ved at nogle former fastholdes frem for andre, og ved at formerne søges struktureret og formidlet med hinanden på en bestemt måde.

Ex: Da kapitalismen opstod planlagde den selvfølgelig ikke, at opdragelse og uddannelse skulle henvises til særlige ghettoer; det blev der-imod en nødvendighed, hvis ikke enhver arbejderunge skulle smadres ved at i 5-6 års alderen at skulle

indgå i fabrikslivet. Dels ville de ikke blive så gamle, dels ville de kvalifikationer som de på denne måde ville erhverve være for snævre for videre udbytning. Men at lade opdragelse og uddannelse foregå udenfor produktionen indebærer samtidig nogle indlysende fordele for opretholdelsen af kapitalismen: man socialiseres til at kunne og ville realisere nogle kravformer, som ikke kan gennemskues. "Når man bliver stor skal man kunne læse og skrive og tænke" (på en bestemt måde) er det eneste, der kan legitimere, at man samfundsmæssiggøres ved at skulle realisere nogle abstrakte krav. De fleste unger (dog færre og færre efterhånden) tager dog disse krav til sig - ikke fordi de kan se den konkrete værdi af dem for dem selv her og nu, men fordi de ellers taber deres sociale integration. På en smart måde formidles og realiseres til og af kapitalismen personlighedsstrukturen der kan lade sig indordne strukturer, hvor alle andre end dem selv bedst ved, hvad der er i deres langsigtede interesse.

Længere oppe i opdragelses- og uddannelsessystemet får kapitalismen dog problemer, når opdragelse og uddannelse foregår gennem selvstændige - men yderliggjorte - former. Nu skal der etableres kravformer, der formidler og realiserer bestemte kvalifikationer til brug i produktionsprocessen, men i og med at produktionsprocessens anarkistiske og hurtige udvikling, så kan dette i dag kun opfyldes ved at uddannelsessystemet knyttes tæt-tæt til erhvervslivet. Dette vil blive gjort - og det er allerede godt i gang med U90 - ved at lave en flydende modulbestemt uddannelsesstruktur, hvor det vil være givet på forhånd hvad vi skal lære.

Ved kun at lade kampen mod kapitalismen blive indenfor formerne bliver det derfor en defensiv kamp, der føres. Socialismen vokser selvfølgelig frem på kapitalismens slagmark, men de former kapitalismen har skabt, dem som den er nødt til at skabe fremover for at fastholde udbytning og undertrykkelse, og den måde som den knytter disse sammen på, er ikke neutrale naturgroede former for enhver produktion, som blot kan overtages og gives et andet perspektiv - formen bestemmer også indholdet. Socialismen - og kampen for denne - bliver derfor ikke blot andet indhold i eksisterende og tilbudte former; det bliver især nye former med andet indhold og dermed andet perspektiv - skabt af dem, der brækker sig over dagligdagens endimensionelle profitligerlighed - som peger progressivt fremad. Dermed være ikke sagt, at enhver ny form er progressiv, men kun at det er de former, der tendentielt ophæver modsætninger i kapitalens former i overensstemmelse med hvordan socialistske produktionsforhold kan være - altså utopier om det mulige, men endnu ikke virkelige.

Hvis ikke utopien fastholdes i denne forstand - som materielle ledebilleder, der skridtvis søges virkeliggjort gennem overskridende praksisformer på grundlag af analyse af eksisterende modsigelser - så bliver utopien gold utopisk. Eller omvendt: hvis utopier forkastes fra marxistisk side så har jeg svært ved at se, hvordan man undgår at tematisere kampen for socialismen og selve socialismen andet end defensivt - og så kommer den aldrig! Kapitalismen bryder ikke sammen af sig selv.

Der er en krølle mere, og den består i, at hvis ikke marxismen søges udviklet også ved at udvikle videnskabelige utopier - dvs. at søge at fastholde et udviklingsforhold vertikalt (eksisterende former i relation til nye former) og et udviklingsforhold horisontalt (modsigelsen mellem progressive og regressive momenter i eksisterende former) - så tror jeg at marxismen selv kan blive repressiv; marxismen kan så blot bruges til på en mere "videnskabelig" måde end traditionel videnskab at begrunde eksisterende formers historiske opståen og funktionsmåde inden for den selvsamme borgerliggjorte former. Det bliver i så fald en verbal kamp mellem den borgerlige og den marxistiske verdensanskuelse. Da eksisterende magtforhold bestemmer hvad der er legitimt at trø på - og skulle ~~et marxistisk videnskabs~~ syn som ikke har utopier i sig . vinde magtkampen, så vil det blot undertrykke andre videnskabsopfattelser. Hvis socialismen har noget med frihed at gøre, så må de midler der bruges være indeholdt i dette mål: en marxisme uden videnskabelige utopier i sig er til dette tvivlsom. Tager jeg fejl?

- o -

På grundlag af denne svada - som du nok vil kalde endnu engang "abstrakt tågesnak" - vil jeg kritisere dig for ikke at forsøge at fastholde et vertikalt udviklingsperspektiv. Du ser kun problemet om pensumlister ud fra dimensionen progressivt/repressivt, og selvfølgelig er det rigtigt at fast pensum ikke "nødvendig er ensbetydende med fast reaktionært pensum". Og "at der også kommer en del borgerlig psykologi med på listen gør vel heller ikke så meget. Det skal vi marxister jo også kende til om ikke for andet så for at kunne forstå den borgerlige psykologis relativt begrænsede gyldighedsområder" (s.15). Men det er slet ikke dette der er problemet. Problemet er mere hvordan vi sikrer at det er de involverede parter, som suverænt kommer til at bestemme, hvad de finder er relevant. Her kan jeg ikke se andet end at kampen må stå omkring det, at skabe så brede rammer og muligheder for studiepraksis som overhovedet muligt (der er begrænsninger nok i forvejen alle steder). Kan vi ikke modstå indførelsen af pensumlister, så må vi selvfølgelig kræve at de bliver så brede og alsidige som muligt - men vel at mærke i denne rækkefølge.

Marxismen må i relation til dette vise sin styrke i og med at den bruges til at ændre eksisterende praksisformer; at få den kanoniseret som en blot og bar anden legitim teoretisk referenceramme, som alle også skal tilegne sig, er ikke nok; hvis marxismen lader sig institutionalisere, så degenerer den; og den kan blive repressiv netop i og med at den prætenderer at fange verden i sin totalitet.

Din omtalte skelnen mellem borgerlig og marxistisk videnskab vil jeg derfor betegne som en ensidig - og falsk - skelnen, idet den holder sig indenfor borgerliggjorte former. Videnskab har ikke kun klassekarakter, og med en tilsyneladende tautologi kan man sige, at videnskab ikke er videnskab før den er alles ejendom, og når den bliver alles ejendom, så holder den op med at være videnskab,...

Kapitalismen bruger videnskab til at justere - fra oven - sit antagonistiske grundlag; marxistisk videnskab må overfor dette tjene til at sætte retning på,

hvordan dette grundlag overskrides, men det må være med et videnskabssyn, der ikke fastholder til enhver tid, at Videnskab står over det enkelte med en kompetence, der kan være individet fremmed. Uden videnskabelige utopier i marxismen har jeg svært ved at se, hvordan marxismen som videnskab ellers overskrider sin egen - og den traditionelle videnskabs - adhoc-kompetence overfor forklaring på virkelighedens bevægelser i takt med at flere og flere skulle få mulighed for at lade deres egne erfaringer bestemme, hvordan de vil forholde sig til deres livsbetingelser. Indrømmes det enkelte individ ikke denne større frihed i kampen for socialismen indenfor en marxistisk referenceramme, så ..

Det marxistiske videnskabssyn må mao. også bestemmes i relation til en socialistisk utopi; og ikke lade sig fange af borgerlige former for udvikling og praktisering af Videnskab. Sandheden er derfor nok konkret - som du skriver - men den er også utopisk.

- o -

Du henviser i dit indlæg til, at der "nogle gange hersker en forfejlet og udialektisk tendens til at fokusere på undervisningsformen og glemme indholdet. Formen (fast pensum) er i sig selv hverken progressiv eller reaktionær; det afhænger af hvordan den bruges til"(s.15). Ud fra forrige afsnit må jeg konkludere, at dette er en halv sandhed - at former også i sig selv har politisk karakter, men at indholdet selvfølgelig spiller den væsentligste rolle for, hvordan denne politiske karakter manifesterer sig.

Nu nævner du som eksempel på en (dialektisk!) forholden sig til form og indhold bestræbelserne på Det frie Universitet i Berlin, hvor kritiske psykologer (åbenbart kun de, der bevæger sig indenfor den Kritiske Psykologis referenceramme) forsøger at "skabe et fælles, forpligtende videnskabeligt grundlag at arbejde på - også en slags grundpensum"(s.15).

En sådan intention synes jeg er udmærket, blot det ikke fører til, at et videnskabssyn monopoliserer rammerne, da marxister så selv er med til at undertrykke de "borgerlige frihedsrettigheder", som der ikke er for mange af, og som man endda selv har tilkæmpet sig fordums dage. Undgåelsen af monopoliseringsfaren ser jeg kun mulig, når det "fælles, forpligtende videnskabelige grundlag" forsøges realiseret ved siden af og som en slags overbygning på de borgerlige former, som en slags konkurrent til indholdet i dem, hvor kampen indenfor de borgerlige former er kampen for "muligheder til alt".

Det, der kan hives ud af disse (knudrede) formuleringer er, at der fra kritisk/marxistisk side må skelnes mellem, at udvikle en kritisk/marxistisk videnskab ved at trække det samfundsmæssige ind på universitetet (fx. ved at udvikle marxistiske enhedsfora) og at åbne universitetet mod det undertrykkende og udbytende i samfundet ved at studiepraksis søges integreret i samfundsmæssige bevægelser. Tabes den første side, så tabes det videnskabelige - tabes den anden side, så tabes det emancipatoriske/det politiske.

Heri kan jeg se en brugbar dialektik for udviklingen af en marxistisk videnskab - idet den ikke blot bliver inden for borgerliggjorte former.

Din mistanke om, at der i indlægget "En abstrakt anmeldelse .." lægges op til "at der er noget odiøst ved at arbejde videnskabeligt hhv. stræbe efter det, og sætter det op overfor at 'gå ud i samfundet og knytte an til de bevægelser, der faktisk foregår, som modsætninger"(s.16) skulle hermed kunne afkræftiges. Og forholdet mellem dem debateres på ny.

Men omvendt sidder jeg med den mistanke, at du kommer til at hylde det abstrakt videnskabelige, som en modsætning til det utopiske.

"Hvis vi som psykologistuderende (senere som psykologer) skal kunne bidrage til den kamp, der foregår, må det da netop være i kraft af vores videnskabelige tilgang til problemerne. Kritisk psykologi er jo både kritisk og psykologi .."(s.16).

Hvor bliver det konkrete og utopisk politiske af; hvor bliver netop det af, der er med til på lang sigt at afskaffe arbejdsdelingen mellem ånd og krop, mellem hoved og hænder. Hvordan bliver din "videnskab" til ~~alles~~ ejendom?

K.H. Kalle/forhv. partiorganiseret.

PS: Til de, der vil afvise utopier ved at henvise til, at dets genese ligger i, at man ses (eller føler sig) som stående med ryggen mod muren, hægtet af den samfundsmæssige udvikling - så er den altså for tynd!

EN ABSTRAKT ANMELDELSE AF ET STYKKE KONKRET PRAKSIS.

Der er problemer på psykologistudiet!

De studerende får ikke "lært at læse og skrive ordentligt og diskutere problemstillinger på et tilfredsstillende niveau ect" (Indput nr.7, s.6) skriver Forprøveudvalget (bestående af HVM-ere) i en henvendelse til studiets andre HVM-ere. Udarbejdelse af et grundpensum til forprøven ser de som et svar på dette problem, revision af forprøven som et andet.

Lad os på problemet først, da den måde et problem stilles på også giver de mulige måder, som problemet kan overvindes igennem.

Vi skal lære at læse og skrive ordentligt, og vi skal kunne diskutere på et tilfredsstillende niveau. Lad os antage at det kan vi ikke i dag, og lad os også antage at det har vi kunnet tidligere.

Tidligere havde vi bl.a. fri adgang til studiet, vi havde flere ressourcer til undervisning og vejledning, og der var større muligheder for samfundskritiske aktiviteter - et forhold vi selv havde kæmpet igennem med udgangspunkt i 68-oprøret. Mange lærere på studiet har selv rødder i dette forsøg på opgør med det borgerlige universitet.

Adgangsbegrænsningen først. Måske er det de forkerte mennesker, der kommer igennem nåleøjet i dag - men det kan også være at de ikke har de fornødne rammer for at kunne udvikle deres ressourcer (stagnation fra den dag man træder ind af døren!). Det kan også være, at alle dem der er begrænset væk er de, der kan gi' os "heldige" de rigtige skub fremad. Ressourcer er der ikke mange af, og hvad angår den kritiske undervisning så er den næsten uddød.

At meget erhvervsarbejde, boligproblemer osv også indgår skal blot nævnes

Hvor er alle disse overvejelser i forprøveudvalgets tanker? De eksisterer ganske enkelt ikke. Problemerne ses som noget rent internt, noget omkring indsigt i "teorier, problemstillinger, diskussioner" inden for "personlighedspsykologi, socialpsyk., indlærings- og erkendelsespsyk", noget omkring lærerbøger mv.

Nu lover Forprøveudvalget også en revision af forprøven. Og tankerne flyver straks tilbage til over eet års studenterpraksis omkring studieplansrevision (og der arbejdes stadig med det). Særligt huskes d.l.april 81, hvor der var studiekonference mellem studerende og lærere, og især huskes enkelte såkaldt "progressive" læreres forsvar for labkursernes "videnskabelige" skærring i O, P og S (de skulle blot flyttes lidt rundt!). Hvor var støtten til vores tanker og visioner om et brugbart studie, hvor var fx. feedbacken på vores tanker om projektarbejde - i hvert fald ikke fra hovedparten af forprøveudvalgets medlemmer, og direkte modarbejdet

af nogle af dem, så det bliver nok ikke fra denne kant, at der bygges videre på eller blot tages hensyn til vores "små" tanker.

Tvært imod ser det ud som om, at det at skulle læse psykologi, samt takle de problemer som vi og studiet står over for, blot skal være noget med indsigt og tilegnelse af en nærmere bestemt viden.

Hvor bliver det samfundsmæssige og det politiske af, som denne viden skal ses i forhold til? Udgrænset til fordel for viden og Videnskab i sig selv. Og belært af 68-oprøret og tiden derefter - at videnskab og politik er en integreret helhed - så må Forprøveudvalgets problemopstilling og problemløsning karakteriseres som apolitisk og dermed som uvidenskabeligt - som dilettanteri. Og så postuleres det, at det er os, der skal lære "at diskutere problemstillinger på et tilfredsstillende niveau ect."

Så meget om indholdet. Betragtes Forprøveudvalgets praksisform så går det samme igen.

Deres (foreløbige) udspil er udspil til andre HVM-ere. Deltidslærerne og UA-erne skal tilsyneladende ikke inddrages - og hvad med de studerendes erfaringer og forslag. Er de aktiviteter, der foregår i Fagrådet, på trinene, i Projektgruppen, i Kulegravningsgruppen mv. uden betydning for ændringer af studiet. Forprøveudvalget har tilsyneladende ikke tænkt sig (endnu?) at knytte an til de bevægelser, der foregår i basis - den basis, der i årevis har kæmpet en sej kamp for at imødegå yderligere forringelser på studiet.

Ved ikke at knytte an til de erfaringer, fantasier, modbilleder, som eksisterer i basis, og som de studerende har samlet op gennem år; ved ikke selv at være med til at udvikle tingene fra neden af, så isolerer Forprøveudvalget sig med sin "ekspertviden" om hvad der er vores objective behov. Vi har åbenbart behov for at lære at læse, at skrive og at diskutere kvalificeret, men er tilsyneladende ikke kloge nok til selv at finde ud af hvordan vi gør det - derfor et smukt katalog/pensumliste, hvor vi kan finde principper til denne læreproces - men er principper ikke blot de isoleredes, de trængtes nødvendige karakterneurose. I en vis udstrækning vel jo - så det tjener næppe noget at udbrede denne "nødvendige" stabiliseringsmetode.

Problemer for en isoleret praksis - som er skabt gennem ydre tvang(eller måske ved at en selvskabt sammenhæng ser sig hævet over den virkelige verden)- skal vel takles gennem metoder, der rækker ud over sammenhængen - med mindre det reaktionære hyldes som princip! Derfor må metoder, der gøder jordbunden for at vi som færdige psykologer isolerer os med vores "ekspertviden" afvises.

Derfor synes den eneste vej fremad for vores studie at være - hvis psykologien skal være andet end ren Videnskab hævet over de samfundsmæssige sammenhænge (og det vil være renlivet perversion af et ellers godt fag, hvis dette sker) - at vi tager vores isolerede tilegnelse af psykologien op

som et alvorligt og afgørende problem. Dette kommer også til at betyde, at vi ikke kun^{kan}/indlære gennem projektarbejde (når vi får tilkæmpet os dette) inden for studiets rammer - men at vi må bryde rammerne; at vi går ud i samfundet, og knytter an til de bevægelser, der rent faktisk foregår. Vi kan^{som}/psykologistuderende støtte dem med vores erfaringer og engagement, og vi kan samtidig lære hvad der er reelle problemer for en psykologisk praksis - problemer som vi må dygtiggøre os i at kunne forholde os til, at kunne tage højde for og lære at kunne gribe ind i.

Indførelsen af pensumlister (ud over de vejledende lister, der allerede eksisterer) vil derfor blot være en yderligere stopklods, der besværliggør realiseringen af denne nødvendige utopi.

Nu kan pensumlister - såvel som andre former til indskrænkning af vores tilkæmpede teori-, metode- og emnefrihed (som ikke engang er reel i dag) - synes som en harmløs fremtidig svale - men metoder til mulige forer-greb har allerede fundet indpas. Her skal blot nævnes ét fra forprøven (suppler selv med dem, som du har kendskab til og offentliggør dem). På forprøven er der eksempler på, at de studerende bliver bedt om et udfylde et stort spørgeskema inden der indgås vejledningsaftale. Der er spørgsmål ligefra, hvad man er "mest usikker overfor i forbindelse med forprøven" over spørgsmål, der går på "hvilke opgaver man har skrevet på intro og labkurserne, hvad man har fået ud af hver enkelt, hvilken litteratur som man har brugt mv" til spørgsmålet: "Mener du at du i de foregående semestre har fået de nødvendige forudsætninger for at løse opgaven (her menes forprøven)".

Uagtet at spørgeskemaet kan legitimeres gennem, at det er ment som hjælp for de studerende til at klargøre deres forprøveemne (slaven skal åbenbart hjælpes til at elske sin herre!) så er det under alle omstændigheder fabelagtigt groft, at man som studerende skal sættes under mistanke for ikke at kunne leve op til de krav, som næste trin i ens studiepraksis berettiger til, og som man selv har valgt at forsøge at klare her og nu (måske var det kravene, der skulle sættes ned - men det er ikke denne tanke, som spørgeskemaet er drejet omkring. Det lægger op at man skal vejes af lærer. Hvad hvis man findes for let - skal der så udformes flere labopgaver, bliver man afskåret fra at prøve at komme til eksamen osv osv Dette eneste svar på dette overgreb er at gå imod den umodenhed, som vi mødes med; at smide spørgeskemaer ad helvede til, men så let er det desværre ikke, når man kæmper for at få en vejleder. Underdanighedsholdningen er tit det eneste, der kan sikre at man overlever.

På den anden side jo mere man kæmper igennem Fagrådet, gennem trin- og holdmøder jo større er mulighederne for at overleve gennem duften af noget menneskeligt - et ord der for længt^s næsten er afskaffet i praksis.

Tilbage til praksisformer!

Forprøveudvalgets praksisform kan karakteriseres som værende fra oven og ned: de knytter an til nogle problemer, som de selv står midt i, begriber problemerne på fremtrædelsesniveau, smider ansvaret for at de har udviklet sig som så fra sig, og forsøger problemløsning ad hoc.

En kær gammel skægget gut skrev engang i en karakteristik af dem, der prøver at hæve sig op over de virkelige (klasse-) modsætninger i samfundet nogenlunde således:

De prøver at være en syntese, men de bliver en sammensat fejtagelse.

Denne hårde karakteristik indfanger, hvad der sker når man prøver at begribe og ændre udviklingsforhold - når man sætter sig ud over dem ved at hæve sig op over dem.

Ekskurs.

Inden for den Kritiske Psykologi kaldes dette ideologi - og det skal ikke blot forstås som nødvendig falsk bevidsthed eller klassebevidsthed (til den forkerte side!) - men som ideel samfundsmæssiggørelse fra oven. Staten som brobygger mellem klasserne er den første og største ideologiske magt, osv osv, og deres funktion er at forhindre den horisontale udvikling, som kan "aflive" klassesamfundet, ved at gribe ind i klassemod-sætninger fra oven (vertikalt).

Ekskurs slut.

Denne lille ekskurs er taget med for at vise at vi kan bruge vores psykologi, og at fx. den Kritiske Psykologi - selv om den er blevet blameret gennem misbrug i hvert fald i to artikler i Udkast - bør gives en chance, da den bl.a. indeholder et stærkt ideologibegreb, som kan bruges som vejleder for reel samfundsmæssig praksis - og til selvkritik.

Belært af 68-oprøret - at fjenden i sidste instans ikke er vores lærere - så vil vi slutte med det håb, at de involverede tager denne kritik kritisk til sig.

Anmeldelse slut!

K.H. Jens-Peter, Edvin, Kalle.

Kære forhenværende intro-3-er.

Hermed en evaluering af jeres project. At den først kommer nu skyldes både jeres dovenskab mht. at gi' mig resterne af opgaven, min egen dovenskab men også en beskyttelse af min arbejdskraft: at jeg ville have hele projectet inden jeg gik i gang for ikke at splitte min virksomhed i flere dele end nødvendigt.

Jeg vil foreslå, at de der har lyst til at diskutere denne evaluering - eller måske snakke specifikt om de enkelte kapitler - møder op ?? i Alrummet. Inden I klager over, hvor tynd evalueringen er, skal jeg nævne, at der er under 4 vejledningstimer til min rådighed.

Holdet må
finde en dato!

GENERELT OM PROJECTET.

Generelt må det betegnes som et flot project. Enten ligger der en kæmpe arbejdsindsats bag ved, I er skide dygtige eller også har I skrevet af efter andre - hvad mener I selv?

Projectet fremtræder dog ikke som en helhed: en indledning, der beskrev hvordan I ville behandle jeres problemstilling, hvad der gjorde den væsentlig, hvorfor den var delt op som den var, og hvor hovedvægten var lagt i de enkelte afsnit/dele ville hjælpe gevaldigt, hvad også flere fortløbende og perspektiverende (del)opsummeringer ville gøre. At dette ikke er kommet med, og at sammenhængen mellem de enkelte afsnit tit ikke eksisterer (på papiret), ved jeg godt i en vis udstrækning skyldes tidspres, og at man har været så mange som 21 med forskellige interesser og behov. Det gør det dog ikke mindre væsentlig, da det er det, der giver et arbejde sin finish, og da tanker omkring helheden er mindst lige så væsentlige som tanker omkring de enkelte dele.

I relation til jeres problemstilling, så har I realiseret de mål, der ligger i den - omend I mangler en konkret stillingtagen til de forskellige psykologiske teorier. Den konklusion I laver har grundlag i de enkelte afsnit, men I kunne sagtens have konkluderet meget mere. Mange væsentlige pointer fra de enkelte afsnit kommer slet ikke med - og det er synd!

Den største svaghed ved projectet er, at I næsten ikke bruger det, som I beskriver/konstaterer/argumenterer for/forklarer videre frem ud fra om det siger noget væsentlig i forhold til den overordnede problemstilling eller ej. Og omvendt at det er sparsomt med overvejelser over, hvad den overordnede problemstilling stiller af krav til de enkelte afsnit/dele.

I relation til de enkelte afsnit så kan ovennævnte kommentar også gælde for de afsnit, der omhandler/sociohistoriske sagsforhold som familien og daginstitutioner. Det med at afgøre om noget er væsentlig frem for andet skal dog ikke op-

fattes som forhold omkring manglende viden, manglende overblik hos de, der har skrevet afsnittene, men det må ses som et problem ved selve den genstand, der søges analyseret og tankemæssigt fremstillet. Ved historisk analyse er der altid problemer med at begrunde, hvorfor lige dette (- og ikke noget andet) skal analyseres og beskrives - altså at begrunde hvorfor det er væsentlig og dermed siger noget relevant om problemstillinger/genstanden. Man må tit prøve sig frem igen og igen ud fra om netop disse ^{forhold} lader en (indre) udviklingslogik sandsynliggøre. Først da er man færdig (relativt).

SPECIFIKT.

'Familiens historiske udvikling'.

En meget grundig beskrivelse af familiens opståen og udvikling lægges frem. Samtlige væsentlige ændringer individ/samfund og familie/produktionsmåde omtales - men overblikket over, hvad der driver udviklingen fremad - eller tilbage! - forsvinder tit mellem et væld af mere eller mindre væsentlige oplysninger om historiske facts.

For mig ser det ud som om, at I partout ville have alt med, hvilket jeg vil mene er gået ud over, hvad det især er, som I ønsker at formidle omkring familiens hist. udv. Det kommer også frem på den måde, at den viden som I indhenter gennem den historiske beskrivelse, bruges ikke rigtig til noget; den fremstår som "død" viden, og får bl.a. som konsekvens, at familidannelsen fremover udelukkende beskrives negativt - dvs gennem begrænsninger. Er der slet ikke nye muligheder for børn og forældre i og med at fx. de feudale 'blodbånd' ophæves ved overgangen til kapitalismen.

Det er konstruktivt, at I indleder med diskussion af 'forståelsesramme' i forhold til familiens udvikling. Men a) indholdet lever ikke op til overskriften, og b) selve beskrivelsen af familiens historiske udvikling lever ikke op til indholdet.

ad a) overskriften snakker om forståelsesramme, men overvejelserne i afsnittet snerper primært hen imod det enkelte individs oplevelse af sin egen eksistens.

ad b) indledningen rejser en masse spørgsmål af individuel menneskelig betydning, men disse følges på ingen måde op senere.

Det jeg vil sige med ovennævnte det er, at et manus med en rød sammenhængende tråd kræver korrektur og omskrivninger tit op til en 4-5 gange.

'Hvorfor har vi daginstitutioner'

Den eneste kommentar jeg har er, at i relation til formålet med opgaven - børns muligheder/begrænsninger/nødvendigheder - så vil afsnittet ikke direkte kunne benyttes, da der næsten ikke gøres nogle overvejelser over, hvilken subjectivi-

tet/handleevne børn kan/ikke kan udvikle i daginstitutioner. Disse overvejelser vil dog udmærket kunne indbygges i selve afsnittet struktur, som lægger op til konklusioner omkring børns muligheder/begrænsninger ud fra beskrivelser af bla asylernes indhold, men hvor der i stedet konkluderes omkring forholdet mellem antal daginstitutionspladser og udnyttelsen af den kvindelige arbejdskraft.

'Hvilke muligheder har man for at gribe ind før tingene udvikler sig til problemer'.

Et udmærket og velstruktureret afsnit med mange gode detaljer omkring problemstillingen. Beskrivelsen af hvorfor forældre tit tvinges til at fornægte problemer omkring deres børns udvikling fanger mange væsentlige ting, men de materielle forhold omkring det kommer ikke rigtig frem; fx. betydningen af at eksistere som samfundsmæssig privatperson, selve familieformen som kernefamilie m.v. En medinddragelse af sådanne forhold - som bla er beskrevet i afsnittet om "Familiens hist. udv." - ville kunne fylde mere gods på konklusionen/konstateringen nederst side 4, hvor den meget almene formulering "De ~~problemer~~ faktorer, der fremkalder problemerne, ligger i det samspil," kunne uddybes og præciseres.

'Konflikter i familien'.

I en vis udstrækning kan der om dette afsnit siges det samme, som for afsnittet om "Fam. hist. udv.". Af angst for at mangle noget, eller i iver for at få det hele med fylder I oplysninger og problemstillinger på igen og igen. Der er dog mange gode forsøg på på forhånd at indkredse, hvad der skal arbejdes med og beskrives, og en opstramning af disse ville hjælpe enormt på overblikket, samt hjælpe til med at udpege og fjerne gentagelser fra afsnit til afsnit.

Mht brugen af statistik så ligger det væsentlige i at begrunde hvorfor lige dette forhold/denne dimension måles. Det er faktisk muligt, at 'bevise' hvad som helst, hvis bare man spørger og samler data ind på den rigtige måde.

I formår at undgå at lade jer fange af statistikkens 'videnskabelige sandheder' bla der hvor I laver sammenligning med en kontrolgruppe - og en sådan fremgangsmåde er lækker at se.

'Om behov'.

Tja - hvis der endeligt skal gives kommentarer, så må det blive den, at I demonstrerer at I kan finde rundt i teorierne, og at I fuldt ud realiserer jeres formålsbeskrivelse. Man kan endda sige at I har for meget med i forhold til denne - man kan få det indtryk at I prøver at præsentere teorierne i deres helhed. Et godt afsnit med en lækker afsluttende diskussion om forholdet mellem teorierne.

'Bevidsthed og bevidsthedsdannelse i et classesamfund'.

Det er nogle spændende overvejelser I gør jer omkring klassebevidsthed som er del af bevidstheden eller som en form for højere bevidsthed. Men jeg kan ikke afklare om jeres analytiske skelnen mellem "klassebevidsthed" og "en classes bevidsthed" - som i definerer henholdsvis som den rene erkendelse af objective lovmæssigheder ~~og som~~ på et individuelt niveau, og som summen af en classes bevidsthed, hvorved også ideologiske træk kommer med - bringer jer nærmere et svar. Men skal den drives videre (måske ud hvor den ikke kan bunde!) så må man udarbejde det indre forhold mellem dem, og her må staten som største ideologiske magt inddrages.

Klassebevidsthed kan dermed processuelt bestemmes som den bevidsthedsdynamik, der frigører sig fra ideologiske forhold ved at rette sig mod horisontal samfundsmæssiggørelse (som er det modsatte af statens produktion af vertikale handlemuligheder, der cementerer classesamfundet). Klassebevidsthed bliver hermed både en del af bevidstheden og en form for højere bevidsthed.

SLUT.

Jeg håber at noget siger jer noget. Jeg har valgt at focusere på det overordnede, da jeg mener at det er her der skal sættes ind - og ikke specielt omkring hvordan man skriver, hvordan man argumenterer m.v., som I har fod på. Dog syntes jeg, at jeg tit måtte skrive et "hvorfor" i margen, (da jeg tyggede mig igennem projectets mange sider,) hvilket jeg ser som en konsekvens af, at I enten har været for hurtige eller lige ville have jeres egen mening eviggjort, men et tættere gruppearbejde ville fange disse brud i argumentationen.

Ha' det godt - og held og lykke - I har trådt et stort skridt ind i studiet.

Kalle

Præcisering og opsummering af første øvelsesgang d.15.9.81.

Jeg skal være den første til at indrømme, at programmet og den valgte indfaldsvinkel til forholdet børn-voksne var for omfattende i forhold til den tid, som var til rådighed, hvilket har resulteret i, at mange af jer gik mere frustrerede end afklarede hjem. Jeg tror ikke, at det skyldes at det kvantitativt var for omfattende. Godt nok bestod det af to dele - præsentation af begreber, udmøntning af disse på et bestemt genstandsområde - men disse må hænge sammen også tidsligt, da der ellers er en fare for adskillelse af teori fra virkelighed, samt tendens til motivationstab, hvis introducerede begreber ikke følges op gennem konkret udmøntning af dem (det skal tilføjes, at disse pædagogiske overvejelser ikke er alment gyldige, men nærmere at de er knyttet til det faktum, at vi ikke selv har valgt vores arbejdstema).

Problemet ser jeg mere i, at oplægget inddrog (og faktisk kun kan forstås fuldt ud på basis af) forskellige opfattelser af de menneskelige behovs natur udenat disse opfattelser blev klart formuleret. Dette kom bl.a. til udtryk gennem spørgsmål af typen: "Vil du mene at mennesket kun stræber efter selvbestemmelse, altså at mennesket i bund og grund er egoistisk?"

Jeg havde faktisk bevidst nedprioriteret at snakke om behov, men det kan jeg godt se nu ikke var så smart. Jeg skal derfor også prøve at rode bod på dette i denne opsummering.

Oplæggets første del: Præsentation af begreber.

Udgangspunktet var den banale kendsgerning, at mennesker ikke bare er sammen, men at de er sammen om noget, og at dette "noget" altid i en eller anden forstand altid er relateret til den samfundsmæssige produktion og til produktionen og reproduktionen af den enkeltes livsopretholdelse (kvaliteten af denne livsopretholdelse upåagtet!)

Dette førte til, at interpersonelle relationer (det at være sammen, sociale relationer) nødvendigvis må ses i forhold til den sag/ det mål, som de eksisterer i kraft af og sammen med.

Herefter indførtes en skelnen mellem forskellige typer af sager/mål - almene fælles mål, fælles mål og delinteresser/-mål - og mellem forskellige typer af interpersonelle relationer - subjectrelationer og instrumentelle relationer - så virkelighedens mangfoldighed kunne dissekteres nærmere.

Subjectrelationer blev defineret gennem eksistensen af almene fælles mål, og man kan derfor tale om en 'reciprok' forbundenhed hvor "jeg ikke kun ved, at andre forfølger mine og sine interesser, men hvor jeg også ved, at andre ved, at jeg forfølger mine og andres interesser". Sådanne relationer er karakteriseret ved frihed, åbenhed, entydighed m.v, og der er

ikke modsigelser/uenighed om målet, men højst om vejene dertil. Forbundetheden er først og fremmest saglig, evt. gående mod også følelsesmæssig forbundethed.

Instrumentelle relationer defineres gennem eksistensen af individuelle og/eller delinteresser, som står i modsætning til andre delinteresser, og hvor eventuelle sammenslutninger kun tjener til at bruge andre som instrument til realisering af egne interesser. Sammenslutninger/eksistensen af enkeltindivider eller grupper er således ikke præget af en egentlig forbundethed og solidaritet, men er holdt sammen af ydre (og indre) kræfter og fordi det giver fordele for gennemførelsen af egne interesser. Reguleringen af instrumentelle relationer er bestemt af indre eller ydre tvang (af afhængighed, tryk eller undertrykkelse) og kan antage forskellige former, fx. kompromis eller kompensation.

Kompromis i magtsituationer med åbent tryk eller undertrykkelse, hvor begge parter giver sig et stykke i forhold til eget mål, dvs. giver delvis (midlertidig) afkald på total opnåelse af egne mål på grund af styrkeforholdet eller fordele derved.

Kompensation defineres som bytteforhold og kan både være materielle og/eller rent følelsesmæssige. Undertiden kan disse relationer være af ren følelsesmæssig karakter, som bytte af følelser, opmærksomhed, kærlighed ect., og disse defineres så som emotionelle instrumentelle relationer. Grundtræk ved disse er usikkerhed, angst, flertydighed, fordækthed, skyldfølelser, mistænksomhed, løsrevet indføling, at disse (kan) bruges som straf/belønning under bestemte forhold, at man må kalkulere med risici, fordele og tænke i baner som, hvordan man kan forbedre sin egen position, og må kunne indleve sig i andre med dette for øje.

Det skal præciseres at definitioner er ideelle (og kun meget alment beskrevet gennem ovennævnte), og at der på det konkrete plan oftest eksisterer såvel aspekter af subjectforhold som instrumentelle ved de fleste menneskelige relationer, men at udbredelsen/styrkeforholdet mellem dem primært er bestemt af de generelle og specifikke samfundsmæssige betingelser, dvs. at udbredelsen varierer.

Og så holdt vi pause!

Oplæggets anden del: forholdet forældre-børn (små børn!)

Udgangspunkt blev taget i det forhold, at alle have oplevet skyldfølelse og aggressioner mod (egne) børn, hvad jeg faktisk også havde forventet, at alle havde oplevet!

Gennem en kort diskussion blev der opstillet nogle aspekter, som man umiddelbart mente havde betydning for ovennævnte emotionelle stemning af skyld og vrede, Jeg kan ikke helt huske dem, men det var aspekter som økonomi, tid, boligforhold ect, men hvad der var væsentlig/uvæsentlig svævede lidt (og hvordan egentlig afgøre det?)

Herefter gik vi så over til at se på forskellige teories forklaring på, hvad der var årsag til eller betinger skyld og vrede i forhold til børn. Dette startede med konstateringen af, at det at få børn på den ene side betyder glæde og livsberigelse for forældrene, men på den anden side også betyder en graverende begrænsning i deres livsrum mht. opfyldelse af egne behov, såsom forholdet til andre mennesker, til arbejdet, fritid til sig selv ect. Endvidere betyder børn også ekstra husarbejde m.v.

Dette at burde kunne fungere optimalt selv samt overkomme barnets totale pasning/udvikling kommer bl.a. til udtryk i fx. modermyten, hvor der skøjtes totalt henover eventuelle modsætninger mellem barnets og forældrenes livsinteresser/-mål, samt henover historiske og individuelle forskelligheder mht. betingelser for børns opvækst og funktion.

Opståelsen af divergens mellem barnets livsinteresser og forældrenes dtt. må derfor forklares gennem afvig fra det normale. Modermyten kan endda findes i ren form i forskellige "videnskabelige" teorier, hvor man postulerer en "primær moderlig interesse". En normal moder er da en moder, der kun har interesse for sit barn (barnet er hendes livsmål!), hvilket som konsekvens får, at en moder med besværligheder (og bare hendes oplevelse af utilstrækkelighed!) stemples som unormal og sygelig. Eksistensen af denne unormale moder forklares så som følge af en i hendes barndom udviklet neurotisk forstyrrelse. Kohut, Mahler m.fl. er af ovennævnte opfattelse, som må siges at være uholdbar af mindst 1000 grunde. Dels bliver alle neurotikere, dels gøres de konkret livsbetingelser, hvorunder man har børn - og de problemer som udspringer af dette - totalt betydningsløse.

En anden udbredt opfattelse er, at især moderen ^{fungerer} gennem afkald på sine egne interesser til fordel for en eller anden form for seksuelle vips, fx kropskontakten. Moderens behov - og generelt menneskers behov - forstås udelukkende som sanselige, som blot organiske, og det styrende for mennesker er individuel behovstilfredsstillelse. Udvikling ses som et produkt af behovsfrustration-behovstilfredsstillelse, og det kan der være noget om, hvis blot ikke behov opfattedes snævert som organiske, og fra sit udgangspunkt som usamfundsmæssige (Spitz, Lorenzer m.fl. står for denne opfattelse).

Det som faktisk kommer til udtryk gennem ovennævnte opfattelse er, at det grundlæggende ved interpersonelle relationer er bytte, svarende til de tidligere definerede instrumentelle relationer i deres kompensatoriske form. Den fælles sag, det fælles mål som de igennem deres eksistens er knyttet sammen igennem og bidrager til på forskellig måde, eksisterer ikke. Til gengæld eksisterer to sager/mål, der er reduceret til at være af ren organisk karakter: moderens behov og barnets behov. Skyld og aggression fra moderens side vil blive opfattet som et produkt af en manglende

anden snydes. De konkrete livsbetingelser for mor-barn forholdet kommer højst til at spille en justerende rolle, hvilket betyder en yderliggørelse (gøres uvæsentlig) af samfundets mest grundlæggende træk for menneskelige relationer - den kooperative produktionsproces - og dette er uholdbart da behovstilfredsstillelse (konsumtion) forudsætter produktion af livsfor-nødenheder overhovedet.

Det som nu kan opsummeres er, at en behovsopfattelse - hvor behov opfat-tes snævert organiske - kun åbner op for interpersonelle relationer som instrumentelle relationer (i deres kompensatoriske form), hvilket bety-der at subjectrelationer ikke eksisterer. Dette sidste kan selvfølgelig hævdes, men så bliver det umuligt at forklare, hvordan samfundet nogen sinde er opstået, og det vil heller ikke være muligt at forklare hvad drivkraften i samfundsprocessen er (eksempelvis vil vi kun arbejde for at le-ve ved siden af!)

Der er altså brug for en anden og mere omfattende behovsopfattelse, som overhovedet kan sandsynliggøre, at der kan eksistere almene/fælles mål - og dermed også individuelle emotionelle forhold som tryghed, glæde, en-tydighed ect - og som det enkelte individ har interesse i at realisere med andre tanker i bagehovedet end den individuelle kortsigtede og orga-niske behovstilfredsstillelse gennem prangerprocesser med (de nærmeste) andre.

Der er mange bud her. Kun et skal nævnes - og nævnes kort (klokken er mange. Det vil blive uddybet næste øvelsesgang).

Menneskets behov opfattes som værende af natur samfundsmæssige, og som værende fordoblet i to behovssystemer - produktive behov og sanseligt-vitale behov - hvor de produktive behov er rettet mod kontrol over de samfundsmæssige og dermed de individuelle livsbetingelser, hvilket kun kan ske gennem deltagelse i den planlagte ændring af naturen som følge af de samfundsmæssige livsnødvendigheder. Sanseligt-vitale behov er indivi-duelle mangel- og spændingstilstande, og de er underordnet de produktive, i det de kun kan sikres gennem bevidst livsførelse via deltagelse i den samfundsmæssige produktion. Det bestemmende for menneskets udvikling pla-ceres her i den bevidste omsorg for den sanseligt-vitale behovstilfreds-stillelse. En subjectiv nød- og mangeltilstand for mennesker er dermed de oplevede mangel af samfundsformidlet kontrol over livsbetingelser, og derved også over midlerne til den individuelle livstilfredsstillelse.

Ud fra denne opfattelse - som er Berlinerskolens - vil der altså eksister almene fælles mål/sager - nemlig dem, der bidrager til opretholdelsen af det samfundsmæssige og dermed det individuelle liv - men om de er af be-tydning for det enkelte individs livsopretholdelse afhænger af (og nu kom-mer de tre momenter, som blev skrevet op på tavlen til aller sidst!):

- a - om de betyder en udvidelse af kontrollen over egne livsbetingelser, og om individet kan erkende dette.
- b - om de evner, som opnåelsen af målet nødvendiggør, enten på forhånd er til stede eller der eksisterer mulighed for at udvikle dem.
- c - en relativ social sikring, så behovsstrukturen er entydig, dvs. at forskellige behov ikke just trækker i hver sin retning

Hvis alle tre momenter er til stede for individet i forhold til en sag/mål betyder det at individet kan realisere sagen motiveret - ellers kun gennem indre eller ydre tvang, hvis det ikke kan trække sig væk fra sagen. Da indre eller ydre tvang altid betyder dårlige vips samt udviklingshæmning (evt regression) bliver det af fundamental betydning, at der i forældrenes og barnets virkelighed eksisterer sager, der kan realiseres motiveret af alle parter, hvilket vil sige sager/mål der føder subject-relationer. Skyld (vrede m.m.) er fx. konsekvensen af fravær af almene fælles mål, hvor Kooperationen om sagen ikke sikrer alle en udvidet kontrol over egne livsbetingelser.

Med barndommens næsten totale adskillelse fra voksenverdenen, og reproduktionen/adskillelse fra produktionslivet - funktionstømningen af familien - er det begrænset hvilke almene fælles mål forældre og børn kan have. Nogle vil der altid være, og det kunne nu være spændende fx gennem filmen "SKRALD" at finde de specielt væsentlige, og dem der kan være med til at vende udviklingen, så der bliver flere og flere - det kan næppe være i nogens gavn at alle på en eller anden måde, mere eller mindre dybtgående sidder inde med oplevelsen af, dels skyld og vrede, men nok især at man kunne egentlig godt støtte sine børns udvikling mere end man af og til orker.

På grundlag af ovennævnte vil jeg foreslå at næste øvelsesgang koncentrerer sig om

- denne opsummering
- "SKRALDS" bud på problemet, og bud på almene fælles mål
- gruppernes bud på -- " --- (hvis I ellers har haft tid til at mødes).

Hvis der så bliver tid til det kan vi fortsætte med familien.

I må finde jer i stavefejl, jeg orker ikke at læse det igennem. K.H.Kalle

1
nu
sept 1

Kommentar til Peter-Jeppe debatten.

OM STUDENTERLIV - INDPUT TIL JEPPE.

Mig.

Ved læsning af dit svar til Peter i sidste nummer af Indput fik jeg konstant dårlige associationer, følte mig skiftevis aggressiv og nedtrykt. Jeg følte, jeg reagerede på hver en sætning fra dig - hvad jeg stadig gør - og hvor det helt specielt trykker, skal jeg i det følgende prøve at gøre rede for. Jeg håber selvfølgelig, at jeg kan hive mig op over de platte perfiditeter og demagogien som argumentationsmåde, da den genstand - studentervirkeligheden - som vi begge forholder os til påvirkes positivt/negativt af en hvilken som helst aktiv/passiv forholder sig. Så helst lidt konstruktiv debat, der peger ud over os selv og fremad, men dette forudsætter også, at vi behandler tidligere hændelser på en rimelig måde. Dette indlæg kan derfor også ses, som et forslag/bud på en opsummering af forårets aktiviteter på psykologi.

Emnet.

Nu kalder du det retrospektive spørgsmål fra Peters side - om hvad der gik galt i foråret med smågruppeorganiseringen - for et ukonstruktivt spørgsmål. Du vil hellere beskæftige dig med, hvordan studenterbevægelsen skal forlade sin totalt stivnede situation, og hvorhen den skal bevæge sig. Men som du skriver - så har du ikke tid til det sidste, og du er bedt om at svare på det første, fordi du var så "utaktisk" at "fremsætte en provokerende udtalelse om noget allerede passeret" - nemlig at det var fagrådets skyld, at smågruppeorganiseringen fik så ringe succes i foråret.

Jeg vil prøve at nå rundt om ovennævnte gennem små temaer.

I: OM AT BRUGE HISTORIEN.

Nu mener jeg ikke, at det er ukonstruktivt - eller utaktisk (hvad du så end mener med det!) - at gribe tilbage i "noget allerede passeret". I den grad tidligere hændelser blindt slår ind i vores praksis eller låser vores praksis fast, så bliver det blot mere nødvendigt, at de tages selvstændigt op. Historien er sgu vores eneste læremester, hvorudfra vi kan bygge og udvikle mere og mindre adækvate utopier og idealer at arbejde frem imod, men det er immervæk stadigvæk kun ud fra en analyse af den nuværende historie, at det er muligt at bestemme betingelser og muligheder for praktiske indgreb, som kan styrke vores fælles subjective medbestemmelse over vores egen dagligdag og liv.

Hvorfor nu disse abstraktioner. Er jeg bevidst ude på at overfortolke dig, som om du mente det modsatte af ovennævnte? Nej, (forøvrigt tror jeg nu heller ikke, at du er enig i det) men du skaber selv præmisser for at opfatte en tidligere hændelse som ukonstruktiv gennem en ukonstruktiv historieopfattelse, som jeg vil mene er ideologisk, og som udtrykkende andre interesser og betingelser end arbejderklassens. Da jeg opfatter den overvejende del af de studerende, som

havende objective interesser i socialismen qua vores position som lønarbejdere under uddannelse, så vil jeg selvfølgelig kæmpe mod "importerede" og ideologiske opfattelser, idet de besværliggør opgøret med det borgerlige samfund, i den grad de ikke udtrykker og understøtter den samlede arbejderklassens kamp for livet - og dermed også mit liv.

Ovennævnte er en overfortolkning af din betegnelse "et ukonstruktivt spørgsmål" men når du senere i indlægget argumenterer for dit forslag om en "alternativ organisering", så er der intet "over-" i dette længere. Du skriver:

"Derudover er der masser af perspektiver i den alternative organisering, som vi skitserede. Organisering i overensstemmelse med de studerendes betingelser åbner således for: - at vi for en gangs skyld kan blive mange, hvilket er afgørende for at opnå resultater; at vi for en gangs skyld kan forsøge at skabe et sammenhold på psykologi med såvel et fagligt som et studenterpolitisk indhold; at vi for en gangs skyld kan få lavet udadvendte protestaktioner ...; at vi for en gangs skyld kan få nogle erfaringer, som kan bringe vores teoretiske diskussioner ud af de abstrakte og stadig mere spekulative dødvande." (s.31-32)

Jeg tror ikke, at nogen kan være uenig i, at det ville være rart/konstruktivt, fremadrettet at blive mange, få sammenhold etc. - tværtimod - men "at være mange, få sammenhold, lave udadvendte protestaktioner, få nye erfaringer", som du mener en alternativ organisering åbner op for, gør du samtidig til argumenterne (perspektivet) for, at organiseringen er i overensstemmelse med de studerendes betingelser.

Jeppe! Psykologistudiet er faneme ikke en søndagsskole, hvor eleverne keder sig og godt vil prøve noget nyt - noget andet. Det er en benhård kamp for at få eksamen, skaffe penge, få tid til at flippe ud, elske, sove, og det i den grad man kan abstrahere fra tidspres, det man er kronisk bagud med osv. Alt det der er vores materielle grundlag for at overleve fra dag til dag udgrænser du, og dermed udgrænser du også hvilke betingelser og muligheder vi har for at vende situationen til noget mere menneskeværdigt.

Og så er vi tilbage til det med historieopfattelsen.

Når du argumenterer gennem utopier/idealer - dvs. ud fra en sluttilstand - så er det det samme som at bedrive ønsketænkning (oppefra og nedad). Man får ikke brug for historien længere - den kan allerhøjst være et snærende vedhæng, som truer med at spolere ens tanker. Og de bevægelser, der sker i dagligdagen - de nye der evt. er ved at vokse frem - bliver uvæsentligt. Derved får ønsketænkning da også en tendens til ureflekteret at reproducere det bestående - og på lang sigt dermed også det forgangne.

Tidligere var der bedre muligheder for en alternativ organisering som delstrategi, men idag hvor hvert et frirum må gøres funktionelt, da er det i højere

3

grad løsningen for de i forvejen privilegerede. Derfor tankerne i sidste nummer af Indput om, at ændre studieplanen; så temagrupper m.v. bliver en integreret del af vores studiepraksis; for jeg er ikke uenig i temagruppetanken (at man er mere end sig selv og sin opgavegruppe, der arbejder sammen politisk og fagligt), men uenig i, at den er svaret.

Efter at have læst tilbage og slettet de værste eder og forbandelser, så vil jeg alligevel trække en ting mere frem.

Du skriver s.32, at en afvisning af din strategi svarer til, at "man kasserer en svæveflyver, fordi den ikke begynder at flyve af sig selv. Den skal have kraft for at komme på vingerne." Af det foregående må være fremgået, at jeg opponerer imod at "piloten" (historien) endnu ikke har sat sig op, og at roret mangler eller sidder fast, så den kun kan flyve i små (individuelle) cirkler; men når du så skriver videre, at en del af kræfterne i kampen for den (de alternative organisering) skal bruges "på at eliminere de modforestillinger, som de fleste studerende har oparbejdet vedr. studenteraktiviteter", så reproducerer du selv det, som du udpeger som "den lammende krig mod hinanden" (fraktionsslagsmålene), og som gør dig modløs og rasende. Det gør det også mig, og jeg falder ofte selv for den lette løsning, der hedder forsøg på "eliminering" (og jeg sidder med en følelse af, at du her tænker på mig!), men i stedet for at bruge kræfterne på dette, synes jeg i stedet, at vi skulle hjælpe hinanden til at presse grundlaget og motiverne i forskellige "modforestillinger" frem i lyset - de er trods alt materielt forankret i vores praksis - da det vel især er det, at noget kører skjult bag om ryggen på én, som føder følelser af afmagt, aggression m.v. Nu kan din "eliminering af modforestillinger" også tolkes som en berettiget kritik af studenterbevægelsens stivnede former for politisk og faglig praksis, men at ændre dette ved at presse nogle (dine!) bestemte idealer og utopier igennem fører sgu ingen steder hen - du stempler al kritik eller afvig som bevidst destruktions. Her slår ønsketænkning over i totalitetstænkning, som især kendes ^{dårlige} fra/pågiater af den dialektiske materialisme a la Stalins udlægning af den. Og sådan noget gør mig faktisk harm. Hvis ikke jeg æder nogle bestemte ideer råt, så må jeg a priori acceptere etiketten som destruktivist/kontrarevolutionær m.v.

II: OM AT SKRIVE HISTORIE.

Så lidt - eller så meget - om historieopfattelse. Det er allerede fremgået, at argumentation gennem idealer og utopier (ønsketænkning) har en tendens til at overflødiggøre historien - at historien endog kan være farlig for den. Bedre bliver det ikke, når den så endelig/alligevel bruges til historieanalyse, idet der så kun indfanges enkeltstående enkeltforhold, og det endda kun i deres egenskab af afvig eller identitet (normalitet) fra det ideelle, eller sagt på en anden måde: ønsketænkning bedriver historieanalyse på en bestemt måde, som skjæver hen over de reelle problemer.

Jeg har fået en markant placering i dit brev til Peter som destruktivist på studentermødet, fagrådet den overvejende skyld for smågruppeorganiseringens ringe succes i foråret. Det er de to enkeltforhold, som du trækker frem i din analyse, som havende modstand mod realiseringen dels af smågruppeorganiseringen i foråret, dels af den alternative organisering fremover.

Hvad med dem der tænker som mig, hvad med dem der tænker forskelligt fra mig og dig, hvad med dem der tænker på alt andet end studenterliv/kamp - hvad med vores levevilkår, hvad med venstrefløjens/ studenterbevægelsens krise, hvad med højretendenserne generelt i samfundsudviklingen? Hvor er alle disse forhold i din analyse - og spiller de slet ingen rolle? Jo - selvfølgelig og det er vel primært gennem analyse af dette, at vi kan komme bevidst fremad gennem andet end en vilkårlig "try and error"-metode med cyklisk mistænkeliggørelse som snævert udviklingsprodukt. Jeg har ikke en fuldstændig analyse af ovennævnte - kun nogle brokker (jvf. forslag A i sidste nummer af indput), der viser at perspektiverne i en alternativ organisering er for begrænsede. Her skal jeg i stedet dvæle lidt ved, hvad der rent faktisk skete i foråret på psykologi - de ting, som du ikke får frem, eller får frem på en fordrejet måde. Men allerførst det omkring perspektiverne.

Perspektiver.

Du skriver:

"Men hvis man kigger sig om i verden, ser på alle mulige politiske kampe, så viser påstanden om, at modstandsmobilisering kræver et perspektiv i form af udsigt til sikre resultater sig som åbenlys uholdbar"(s.32).

Det er dels demagogi at lade åbne øjne bestemme, hvad der er sandt, og dels bliver det ikke sandt af den grund. Nu kan man være uenig i, hvad et sikkert resultat er (hvor du så end får ordet 'sikker' fra), men det er indiskutabelt, at en foregribelse eller fornemmelse af hvilke resultater, der kommer ud af forskellige handlinger, spiller en væsentlig rolle for ens motivation og for hvilke handlinger, der igangsættes?. Man kaster sig grundlæggende ikke ud i diverse aktiviteter uden at de på en eller anden måde har en betydning i forhold til en bedre realisering eller overvindelse af de dagligdags krav og fornødenheder. Derfor bliver det væsentlig at diskutere de konkrete resultater og perspektiver i de aktivitetsformer, som skal sættes igang, og det er på grundlag af dette, at jeg kritiserer den alternative organisering, da de perspektiver, der ligger i den, ikke reelt er svaret på studentermassens daglige krav og fornødenheder (min vurdering!) Derfor vil jeg heller ikke kæmpe for den som studenterstrategien - men jeg vil heller ikke modarbejde, at dem der kan bruge den, etablerer den.

De fire perspektiver du nævner - at blive mange, få sammenhold, få lavet nogle udadvendte aktiviteter, få nye erfaringer - kan jeg kun se som perspektiver for den isolerede student, der er isoleret fordi hun keder^{sig} og/eller fordi hun

føler sig isoleret. Og jeg er næsten sikker på, at man er isoleret på faget, fordi man har meget erhvervsarbejde, så man kun sjældent kan komme der; fordi opgavekravene er for store, så man må sidde derhjemme og læse og skrive til langt ud på morgenen; fordi at det at gå ind i studenteraktiviteter ikke umiddelbart understøtter opgaveskrivning m.v. - og i den grad at studenteraktiviteterne ikke formår konkret at understøtte og integrere flere af de livsforhold, som skal overvindes fra dag til dag, og som skal gøre det muligt på lang sigt på en kvalitativ bedre måde, så vil studenteraktiviteter allerhøjest opleves negativt som nødvendig tvang, som man så let undslår sig, i den grad andre sammenhænge strammer. Derfor tror jeg mere på indførelse af projectarbejde end på en alternativ organisering, som et af midlerne til at vende situationen og til at få nogle nye og mere funktionelle praksisformer frem.

Foråret og fagrådet.

Du skriver, at fagrådet og flere fagrødder næsten ikke kunne bruge "tid og plads nok til at advare mod det manglende perspektiv og den begrænsede betydning" i smågruppeorganiseringen, og hvis jeg forstår dig ret, så var dette en konsekvens af "en skeptisk holdning allerede fra starten af hos i hvert fald dele af fagrådet", hvilket du så bruger som argument for fagrådets "lave" prioritering af smågruppeorganiseringen, hvilket direkte har været medbestemmende for deres ringe succes.

Dette er jeg ikke enig med dig i - fordi!

Mange smågrupper kom nu op at stå, der blev produceret relativt mange indlæg til indput m.v., men kampen mod nedskæringerne fik vi ikke, men det tror jeg nu heller ikke vi havde fået selv om vi havde udviklet 50 smågrupper i stedet for 10, idet det generelle sammenbrud på faget, som var en del af vores strategi, og som vi havde forventet ved starten af efteråret 81, viste sig at kunne blive afværget/dæmpet på forhånd i nogle kanaler, som vi ikke havde i vores hule hånd. Her tænker jeg på Institutrådets fyringer i april, og den administrative gennemførelse af efterårets undervisningsplan vha. bla. gummiparagrafer i styrelsesloven.

Den strategi vi arbejdede ud fra i foråret vil jeg idag betegne som den abstrakte mobilisering til THE BIG BANG, hvor det nye og centrale moment var, at man ikke på forhånd lagde sig fast på bestemte aktionsformer - blot skulle de opfylde tre kriterier: udføres af en samlet studenterbevægelse, udgøre en politisk og økonomisk pression. Grundlaget for disse betragtninger var, at staten ikke kan overtales - men skal presses for at ændre sin politik (jvf. indput nr 6/81, s.21). Obstruktionslinien i de styrende organer indgik i strategien på to måder: dels skulle den modgå statens pres for at tilpasse studiet til nedskæringerne, dels skulle den medføre et generelt studiesammenbrud i form af ingen undervisningsplan.

Jeg vil mene, at det både fagligt og politisk var korrekt dengang at arbejde på at udvikle en smågruppeorganisering, og at lade dem understøtte af obstruktionslinien i de styrende organer. Der hvor jeg mener at det gik galt, det er, at da det viste sig at obstruktionslinien i de styrende organer slog fejl, eller var utilstrækkelig - vi fik fyringer og vi kunne øjne en undervisningsplan for efteråret - så kørte vi bare videre med abstrakt mobilisering til smågrupperne - i stedet for at stoppe op og påbegynde nye diskussioner om studenterpolitisk linie for efteråret. Hvis smågrupperne på daværende tidspunkt havde været "blomstrende", så ville udadvendte aktiviteter have været en god suppleringsaktivitet, der ville kunne have styrket os indadtil til disse nye diskussioner, samt skabt offentlighed om dem udadtil.

Her tror jeg at kimen ligger til, at sidste studentermøde ikke kunne træffe en beslutning om en kollektiv handlemulighed. Konsekvensen er at vi kører videre med en ubrugelig obstruktionslinie i de styrende organer, og junglelovsprincippet for studiepraksis: alles kamp mod alle for at få vejleder, og hvem mom taber i denne kamp - os alle, men de svage/de isolerede især.

Hvis man skal snakke om skyld ud fra dette, så består det ikke i, at smågrupperne ikke fik nok støtte fra fagrådet, men i at fagrådet ikke formåede at tage det politiske ansvar for at situationen udviklede sig vilkårligt, at fagrådet ikke interвенerede og forsøgte at få rejst debat om den nye situation, om smågruppeorganiserings perspektiver og problemer, om obstruktionslinien m.v. Så kunne vi (måske) have været bedre rustet her i efteråret, idet de modsætninger vi nu slås med kunne have været taklet uden et kæmpe tidspres, som gør at efteråret er ved at løbe fra os.

Dette er retrospektive betragtninger, som må følges op med spørgsmålet om, hvorfor det ikke var muligt for fagrådet - eller for enkeltpersoner - at gribe ind på denne måde dengang.

Nu skal ting altid have nået en vis udviklingsgrad før de kan gøres til genstand for analyse - ens bevidsthed om nu-processerne er altid begrænset - men der er mindst én grund til, at fagrådet ikke opfattede det at stoppe op for at rejse nye strategiske diskussioner omkring linien for efterårets arbejde som en alternativ handlemulighed til at bringe nedskæringskampen ud af dødvandet, og videre frem. Nemlig at fagrødderne allerede siden midten af februar havde følt sig mistænkeliggjort - rygtet om at fagrådet kun støtter smågruppeorganiseringen i ord, men modarbejder den i praksis.

Med et sådant rygte, som INGEN fagrødder forstod grunden til, og som ikke kunne manes i jorden, er det sin sag at rejse debat i april/maj måned om de ting, der foregår, nu også er tilstrækkelige. Fælden ville klappe ubønhørligt: "AHA - rygtet var altså reelt - fagrådet har været ambivalent i sin støtte til smågruppeorganiseringen!!!" Dette burde fagrødder og andre have kunnet skide højt og flot på - men de fleste af os var nye i fagrådssammenhænge, og generelt også overbelastet.

7

Og nu skal du få min opfattelse af, hvad der skete bag kulisserne - om fag-
røddernes holdning til smågruppeorganiseringen. Jeg var ikke selv med til
de ugentlige hvervegruppemøder, men fra ca. marts måned oplevede jeg de in-
volverede fagrødder komme dybt frustrerede ud fra disse møder. På spørgsmålet
om hvad der egentlig foregik kunne ingen svare - og slet ikke svare sammen-
hængende ellers enslydende på enkle ledespørgsmål. "Det var blot noget med at
de ikke blev troet" - altså ovennævnte rygter. Ingen forstod en lyd af det, men
vi prøvede at finde kimen til det. Denne kim troede vi lå i indlæg i ind-
put, der omhandlede det studentermøde, der havde besluttet smågruppeorganise-
ringen, og her var det særligt KOMMs indlæg i Indput nr 6, som - for os at se -
spillede en væsentlig rolle, idet det gav et illoyalt referat af studentermø-
dets indhold. Dette - og meget andet - førte til, at vi udarbejdede en opsum-
mering fra fagrådet om hvordan vi vurderede forårets aktiviteter (Indput nr 11
hvor bl.a. rygter fik en selvstændig behandling. I opsummeringen gik vi også
ind på en vurdering af smågrupperne - men det var en ren organisatorisk vur-
dering med udgangspunkt i demokratiproblemet, som havde været én af de varme
kartofler i efteråret 80, og som nu blev taget med videre. Vi ønskede fra fag-
rådets side at lægge op til, at de enkelte grupper begyndte at se sig selv i
forhold til andre grupper, og i forhold til den eksisterende struktur med trin-
møder og studentermøder.

Opsummeringen fødte en diskussion om fagrådets styring/ikke-styring af små-
grupperne mellem fagrådet og repræsentanter fra smågrupperne - en diskussion,
der endte med, at problemet ikke var styring contra ikke-styring, men hvilken
styring fra fagrådet til smågrupperne og omvendt. Her måtte fagrådet begå
selvkritik, idet den diskussion om demokrati og om organisatoriske sammenhænge
mellem de forskellige aktivitetsfora, som opsummeringen havde lagt op til, hav-
de ramt ved siden af smågruppernes liv og lyst, idet hovedproblemet på davæ-
rende tidspunkt for smågrupperne var at kunne komme til at fungere som gruppe -
hvor fagrådets opsummering faktisk forudsatte at grupperne allerede fungerede.
Derfor kunne smågrupperne ikke bruge opsummeringen på dette punkt - den blev
en tung klods i stedet for et springbræt til fælles udvikling.

Indviklet har det altså været - det har også været et helvede af uigennemskue-
lige rygter og falske diskussioner - og vi har på et fagrådsmøde (såvidt jeg
husker) åbent snakket om, hvem der havde politisk interesse i at bringe fagrå-
det i miskredit. Vi fandt aldrig synderen - hvis "den" overhovedet eksisterer -
og vi valgte at tage rygterne primært som et udtryk for, at vi alle famlede os
frem i en sammenhæng, som vi ikke rigtig viste, hvor var på vej hen/skulle hen.
Det faldt os ikke ind at stille spørgsmål ved selve sammenhængen - den var
tabu.

Altså kan jeg ikke være enig med dig i, at fagrådet prioriterede smågruppeor-
ganiseringen specielt lavt - næsten alle fagrødder sad i en smågruppe, og fag-
rådet forholdt sig som fagråd til grupperne. Endvidere er det løgn, at der "al-

8

lerede fra starten af var en skeptisk holdning hos ihvertfald dele af fagrådet" omkring smågruppeorganiseringen - og du strammer endda læggen ved ordet 'ihvertfald'. Jeg er ikke bekendt med nogens "skeptiske holdning", og jeg tror heller ikke det har været muligt for disse nogen at skjule den, idet den sociale kontakt og åbenhed var enorm stor. Men hvis du med "skeptisk holdning" mener det at man snakker om den - så har du selvfølgelig ret! Men det centrale er nu, at ingen ikke har troet på smågrupperne som en korrekt fremgangsmåde.

"Men I kastede ikke ligefrem, hvad I havde i hænderne og brugte jeres kræfter på at organisere de studerende" (s.32).

Vi kastede faktisk hvad vi havde i hænderne og mere til - fagrødder stod af på skift på grund af udslithed - på et tidspunkt tror jeg næsten at de kunne skelnes fra andre studerende på deres gusne hudfarve og røde øjne, indtil det blev lært at nedprioritere sin opgave med 'god' samvittighed - hvor det omkring rygter også har været en afgørende belastningsdimension.

Endvidere har et fagråd andre opgaver end det snævert psykologiske - læs til eksempel referatet af fagrådsmødet angående diverse møder i sidste nummer af indput, s.27. Der var endda mange flere møder i foråret, og den udadvendte kontakt var faktisk en del af vores strategi - ikke at forglemme - og det skal den stadig være!

Hvad kan man så lære af dette. At et fagråds arbejde kan hindre eller fremme aktiviteten på faget, men det er ikke identisk med aktiviteten, og det må heller ikke gøres til det. De generelle betingelser for studenterpolitik og hvordan disse griber i form af (forskellige) strategier spiller altid den afgørende rolle, men ved at gøre fagrådet til bussemand og tage udgangspunkt her, så får man ikke fat i disse generelle betingelser, hvorfor de handlemuligheder der kan udpeges bliver forkortede.

Desuden er det ikke et fagråds opgave at organisere de studerende (det er en del af det) - fagrådet er de organiserede studerendes daglige ledelse, som selvfølgelig skal koordinere og drive tingene fremad. Min konklusion er derfor også, at fagrødder ikke skal føle sig forpligtiget til at sidde i alle mulige grupper - din konklusion nærmest det modsatte!

III: OM AT UDVIKLE HISTORIEN.

Det turde være fremgået, at den måde som man skriver/bruger historien på også er medbestemmende for, hvordan man ønsker at drive historien videre. Det turde også være fremgået, at det "ukonstruktive spørgsmål" om hvad der gik galt i foråret kan besvares på vidt forskellig måde, og med vidt forskellige delkonklusioner, hvorved u-et i ukonstruktivt skal viskes ud, som en af forudsætningerne for at få åbne og fremadrettede debatter og diskussioner. Jeg håber kort sagt, at det er godtgjort, at vi kan/skal lære noget af forårets aktiviteter. Overordnet har jeg svært ved at vurdere, i hvilken udstrækning efteråret er

løbet fra os, idet sidste studentermøde d.23.september ikke kunne vedtage en kollektiv handlemulighed. Alt afhænger i den nuværende situation af, hvad den kulegravningsgruppe, der blev nedsat på mødet, kan udvikle af nye forslag til studenterpolitisk strategi.

Det faglige og politiske arbejde andre steder bør dog ikke vente defaitistisk på udspil - der er nok at tage fat på - og et ufuldstændigt forslag kan være følgende.

Trinarbejdet/-møderne må styrkes, idet man her kan støtte dem, der er ved at tabe i kampen for at få vejledere. Endvidere er der den mulighed, at trinnene kan udvikle en kollektiv holdning til vejledningsproblematikken, men hvis ikke så er en mulighed for dem, der ikke kan få vejleder, at trinnet kan være med til at etablere temagrupper m.v.

Fagrådsarbejdet må rette sig ind mod de konkrete problemer, og styrke kontakten til fællesrådet, til andre fag, så vi har check på og kan bruge det, som foregår andre steder. Endvidere må fagrådet tage kontakt til kulegravningsgruppen, og sammen planlægge et studentermøde så hurtigt som muligt, så vi i hvert fald kan få en fælles plan at arbejde efter her i efteråret, bl.a. også en stillingtagen til studieplansændringer.

For fagrådet ligger der også en kontigentskampagne og venter på at blive sat i gang, og der er endvidere konkrete planer om et formaliseret samarbejde med Psykologforeningen. Organisatorisk omkring det, at medlemskab af psykologforeningen kun skal kunne opnås, hvis man også er organiseret i Psykologisk Fagråd. Fagligt og politisk omkring det, at Psykologforeningen bl.a. arbejder med psykologiuddannelsen og med studerendes levevilkår, hvad der også er nogle af vores hovedproblemer.

Det er vel også snart rimeligt at tage hul på diskussioner om den generelle krise inden for studenterbevægelsen - og hvordan denne overvindes. Et bud på ^{sigt} lang~~er~~ her, at den skal udvikle sig til en reel fagforening med forhandlingsret overfor staten. Indtil nu har studenterbevægelsen kun bearbejdet det rent kvalitative, mens det kvantitative (kræfter) volder os helvedes mange problemer. Måske kræver det en anden type "bevægelse"?

Så er der også snart fagrådvalg, hvor nye kraftigt må opfordres til at stille op. Men det vil være urimeligt at byde dem samme vilkår, som det eksisterende fagråd har haft (dårlige vilkår føder også flere "fejl" i arbejdet!). For eksempel kan det ikke være fagrådets ansvar at andre grupper ikke fungerer - eller kun fungerer, hvis der er fagrødder i dem; så må det op på et studentermøde. Dermed også være sagt, at det ikke er smart altid indirekte at overlade indkaldelser, mødereferater (fx. studentermødereferater) mv. til fagrådet, eller at overlade det til fagrådet at udvikle "alternative" strategier til studenterpolitik. Det er faktisk vores fælles opgave og fælles ansvar at dette gøres.

64
Ud over at fagrådet er ligegyldigt uden aktive studerende - og at det reelt kun er aktive studerende, der driver tingene fremad - så udvikles der let en skæv arbejdsdeling ved at skubbe alt muligt over på fagrådet, som dels kan gøre det surt at sidde i fagrådet, dels kan forhindre at tingene udvikler sig med den støtte de har brug for, samt at få inddrages i aktiviteterne.

Alle disse problemer omkring fagrådets arbejdsvilkår og forholdet fagråd/andre studerende får du Jeppe udelukkende gjort til dels et spørgsmål om modstand og ugidelighed fra nogle ikke navngivne personers side, og dels til problemet overhovedet. Da det ikke er enkeltfænomener og enkeltpersoner, der skriver/driver/udvikler historien, rammer du forkert i din kritik. Selve sagen - hvad det er for nogle problemer vi i fællesskab forsøger at takle - falder under bordet som uvæsentlig, og det er faktisk dette som er det væsentlige. Den konklusion jeg vil trække på ovennævnte det er, at hvis fagrødders aktiviteter/handlinger bliver det afgørende for aktiviteterne (om de lykkes eller ej), så er det selve den studenterpolitiske strategi der er fejlagtig - og det endda i ekstrem grad. Du er faktisk selv lidt inde på dette, idet du skriver at udvikelsen af smågruppeorganiseringen til en reel alternativ organisering er en væsentlig forbedring. Muligt - men jeg har lært noget andet end dig af forårets aktiviteter, og man bør i denne forbindelse også kigge lidt på de erfaringer, der ligger fra dansk/INOKK fra dette semester.

Smågrupperne må opfordres til at køre videre i den udstrækning, de selv formår at definere deres arbejde - ellers bruge kræfterne i forhold til trinnet. Måske kunne kulegravningsgruppen trække på kræfter herfra.

Men jeg vil mene, at man ikke skal køre videre med den abstrakte mobilisering til dem - men blot opfordre dem der har lyst til og mulighed for at lave noget fagpolitisk at gøre det i smågrupperne eller på trinnet.

Vi har brug for at være mange, få sammenhold, lave udadvendte aktiviteter og få nye erfaringer, men vi har også brug for at gøre det på en måde og med et indhold, som peger fremad for os alle sammen. En alternativ organisering er ikke, som du skriver, kun oppe imod "kapitallogiske analyser" (hvem sidder forøvrigt og udvikler disse?), men oppe imod tidligere erfaringer, og oppe imod konkrete livsproblemer. Lad os få en strategi, som integrerer dette.

Kammeratlig hilsen Kalle/medl. af Psykologisk Fagråd/
medl. af KAP-Psykologi.

FORSLAG A.

FORSLAG TIL STUDENTERPOLITISK LINIE FOR EFTERÅRETS ARBEJDE PÅ PSYKOLOGI.

Udgangspunktet for forslaget kvalificeret vejledning er det banale, at vi (heller) ikke fremover kan acceptere de studievilkår vi bydes. Kvantitativt er der alt for få ressourcer, kvalitativt er udbudet for skævt, og skævt i den forstand, at det især er den samfundsorienterede og kritisk-psykologiske indfaldsvinkel til psykologien der er sparsomt repræsenteret.

Nedskæringerne på de videregående uddannelser har stået på i årevis, men er med 80-erne trådt ind i en ny fase, idet de struktureres og legitimeres af U90, som kort og godt går ud på effektivisering og snæver tilknytning til erhvervslivets kortsigtede kapitalinteresser.

Når vores studiebetingelser relateres til vores generelle levevilkår, hvor lille SU, asocial låneordning, meget erhvervsarbejde, dårlige boforhold osv dominerer på en næsten umenneskelig måde, så tegner der sig et billede af nogle livsbetingelser, som næsten kun kan tækles gennem bevidstløs tilpasning, hvor de af "natur" stærkeste overlever. Mulighederne for kritisk studiepraksis - opgør med borgerlige teorier og indlæringsmetoder, opgør med repressive momenter i vores erhvervsfunktion og udviklingen af emancipatoriske teorier og praksisstrukturer - er dels få, dels er der heller ikke rigtig nogen materialiseret subjectiv kraft, som kan bære udviklingen fremad gennem et generelt opgør med (også) vores fremmedbestemte livsbetingelser. Et spøgelse fra 70-erne - den politiske disciplinering - er i dag bastant dagligdag.

Vi er kort sagt på røven i forhold til en frembusende og offensiv kapitalistisk statsmagt, der kun har brug for os i den grad, der kan presses bytteværdi ud af os.

En nærliggende konklusion ud fra ovennævnte styrkeforholdsbetragtning er, at vi må opgive al modstand foreløbigt, indføre tynd vejledning og ellers hutle os individuelt igennem på bedste beskub. En sådan konklusion er imidlertid lige netop, hvad det kapitalistiske system og dets forskelligartede håndlangere arbejder for, at vi skal realisere, så systemet kan reproducere sin egen umenneskelighed på et højere niveau. En konklusion gående ud på accept af urimelige og fremmedbestemte livsvilkår kan derfor aldrig være en handlemulighed - allerhøjst en konsekvens af fraværet af kollektive handlealternativer, hvor fælles begrænsninger har sat sig igennem og er blevet gjort til individuelle begrænsninger, hvor livsbetingelserne så får karakter af naturlove.

Hvilke kollektive handlemuligheder vi har vi så egentlig?

Hvis vi leger med tanken om, at alle 15-2000 psykologistuderende pludselig aktivt sluttede op om kravet "Nej til nedskæringerne" så er det nok stadig et åbent spørgsmål om nedskæringerne kunne slås af bordet; der ligger ikke nogle penge og flyder i systemet, som vi kan tilkæmpe os på bekostning af an-

dre institutter, og der er ikke nogen nævneværdige modsætninger inden for borgerskabet at spille på (to momenter, der tidligere har været centrale, når studenterbevægelsen gik på barikaderne). Selv med en massemobilisering på vores institut er perspektiverne her og nu begrænsede. På den ene side ville vi tabe et studieår, og det er omkostningsfuldt for de fleste - på den anden side ville vi få nogle kollektive kamperfaringer, som vi efterhånden mangler så meget, men det er nok begrænset, hvilke perspektiver der bundfæller sig i disse kamperfaringer, når kampen på forhånd foregribes tabt. Men ud over dette ville det nok være muligt at få skabt røre omkring U90 - og få afsløret de reaktionære politiske perspektiver som den indeholder, men som idag tilsløres i og med at dens gennemsætning er gjort til et administrativt problem. Magistrerne forsøger bl.a. at få rejst denne problematik lige nu, og vi ville nok gennem vores aktiviteter kunne presse det videre frem i offentligheden. Man kan/skal udvide perspektivet til en massemobilisering til andre institutter og andre kriseramte grupper, men som aktivitetsniveauet ser ud de fleste steder og hos os, så er det problematisk at tro på "løbeildseffekten" - i hvert fald i den først kommende tid.

For at foregribe eventuelle misforståelser, så skal mobiliseringsgraden selvfølgelig ikke opfattes som værende liggyldig, men den skal heller ikke opfattes mekanisk gennem sloganet "jo flere vi er jo bedre". Det væsentligste er, hvilket perspektiv, vi kan udvikle for vores fælles praksis. Mangler et perspektiv, der peger ud over os selv som gruppe/enkeltpersoner, så bliver vi lynhurtigt færre helt automatisk, og så bliver det endnu sværere på lang sigt at overskride vores fælles begrænsninger. Og situationer i dag er, at vi må opbygge os selv fra bunden af gennem det lange seje basisarbejdet, men hvor perspektivet er altafgørende for om det kan lykkes/bruges til noget konstruktivt.

Vores handlemuligheder begrænser sig med andre ord til niveauet for defensive/offensive forsvarsaktiviteter: det defensive omkring den realistiske umulighed (flere kroner her i efteråret, til foråret?), det offensive omkring det, at de aktiviteter som vi sætter igang skal have et perspektiv, der peger ud over instituttets rammer, og også skal sikre at vi alle for mulighed for noget meningsfyldt arbejde. Kort sagt: På den ene side må vi tilpasse os til de ressourcemæssige rammer, som eksisterer - på den anden side må vi tilpasse os på en sådan måde, at det på længere sigt dels bliver muligt at presse statsmagten til indrømmelser, dels bliver muligt at realisere et solidarisk og aktivt fagpolitisk institut.

Centralt bliver her, hvor dan vi presser statsmagten. Nu findes der mange forskellige revolutionsstrategier, som man kan skændes om gyldigheden af, og hol-

de op mod hinanden til gensidig skræk og advarsel, men et væsentlig fælles-træk er dog, at det ikke er saglige argumenter, der tæller/presser i et klas-sesamfund, men nærmere magten bag og omkostningerne derved.

Vores magt i dag er yderst begrænset, og strækker sig lige nu ikke til meget mere end "grus i maskineriet", så de omkostninger vi kan påføre og presse stat magten med er få - og det kan let bliver nogle omkostninger, der rammer os selv - (i den grad vi fejlvurderer styrkeforholdet og mobiliseringsgrader mulighederne) fx. gennem endnu større demobilisering, kammerater der falder fra studiet, øget konkurrence osv, ^{og det} i den grad vi ingen indrømmelser og kræ-ører får, øget intern styrke m.v. omkring meningsfulde aktiviteter.

Et sted, hvor der ligger nogle omkostninger er på SU-siden, og det forstået på den måde, at hvis ikke det er muligt for os som enkeltpersoner og grupper at få kvalificeret vejledning, så skal vi også holdes skadesløs mht. SU-græn-ser, dvs. krav om ekstra SU. (det skal bemærkes her, at bare det at flere bli-ver længere i uddannelsessystemet er omkostningsforøgene, og det er også sådanne overvejelser, der ligger bag kollektive orlovsaktioner mv, som vi vel også må diskutere relevansen af).

Sættes disse omkostnings-overvejelser i relation til, hvordan vi skal tilpas-se os aktivt til forhåndenværende undervisnings- og vejledningsressourcer, så bliver det spørgsmålet om at fordele vejledningsressourcerne, så der kommer kvalificerede projecter ud af det. Dette får som konsekvens at kun få får mulighed for at gå til eksamen, og det må endvidere følges op med den kollekti-ve holdning - eventuelt realiseret gennem blød og moralsk blokade - at ingen går til eksamen uden vejledning (I følge studieforordningen har vi ikke krav på vejledning, så det er os selv, der må kæmpe dette totalt indlysende krav igennem - nemlig at det ikke er muligt at kvalificere os uden vejledning).

Ovennævnte forslag kan siges at være karakteriseret ved pression udadtil, (kva-lificeret) kvalifikation indadtil. Men hvad med restgruppen, som bliver stor, hvis blot rimelige kriterier for tildeling af antal vejledningstimer stilles op, og det endvidere skal være muligt at undslå sig tildeling af en vejleder, som man af faglige grunde ikke kan bruge. Her bliver det et spørgsmål om at realisere en intern tema- og smågruppeorganisering, hvor vores produktive res-sourcer kan bruges målrettet, dels fagligt skolende, dels offensivt i forhold til aktioner og offentlighedsarbejde, som skal tvinge vores yderst rimelige SU-krav igennem, men hvordan dette kan tænkes realiseret er et yderst åbent spørgsmål, idet temagrupperstrukturen er en struktur, der tilgodeser de i for-vejen stærke i den grad, den ikke bæres oppe af og er en integreret del af vores studieplan/struktur, hvad den ikke gør i dag.

Dette rejser problemet om studieændringer - fx. hen imod vores tidligere tanker om at gøre studie projectorienteret, altså hvor temagrupperstrukturen kan integreres i studieplanen.

I foråret afstod vi fra at presse studieændringer igennem, dels ud fra at vi ikke var nået langt nok, men også ud fra, at vores nuværende studieplan med dens systematiske usammenhæng mellem discipliner, støttefag og hjælpefag skønnedes at være et bedre bolværk mod gennemsnævnningen af nedskæringerne. Dette sidste argument er nu blevet overhalet af historien, fx. er videnskabsteori forsvundet og opnåelsen af de krævede point lagt over i lablærernes hænder. Projective test eksisterer heller ikke længere, mens pædagogik eksisterer i god gammeldags forelæsningsform.

Forårets studieplansdiskussioner (studiekonferencerne) var præget af en grundlæggende ambivalens over for forholdet mellem nedskæringerne og studieændringer. På den ene side er vores nuværende studieplan røv og nøgler - der findes næppe én fagbeskrivelse, der ikke kan siges at være begrundet gennem overfladiske faglige argumenter, og gennem pseudoargumenter, der skal legitimere, at disciplinen har en eksistensberettigelse i forhold til den størrelse, som ingen er enige om, hvad indeholder - psykologien. At vi kommer kvalificeret ud som kandidater, hvis bare vi havde penge nok, er altså en halv sandhed. På den anden side vil en ny studieplan - opbygget på grundlag af psykologiens udvikling de senere år, og udviklingstendenserne i vores erhvervsfunktion - der skal sikre en "bedre" kvalificering (hvad dette så egentlig indeholder/indebærer) næppe/ikke kunne realiseres med de forhåndenværende ressourcer. Allerede nu ved vi, hvilke ressourcer vi har til rådighed i 82 - det bliver som i 81, ca. 20.000 timer - hvor vi i 81 havde brug for ca. 30.000 timer. Vi slæber altså - uafhængig af studieplansændringer (som under ingen omstændigheder kan nås i dette semester), og uafhængig af hvilken studenterpolitisk ^{linje} vi vedtager for efterårets arbejde - et restbehov fra 81 med, nemlig praktikken, som vil vokse til det dobbelte i begyndelsen af 82.

Sat i dette perspektiv er der ikke længere er modsætning mellem nedskæringer og studieplansændringer. Vi vil simpelt hen ikke kunne ændre/tilpasse studieplanen, så vi tilpasser os nedskæringerne, hvis vi blot fastholder så fundamentale krav som evaluering gennem afløsningsopgaver med tilknyttet vejledning m.v. Så hvorfor ikke nu gå igang med at udvikle en studieplan, som vi kan bruge (i stedet for at have den hængene som en tung klods om benet!), og som integrerer tema/smågrupperstrukturen i sig - fx. med centrum i projectarbejdstanken. Vi vil under alle omstændigheder komme til at stå med en stor restgruppe, som pressionsmoment, idet vi ikke kan få afleveret opgaver på ri-

melig vis - MED MINDRE vi generelt indfører forelæsninger og skriftlige eksamener som evalueringsform - og så hellere være en del af en aktiv projectgruppe, der af og til kommer til eksamen eller måske tager orlov og bliver arbejdsløs hvert andet semester end denne form for tilpasning af studieplan og nedskæringer.

Slutbemærkninger. Ovennævnte forslag er et dårligt forslag. Det er ufuldstændigt udviklet, der er mange løse ender, argumentationen er ikke alle steder lige gennemført, der er/kan være ubehagelige konsekvenser forbundet med det. Og hvorfor egentlig vælge en linie, der går ind for skabelsen af en restgruppe, der har brug for alt andet end det ingen_ting som SU-kompensation betyder (hvis det overhovedet er muligt at tilkæmpe sig). Tja - det ved jeg heller ikke selv, men en handlemulighed er forsøgt forfulgt, og der ligger det i den, at vi fastholder det faglige niveau hist og pist (restgruppen får vi alligevel, så hvorfor ikke systematisere det - og bruge den til noget fornuftigt); vi tydeliggør vores problemer og vender dem udad; vi fastholder afløsningsopgaven og dertil hørende vejledning som evalueringsform; vi modsætter os en faglig dequalificering her i efteråret, og med projectarbejdstankerne også fremover; vi undgår at gøre tema- og smågruppe organiseringen til et mål i sig selv, idet de så kun bliver de i forvejen stærkes redning; vi, og så er der mindst 1000 ulemper, som dog er kraftigt betinget af vores faglige og politiske aktivitet på faget, i forhold til andre fag og andre kriserammede grupper.

Det er dog klart - vi kommer til til at vælge mellem forskellige dårlige kvaliteter af handlemuligheder - og man får næsten lyst til at pjække fra studentermødet !

Vel mødt alligevel Kalle.

DEBAT: Livskvaliteter og 80-ernes eksistenslogik.

Samfundet er i krise, men der er "ro" i landet - de voldsomme kampe i Liverpool og mange andre engelske byer mellem de socialt dårligst stillede og magthaverne, de optrappede uroligheder i Vesttyskland omkring bolignøden osv. osv., synes ikke at smitte det danske folk her i sommeren 81, og det selv om vi har de samme problemer (måske i lidt mindre synlig form): faldende realløn, bolignød, manglende uddannelsespladser, (ungdoms)arbejdsløshed, forurening, voksende ulighed mellem fattig og rig, øget krigstrusler

Denne "ro" registreres også hos magthaverne. De åbent borgerlige hetser endnu kraftigere end tidligere mod de få lønarbejdergrupper, som endnu kæmper i mod yderligere forringelser af arbejds- og levevilkår. Socialdemokratiet fokuserer mere på dem, der er kommet i stabilt "ro", og Anker Jørgensen meddelte forleden i Radioavisen, at han var glædeligt overrasket: "Jeg tror, at det er udtryk for den modenhed og forståelse, der er for de økonomiske problemer". Danskerne er ellers et utilfreds folkefærd, er det gang på gang konstateret i folkemunde - faktisk et reelt udtryk for at eksisterende livsbetingelser og livskvaliteter ikke er menneskeligt tilfredsstillende, et spædt udtryk for et folk i bevægelse for opnåelse af andre livskvaliteter. Så længe vi kan huske og har kunnet opspore har toppen af socialdemokratiet og LO indbyrdes spillet på denne "utilfredshed" og fået ledt aktiviteterne ind i reformistiske baner gennem snedigt udtænkte strategier for lighed gennem uddannelse og arbejde til alle. Disse to socialdemokratiske mærkesager eksisterer nu kun på papiret: ulighederne øges og arbejdsløsheden er støt voksende, og midlerne til at "løse" disse for et klassesamarbejdsparti som socialdemokratiet, væsentligste eksistensgrundlag, eksisterer også kun på papiret.

At tolke "roen" som udtryk for modenhed og forståelse er derfor politisk voldtægt, hvis fundamentale funktion består i, at arbejderklassen skal blive endnu mere moden og forstående over for, at ingen andre end socialdemokratiet i et "desværre" nødvendigt samarbejde med de åbent borgerlige kan bringe landet gennem krisen, og det uden at selve reformismen som strategi og kapitalismen som system drages i tvivl - nemlig den reformisme, der i praksis har skabt "roen", men ikke lighed og arbejde, og selve kapitalismen som fader og moder til tilbagevendende cykliske overproduktionskriser, der ikke lader sig styre. Men ingen reagerer på ovennævnte tolkning af "roen" - ud over LO, der traditionen tro skal opfange og spille på andre reformistiske nuancer. Der er blevet sagt fra overfor yderligere indrømmelser til de åbent borgerlige - som om det var her problemet lå, som om socialdemokratiet har svaret på krisens overvindelse! Men det er en sigen fra i ord og ikke i praksis. "Roen" reproduceres i det aftalte spil, der kan spilles ideelt, i og med venstrefløjens "ro". Den-

ne "ro" dækker imidlertid over alt andet end modenhed og forståelse; den dækker over en magtesløshed, en følelse af udlevnethed til en kapitalistisk samfundslogik, som bliver mere og mere kvælende uden at det synes muligt at gribe ind - hverken venstrefløjens midler eller livskvaliteter fanger. De politiske midler har ikke kunnet vende socialdemokratiets og de åbent borgerliges kriseoffensiv, hvor de svageste betaler, og de visionære socialistiske livskvaliteter eksisterer ikke længere som en alternativbevægelse og som svaret på kapitalismens objectgørelse af mennesket.

60-ernes og 70-ernes protest- og antikapitalistiske strømninger - det såkaldte nye venstre - som i sit væsen var et opgør med borgerligheden - et opgør med de borgerlige livskvaliteter om sikkerhed og tryghed gennem udvidet produktion og konsumtion i nyopførte parcelhuse - nåede kun lige at få udvidet perspektivet til også at indbefatte et opgør og kamp mod borgerskabets magtpositioner inden krisetendenserne satte ind i 78-79. Det nye venstre skabte et væld af "nye" samfundsmæssige fænomener som den nye kvindebevægelse, kollektivbevægelsen, ølejrbevægelsen, Christiania og Thy-lejren, fredsbevægelser m.v., men det nåede ikke at opbygge og efterlade en kvalitativ ny politiske-organisatorisk platform, der kan siges at overskride den kapitalistiske forbundethed af det individuelle liv i socialistisk retning, og på den måde minder den om hver generations obligatoriske pubertetsoprør: noget selvstændigt udvikles, men integreres i løbet af en årrække i kapitalistiske former - og hvad er så det hele værd! Ikke noget at sige til at venstrefløjens fælles omdrejningspunkt er afmagten. På den anden side findes der et væld af forskelligartede bud på, hvordan den defensive situation vendes til en offensiv - bud, der strækker sig lige fra psykoterapi til alle og til forfining af den klassisk-marxistiske teori.

Afmagtsdimensionen er nok også den, der bedst fanger, hvad der skjuler sig bag "roen" generelt i arbejderklassen. Ingen af de traditionelt "ansvarlige" partier kan give et helhedsbud, som sandsynliggør et den nuværende krise kan overvindes, venstrefløjen er tavs - og det der mærkes i dagligdagen er, at livsbetingelserne tilstadighed forringes. Eksisterende livskvaliteter trues, en positiv formulering af andre og nye lader sig kun vanskelig formulere, i og med at midlerne til deres virkelighedsgørelse ikke synes at eksistere. I modsætning til 60- og 70-ernes højkonjukturer, hvor det var muligt at etablere en eller anden form for forbindelse mellem utopier, visioner og realiteter, så synes 80-erne at forhindre enhver forbindelse. Livskvaliteternes må søges indenfor eksisterende rammer - ikke gennem udvidelse af rammerne.

Det er blevet mere end tydeligt, at den måde som socialdemokratiet vil styre landet igennem krisen på er på systemets præmisser gennem perspektivløse lap-

perier - fx. udtrykt ved de endeløse konsekvensberegninger over, hvad en øget arbejdsløshedsstyrke kan betyde af forbedringer på betalingsbalancen - og på de svagest stillede bekostning. En udtalelse fra en statsansat "vismand" om, at landets krise skyldes de lavest lønnede for høje lønninger, overlever kun en enkelt dag som avissensation, og "roen" sænker sig igen - blot suppleret med en begrundet frygt for om krisen nu skal søges overvundet ved "at tage maden fra de sultne", og om man selv hører til de højest lavest-lønnede.

2
"Roen" som afmagt har allerede simpelt udtrykt sig gennem en kraftig stigning, dels i antallet af mennesker, som søger det offentlige hjælpe- og kontrolforanstaltninger som bistandskontorer m.v., dels i form af øgede udgifter på det social- og sundhedsmæssige område. En diskussion om elendighedsteoriens plausibilitet - som revaluationens fødselshjælper - forstummer i dette lys, hvor man passivt imødegår forringelser og trusler om yderligere forringelser på livsbetingelser, der i forvejen ikke er menneskeligt tilfredsstillende. Dette fænomen er søgt indfanget og beskrevet ved, at den tidligere reformistiske bevidsthed i arbejderklassen er tvunget tilbage af en mere pragmatisk hverdagsbevidsthed, hvor det er umiddelbare nytte- og succeskriterier, der bliver styrende for menneskets handlinger. Udviklingsproduktet begrundes i, at den kapitalistiske udvikling på den ene side har ført til emancipation fra elementær nød, men som også har ført til en reduktion af producenterne til deres livsnødvendige behov, til at æde, indrette bolig m.v. - hvilket igen begrundes i en udviklingsproces, hvor hverdagslivet underlægges kapitalen i den forstand at produktionsprocessens parcellering og tilfældiggørelse breder sig til resten af hverdagslivet. Tidligere organiserede arbejderklassen deres liv selv i fagforeninger, boligforeninger osv., men i og med at kapitalen trænger ind som organisator i hverdagslivets porer, så bliver den proletariske erfaringskontext formidlet over den almene forblændelsessammenhæng, som i sin kimform ligger i varen, hvilket fører til passivitet omkring langsigtede og overordnede samfundsansligninger, og til social desintegration.

Denne beskrivelse følger mange væsentlige momenter, men det er som beskrivelse - ikke som forklaring. Klassekampen som drivkraft for samfundsudviklingen er reduceret til en simpel sammenhæng mellem det "levende" arbejdes subsumtion under det "døde" - udbredelsen af produktionsprocessens umiddelbare parcellering og tilfældiggørelse til reproduktionen. Derved indfanges godt nok, hvorledes staten og borgerskabet har haft held til at integrere arbejderklassen i en for dem ubrugelig livssammenhæng, men ikke hvorfor det er lykkedes - hvorfor arbejderklassen har (måttet) opgive(t) deres selvorganisering af reproduktionen, i stedet for at udvide den, hvad også har været en logisk historisk mulighed ved overgangen fra feudal til kapitalistisk produktionsmåde, samt

hvorfor arbejderklassens interesseorganisationer som fagforeninger, andelsforeninger m.v. har udvandet arbejderklassens objective interesser i økonomistisk retning. Et svar på dette spørgsmål kræver en indgående historisk rekonstruktion af arbejderbevægelsens praksis og selvforståelse, hvad vi skal udelade her - for til gengæld at dvæle lidt ved kernepunktet for denne rekonstruktion. Nemlig at i og med at arbejdskraften får varekarakter ved gennemsætningen af den kapitalistiske produktionsmåde, så bliver reproduktionen grundlæggende lønarbejderens private ansvar. Men da arbejdskraftens reproduktion er en forudsætning for kapitalens reproduktion, så bliver det ikke ligegyldigt for borgerskabet, hvordan arbejderklassen forvalter sin reproduktion - den skal nemlig kunne skabe kvaliteten at kunne producere mere end den behøver til egen reproduktion, og den skal være villig til det. Derved fanges borgerskabet - og selve det kapitalistiske system - i en uløselig modsigelse, hvori ophævelse samtidig ophæver borgerskabets eksistens og den kapitalistiske produktionsmåde. På den ene side er arbejdskraftens reproduktion privat, fordi arbejderen må være fri - arbejdskraften må være privatejet - for at kapitalen kan fungere som kapital, men på den anden side er en bestemt type reproduktion nødvendig for kapitalens fortsatte eksistens. Reproduktion kan altså aldrig fuldt ud kapitaliseres - eller mere præcist: statsliggøres, da det er staten, der varetager enkeltkapitalernes interesse i dette forhold. (Af og til mødes udsagnet, at reproduktionen ikke som helhed kan samfundsmæssiggøres - modsat vores statsliggøres - men dertil er at sige, at den private reproduktion må opfattes som en særlig samfundsmæssig måde som enkeltindivider må forvalte deres eksistens igennem, hvorfor begrebet samfundsmæssiggørelse her er for alment, da det ikke fanger kapitalismens særlige måde for formbestemmelse af og intervention overfor reproduktionen - derfor begrebet statsliggørelse.) For enkeltindivider i arbejderklassen betyder dette, at deres livseksistens grundlæggende er deres eget problem og ansvar, men at de i og med deres eksistens - og som et nummer - i det kapitalistiske system er tvunget til at reproducere deres liv gennem fremmedbestemt lønarbejde, og gennem tilbudte og tvungne reproduktionsformer, som grundlæggende ikke er i deres interesse - men hvor graden af fremmedbestemthed er givet i og med arbejderklassens samlede aktiviteter som klasse . Disse klassekampsaktiviteter synes frivillige for det enkelte medlem af arbejderklassen, men de er historisk nødvendige, hvis samfundsudviklingen skal vendes i socialistisk retning, som en mulighedsbetingelse for ophævelse af eksisterende udbytning og undertrykkelse gennem bevidst kollektiv bearbejdning og aktivitet. Frivilligheden til klassekampsaktiviteter er dermed kun tilsyneladende, idet kun deltagelse i den kollektive kamp for gennemsætning af klassens fælles interesser på lang sigt kan frigøre den enkelte.

Dermed fås paradokset, at klassekonfrontation på den ene side er iboende systemet som dets væsentligste drivkraft, men på den anden side at denne klassekonfrontation - set fra arbejderklassens side - hele tiden må etableres, reetableres og videreudvikles afhængig af produktivkræfternes og produktionsforholdenes udviklingsniveau, hvor kampen for kortsigtede interesser på lang sigt gennemsetter de langsigtede fælles interesser. Arbejderklassens interesseorganisationer er altså ikke givet i og med det kapitalistiske system, som det af og til fra kapitallogisk side hævdes - i modsætning til borgerskabets udbyttnings- og undertrykkelsesmidler, der er givet i og med kapitalens eksistens som kapital, og i og med udviklingen af den borgerlige statsmagt.

Det er nu vores pointe, at den organiserede, antikapitalistiske og/eller socialistiske del af arbejderklassen lige siden århundrede skiftet ikke i nævneværdig grad har forholdt sig til, at lønarbejdere - på trods af objective fælles interesser i socialismen - stilles ydre i forhold til hinanden, når ikke reproduktionens private karakter søges overskredet gennem etableringen af en selvorganisering med udgangspunkt i reproduktionen som grundlag for kampen om merværdien og arbejderkontrol med produktionen, hvorfor enhver nyorientering i kampen mod det kapitalistiske system opstår udenfor socialistiske strømninger, og forholdsvis hurtigt enten indlemmes i en forkortet socialistisk praksis udelukkende rettet mod produktionen, eller integreres affirmativt i rene kapitalsatte former. Sådan er det gået med ungdomsoprøret og mange andre protestbevægelser, som ideologisk indeholdt kapitaloverskridende livskvaliteter, og forestillinger om en utopisk-socialistisk samfundsformation. Så længe den private reproduktion ikke takles organiseret af arbejderklassen som klasse - og begyndende i den organiserede antikapitalistiske del - vi indgåelse i revolutionære partier, bevægelser, fagforeninger m.v. blot betyde ekstra brug af arbejdskraft - klasseaktivitet får karakter af en prioritering af tid og energi på lige for eller modstillet andre rekreative aktiviteter. Den daglige kamp for mad i munden, et sted at bo, elskov osv. er stadig en privat sag og et privat ansvar at etablere og reetablere i borgerliggjorte reproduktionsformer. Fraværet af en generel selvorganisering betinger netop at reproduktionens private karakter kan slå fuldt ud igennem objectivt som subjectivt for og i den enkelte. Tendensen til individualisering, passivitet og afmagt er således iboende det kapitalistiske system, og i styrke betinget af klassekampens udviklingsniveau - en klassekamp, der i dag føres inden for produktionen eller isoleret fra den i borgerliggjorte former. DERFOR opstår det ene mere revolutionære parti efter det andet uden sænderlig effekt, derfor afskrives arbejderklassen som historiens subject med jævne mellemrum af den såkaldt marxistiske intelligensia, derfor kan et reformistisk parti som

socialdemokratiet beholde sine magtpositioner og indflydelse i arbejderklassen på trods af en åben borgerlig politik. Den marxistiske teori med dens utopiske livskvalitet om frihed fra indre og ydre undertrykkelse, om optimale udviklingsbetingelser for det enkelte menneske (modsat det reaktionære ideal om lighed, dvs. lighed overfor fælles udviklingsforhindringer) kræver en helhedsorienteret platform for at være revolutionær - ellers bliver det tilstedighed et spørgsmål om etablering og reetablering og ikke videreudvikling af teori og praksis - højst forfinelse af dem.

FAGRÅDETS VELKOMST

TIL DE NYE STUDERENDE:

Psykologisk Fagråd byder Jer hermed velkommen på studiet. Det er altid dejligt at kunne byde velkommen til nye kammerater, da det tilfører os nogle nye erfaringer og kræfter, som vi forhåbentlig alle kan have glæde af.

Men I bliver budt velkommen i en situation, der er meget alvorlig for faget, og for jeres muligheder for at få rimelige studiebetingelser.

I har sikkert alle været igennem en lang kamp for at opnå de fornødne point, og så skulle I endda være heldige ikke at blive adgangsbegrænset eller på anden måde sorteret væk, som tusinder af jeres studiekammerater er blevet det.

I har sikkert også alle mærket, hvordan krisen gør det sværere og sværere at leve op til de krav, som I økonomisk, socialt og personligt er stillet over for i dagligdagen.

Men vi vil håbe, at I ikke har resigneret og opfatter dårlige og stressende livsbetingelser som noget "naturligt" og som en privat sag. Det er det langt fra, for det bunder i vores samfundsmæssige placering, som giver os nogle fælles begrænsninger og muligheder - to sider af samme mønt.

Begrænsninger er der mange af. Bl.a. har vi teori- og emne frihed, men mulighederne for at gøre brug af det i praksis, når projekter skal udarbejdes, er - pga. de voldsomme nedskæringer som vi har oplevet (og stadig trues af) - tit ikke tilstede, eller kan kun opnås på bekostning af andre kammerater, som så ikke får den undervisning og vejledning, som de havde brug for.

Mulighederne for at gøre noget ved dette og meget andet, fx. at opnå

- flere og mere kvalificerede lærerkræfter, hvilket især betyder lærerkræfter, der kan tage hensyn til og planlægge deres undervisning ud fra vores interesser i overensstemmelse med den faglige udvikling og faglige bredde inden for psykologien.
- rimelige boligmæssige og økonomiske vilkår, så vi dels ikke er henvist til at bo hjemme, hos venner og bekendte osv, og dels ikke slutter uddannelsen med en gæld, der reelt stavnsbinder os resten af livet, eller at uddannelsen trækker ud i årevis, fordi vi tvinges til at have meget erhvervsarbejde ved siden af studieaktiviteterne.
- et mere levende, eksperimenterende, varmt og solidarisk studentermiljø

er få i dag, men forudsætningen for på lang sigt at opnå vilkår, der er menne-

skeligt tilfredsstillende og sikrer en brugbar kvalificering af os, er at vi i fællesskab kæmper for det.

De vilkår vi har i dag lægger i høj grad op til at overleve alene - gennem konkurrence og kapløb med andre - og derved ligner^{de}/i høj grad de vilkår, som de mennesker, som vi sidenhen skal være psykolog for, har bukket under for!

Der er ingen lette løsninger i denne kamp for at få nogle studie- og levebetin- gelser, hvor vi bruger egne og andres erfaringer for selv at kunne fungere bedre personligt og fagligt, men vi er mange - desværre ikke mange nok - der prøver at gøre noget ved det gennem alle de forskellige aktivitetsgrupper, som eksisterer på faget i dag - lige fra anarkistisk selvbestaltede grupper, der arbejder snæ- vert med sociale aktiviteter, over kvindegrupper til grupper, der arbejder med utopiske fremtidsvisioner, lige som vi har en fælles faglig organisering: Psyko- logisk fagråd - jeres fagforening. Grupperne er os, og de er også jeres.

Og der er én grund til at arbejde i og med dem: psykologien, som er et spændende, brugbart og samfundsbetydningsfuldt fag - et fag som især burde rumme og bruge jeres og vores enkelte og fælles erfaringer. Det gør det ikke i tilstrækkelig grad i dag!

Den elfenbensindrammede akademiske verden med dens diffuse krav om "neutral" vi- denskabelighed eksisterer stadig, og tvinger os tit til at kaste vores egne livs erfaringer over bord - eller gør dem betydningsløse. En kendt dansk professor i psykologi udtalte endog i 67 bl.a.:

"Det første år skal gå med at afskaffe den viden den studerende kom- mer med".

Ikke mange var enige med ham dengang, og nok lige så få i dag. Men udviklingen de seneste år med stadig dårligere studiebetingelser og levevilkår truer med at gøre standpunktet til bastant virkelighed. Der bliver hverken tid eller mulighed for at tage kritisk og selvstændig stilling til de "lærdes" teorier - enten må man sluge dem råt, eller forkaste dem uden at kunne bearbejde hvorfor.

For jer, der starter som nye studerende, har vi fra studenterside kæmpet for, at der tages særlig hensyn til dette.

I kommer nemlig til at starte forholdsvis "blødt" uden nævneværdige faglige krav, hvor I dels skal få en fornemmelse af, hvad psykologi kan være og er, og dels støttes i at fungere fagligt og socialt i forhold til studiet. Om det bliver på præmisser som også er jeres - hvor I kan bruge jeres viden og jeres erfaringer i den lange proces, som I skal igennem - kan vi ikke garantere for; det afhænger især af, hvor aktivt I i fællesskab kæmper for jeres interesser.

Jeres første semester er et introduktionssemester, og består af forelæsning- ger (ca. 4*2 timer ugt.), og holdøvelser (1*3 timer ugt.) med ca 20 studerende på hvert hold og tilknyttet en fast hjælpelærer, hvor det er holdøvelserne, som er det bærende. Øvelser og forelæsninger går først i gang efter d. 9. september,

fordi I starter på et 10 dages ruskursus fra mandag d.31.august til og med onsdag d. 9.september. Programmet for disse dage kan I se umiddelbart her-
efter.

Vel mødt Psykologisk Fagråd/Kalle

DEN FAGLIGE-INDHOLDSMÆSSIGE UDVIKLING 1968-81.

Lysset, hvori beskrivelsen tager sit udgangspunkt.

Eet af psykologistudiets væsentlige træk er den meget store mangfoldighed af forskellige psykologiske teorier, forskellige studiemåder og forskellige opfattelser af, hvad man kan/vil/skal med sit fag. Disse forskelligheder eller uoverensstemmelser har tidligere været en væsentlig drivkraft for fagets og den enkeltes udvikling, men det ser desværre ud som om, at de idag har den modsatte effekt; det er ikke blevet sværere at informere sig i mangfoldigheden - det har altid været svært - men mulighederne for det er blevet mindre i takt med at den generelle krise i samfundet efterhånden har sat sig i hver en porre. Økonomisk, politisk og personligt er mange presset til det yderste, og de frirum, som endnu er tilbage - og som tidligere blev udnyttet til eksperimenter og til opbygning af utopier om livets og samfundets "sunde" opbygning - er blevet så kostbare, at de ikke tåler en satsen på noget, som man ikke ved, hvor fører hen. Frirummene er så at sige blevet inddraget for blot at klare de mest fundamentale krav om mad i munden, og beståede eksamener. Det er blevet op til den enkelte, og det bliver af den enkelte gjort til et individuelt problem at informere sig i mangfoldigheden.

Individualisering er én af de umenneskelige tendenser, som har været virksom på vores fag i de sidste par år, og som vi samlet fra studenterside kun så småt er ved at hold på, bl.a. gennem indførelse af smågrupper, og gennem en begyndende opprioritering af det fagkritiske arbejde.

MEV hvad har alt dette at gøre med den faglige udvikling i faget psykologi? Så at sige alt, idet det siden 1968 har været de studerende, der har været spydspidsen og drivkræften for indførelse og videreudvikling af nye angrebsvinkler og teorier om vores genstand: det samfundsmæssige menneske, hvor vi siden 74-75 også har kunnet trække på forhenværende kammerater, som er blevet lærere. Disse er primært blevet ansat som eksterne lektorer og undervisningsassistenter, men med de nedskæringer som vi har oplevet de sidste par år, er de så godt som alle på vej ud igen. Denne udviklingslinie, hvor det er blevet muligt at arbejde med mennesket i et samfundsmæssigt perspektiv indenfor studieplanen - modsat den også stadig meget udbredte opfattelse af mennesket som en stor datamaskine eller som et forvokset dyr, der kan forstås udelukkende i sig selv - viser samtidig kernepunktet i vores faglige problemer idag: Samtidig med at det er lykkedes at få tilkæmpet undervisning og vejledning ud fra en samfundsmæssig synsvinkel, blev de faglige diskussioner koncentreret på de tilsvarende undervisningshold (som altid har været katastrofalt overfyldte) på bekostning af diskussioner på tværs af holdene (omkring trinene)

og bredt i studentergruppen. Dette har ført til konsolidering af samfundskritiske teorier på psykologi, men uden nogen nævneværdig fælles og kritisk praksis. Med den igangværende udradering af de samfundskritiske lærere, forsvinder endda holdene som fagkritiske fora og praksisområder, og vores muligheder som samlet studentergruppe for at videreudvikle psykologien og gi' den en praksis, som virkelig tager kamp mod den systematiske pervertering af vores menneske - både i teorien og i samfundet - formindskes i uhyggelig grad. Der ligger et tungt ansvar på vores trin- og smågruppeorganisering (som ud over dette faglige aspekt også skal takle studentersociale og -politiske aspekter (i skrivende stund er det kun kvindegruppen, som arbejder målrettet med det faglige)), hvis vi ikke skal bombes tilbage til før 68. Og nu begynder historien om, hvordan det samfundsmæssige menneske blev opdaget på psykologistudiet (og genopdaget i psykologien) ; samtidig er det altså også historien om, hvordan det samfundsmæssige menneske - og dermed også brugen af vores egne erfaringer, når vi skal lære om andre - er på vej ud igen!

Samfundet som vejen til mennesket - 1968-75.

Den generelle tendens i 60-ernes ungdomsbevægelser var kampen mod undertrykkelsen - kamp for antiautære forhold og opgør med borgerligheder i én selv (først senere udvides perspektivet til opgør med borgerskabet) - og kampen for nye livskvaliteter. Det var den menneskelige varme, de dybe følelser og oplevelser og de ligeværdige relationer mellem alle uanset køn, alder og position, som man kæmpede for, og som i 1968 fik et vendepunkt, bl.a. gennem universitetsoprørerne; hvor psykologi gik i spidsen. At psykologi var med helt fremme er næppe nogen tilfældighed. De livskvaliteter, der søgtes og som oplevedes i bevægelser, marcher ect., stod i skærende kontrast til de forestillinger om mennesket, som de daværende psykologiske teorier tilbød, og til måden, hvorpå disse blev formidlet - nemlig gennem mammutforelæsnings med op til 400 studerende, som passivt måtte affinde sig med blot at være et anonymt nummer, der så præcist som muligt skulle indoptage professorens "lærte" ord. De dominerende psykologiske skoler var behaviorismen, gestaltpsykologien og psykoanalysen, og de dominerende videnskabssyn var det positivistiske, hvis centrale kendetegn er den urealistiske forestilling om videnskabens neutralitet og at kun det målelige er videnskabens område, og det fænomenologiske. De etablerede psykologiske skoler måtte forkastes pga. deres passive og sterile menneskeopfattelse; mennesket som et forvokset dyr, der "naturligt" er underlagt de etablerede "naturlige" omgivelser, som behaviorismen proklamerede; mennesket som et udelukkende oplevende og kombinerende væsen - men uden egen indflydelse på det oplevede - i gestaltpsykologien; og mennesket som fan-

get mellem en livs- og en dødsdrift - hvor dødsdriften selvfølgelig altid vinder! - i psykoanalysen.

Også de etablerede videnskabssyn (måden hvorpå man laver videnskabelige teorier, og hvad videnskab er) måtte forkastes. Positivismen, der opfattede videnskab (og dermed også psykologi) som neutral, og som kun opfattede det målelige som et område for videnskab, udelukkede netop, at det skulle være muligt at drive videnskab med temaer som mening, fx. hvilken mening er der i, at mennesker lever på én måde frem for en anden, og hvad betyder dette for det enkelte menneske og for andre. Spørgsmålet om mening - betydningen af forskellige livskvaliteter og holdninger - var central i ungdomsbevægelserne, men i positivismen opfattedes det som uvidenskabeligt og dermed lige gyldigt, hvilket stod i skærende kontrast til egne erfaringer. Videnskab hverken kunne eller skulle være noget højt hævet og fjernt fra dagligdagen og egne erfaringer. Ej heller kunne den være neutral; for det var indlysende, at den - især positivismen - tog stilling for de bestående samfundsforhold. Dette førte bl.a. til et videnskabssyn, hvor kun kritik var videnskabeligt (kritik af teorier og kritik af virkeligheder for at være borgerlig og dermed umenneskelig). Dette videnskabssyn lever stadig, omend i det små, og ^{i stedet} kan ~~man~~ har gjort op med, at det ikke er nok med kritik, men at der også behøves kritiske teorier, ellers bliver man halehæng i praksis.

Fænomenologien måtte også aflives fra studenterside. Den beskæftigede sig godt nok også med mening, men det var kun omkring bevidsthedsoplevelser, hvilket betød at den ikke beskæftigede sig med måden, hvorpå mennesket levede, og hvorfor noget fik mening og andet ikke - for det galt ikke kun om at opleve, men især om at ændre.

Opsummerende om psykologiens faglige niveau i 1968 på KUA kan siges, at mennesket som føler og oplever bestemte meninger i relation til deres omgivelser ikke eksisterede; det psykologien der imod havde var en enkeltstående organisation, som var uden betydning for andre, men som selvfølgelig havde betydning i sig selv - den såkaldt akademiske interesse. Det som psykologien havde og proklamerede som sand viden om mennesket havde en slående lighed med en af de samfundsmæssige tendenser, som ungdomsbevægelserne vendte sig skarpt imod: skaffer- og forbrugermentaliteten (også af andre mennesker), som kabledes inde i de nyopførte parcelhuse, og som gjorde mennesker fremmede og ligegyldige over for hinanden. Ikke noget at sige til, at denne menneske-opfattelse måtte vige, og det man fra studenterside umiddelbart satte i stedet - parallelt med den rene kritik - var hermeneutikken - tolkning-som videnskabssyn: man ville beskæftige sig med, hvilken mening eksistensvilkårene og andre mennesker havde for og i den enkelte kammarat, og hvorfor det havde det. Og den måde som

det blev gjort på, var gennem gruppedynamiske øvelser på små øvelseshold. Man ville have sig selv og andre med i psykologien, og dette betød at det sociale - det samfundsmæssige - holdt sit indtog på psykologistudiet. * *b*
Dette førte i første omgang til indførelsen af (den engelsk-amerikanske) anti-psykiatri, som vendte op og ned på meningen i begreberne sygdom og sundhed. Menneskelige problemer - især i den skizofrene form - blev opfattet som en sund reaktion på undertrykkende samfundsforhold, som altså blev opfattet som syge. I antipsykatrien er samfundsforhold primært de forhold, der vedrører familielivet, hvorimod det, der bestemmer familielivets form og indhold, og hvorfor den eller den type familie, ikke inddrages i sænderlig grad.

Alle 15-1600 psykologistuderende var faktisk med i disse debatter om at få det sociale ind i psykologistudiet - debatter som topper i 71-72, hvor der udkrystaliserer sig to strømninger hos de studerende.

En terapistrømning, som lever i bedste velgående i dag - dog primært udenfor universitetet - hvor den samfundsmæssige undertrykkelse skulle takles gennem arbejde på den indre front som en forudsætning for ydre frigørelse på lang sigt, og en kritisk (marxistisk) strømning, som ville arbejde primært på den ydre front, hvilket ville sige gennem politiske og sociale aktiviteter, som opfattedes som en forudsætning for den indre frigørelse. Den kritisk-marxistiske strømning kom på afgørende måde til at præge det indre studenterliv på psykologistudiet; bl.a. oprettedes i 72-73 Fagkritisk Organisation, som var et uafhængigt forum, hvis fællespunkter var kritikken af det bestående, og at psykologien måtte udvikles ud fra en materialistisk indfaldsvinkel - dvs. at menneskets følelser, dets erkendelse og dets perception skulle analyseres som en helhed, og ud fra menneskets position i samfundsstrukturen. Der var nu ikke længere et gennemsnitsmenneske, men mennesker i forskellige klasser, som udbyttede og undertrykte hinanden.

Inddragelsen af det sociale/samfundsmæssige i forståelsen af mennesket fulgtes op af en veritabel marxlæsning, og betød i første omgang at man tabte mennesket - det blev et punkt i en samfundsstruktur, som det ingen forbindelse ^{havde} med. Det førte fx. til, at nogle helt benægtede, at det var muligt at lave en psykologi, da mennesket kunne forståes fuldt ud gennem dets placering i samfundet. Andre - og det var hovedparten - fastholdt at en psykologi var både muligt og nødvendigt, og det som man fandt var af central betydning for mennesket og dermed for psykologien var arbejdets ~~dobbelte karakter~~ på én gang produktion af brugsværdi og bytteværdi. *fx. første omgang, senere i samarbejde med psykologer*

Med opdagelsen og teoretiseringen af arbejdets betydning for mennesket var det sociale/samfundsmæssige for alvor bragt ind i psykologistudiet - nu galdt det

*ideologiske / fidele teorier
indlemmede sig på det enkelte*

om nærmere at udrede forholdet mellem psykiske fænomener som følelser, erkendelser ect. og arbejdspositioner/funktioner.

Den revidenskabelige fase - 1975-80.

Den anden overblik.

Dette førte til at de såkaldte socialiseringsteorier holdt deres indtog på studiet. Det var teorier om klassespecifikke opdragelsesmetoder, hvor man især tog fat på at vise, hvordan børns følelser systematisk blev undertrykt for at de skulle - af egen "fri" vilje - indordne sig under bestemte fremmedgjorte arbejdsvilkår som voksne.

Det fælles havde nu undergået mange ændringer.

Traditionelle psykologiske teorier, som fx. Ericson' og Freuds, blev suppleret med nye overvejelser over arbejdets betydning for mennesket udvikling.

Den kritisk-materialistiske strømning spaltede sig i tre retninger: en sovjet-psykologisk retning, en freudo-marxistisk retning, hvor man tog udgangspunkt i Freud og Marx med intentionen om at integrere dem, og en Kritisk Psykologisk retning, hvor der udvikledes en psykologi indenfor marxismen (i skarp kontrast til Freudomarxismen) *et mere menneskecentralt* *marxisme for de børn, som udvikler*

Ud over ovennævnte fandtes et væld af humanistiske, eksistentialistiske og fænomenologiske teorier, men disse er ikke i særlig udvikling på daværende tidspunkt.

Kritisk-materialistiske psykologer begyndte nu at få ansættelse på studiet, og i princippet var det nu muligt ^{for alle} at få undervisning og vejledning ud fra de indfaldsvinkler, som de studerende ønskede at arbejde ud fra. I praksis fungerede det ikke - mange hold var kronisk overfyldte, andre hold var på ganske få studerende - og den tendens der var dengang er den samme i dag, at det er de samfundsorienterede hold, som er overfyldte.

At den kritisk-materialistiske psykologi blev knæsat i form af undervisnings-tilbud og dertil hørende vejledning kom desværre til at betyde, at hovedparten af de rent faglige diskussioner blev taget isoleret på holdene, og i 1976 blev Fagkritisk Organisation - som fra 1975 havde fået navnet Fagfronten - nedlagt (*overflødiggjort?*), og siden da er der ikke rigtigt sket nogle ændringer i de faglige forhold - ud over to ting. Galebevægelsen er opstået, og mange psykologistuderende har rettet blikket mod denne, og for det andet har de stadig nedskæringer - formindskede bevillinger - grelt misdannet vores muligheder for at få tilstrækkelig kvalificeret undervisning.

Det spirende oprør mod vilkårligheden, og mod den faglige isolation - 1980 - ?

I 1980 og foråret 81 foregik der omfattende debatter om studiets indhold og form - men pga. nye store nedskæringer blev det valgt ikke at ændre studie-

planen i denne omgang, dels fordi man ikke var nået langt nok, og dels - og især - fordi det blev vurderet, at nedskæringerne lettere lod sig tvinge ned over os med en ny og mere strømlinet studieplan. Bl.a. var der fra studenter-side udviklet planer om indførelse af projectarbejde på studiets første trin, men projectsarbejdsmetoden kan umiddelbart udtyndes til det uforsvarlige med de nedskæringer, der truer - hvem skal fx. bestemme hvor mange lærere, der skal knyttes til projectgruppen? I og med at det er Socialdemokratiets og de åbent borgerlige partier, der er i offensiven i øjeblikket, vil det være økonomien og ikke det fagligt forsvarlige, der bestemmer - og stillet over for dette, så udgør vores gamle studieplan, der indeholder et væld af forskellige dicipliner og støttefag (i en ikke særlig køn blanding) det bedste bolværk - foreløbig, da nedskæringer endnu eksisterer!

Det, som der især blev fokuseret på igennem studieplansdebatterne, var for det første, at kritisk-materialistisk psykologi mister sin styrke ved at blive indlært og bearbejdet på traditionel måde - dvs. gennem deltagelse på (overfyldte) hold, der blot mødes en enkelt gang om ugen, og hvor de enkelte studerende ikke har særligt meget med hinanden at gøre. For det andet, at de forskellige retninger/skoler inden for psykologien har ligget i skyttegravskrig i hvert fald siden 1978 - men mere "skyttegrav" end "krig", da diskussionerne sjældent er kommet ud over holdene.

Det tilgrundliggende princip i studieplanen har siden 1971 været studerendes og lærerens arbejde i gruppesituationer med selvvalgte opgaver. Dette princip er for så vidt udmærket, men det kræver, at der er lærerkapacitet inden for de områder som de studerende er interesseret i - og dette har haltet i meget stort omfang siden 1968. Det kræver også at læreren er kvalificeret bredt inden for psykologien - og dermed er vi ovre i det andet problem: selve psykologien! Det er problemet med at definere, hvad der er psykologiens genstand, dvs. hvad det egentlig er, vi som psykologistuderende skal arbejde med, og hvordan vi skal arbejde med det. Kun overordnet er der enighed om, at det selvfølgelig er mennesket, men allerede ved problemet om, hvordan dette menneske hænger sammen med omgivelserne, og hvad der er det væsentligste ved mennesket (sproget, følelserne, seksualiteten, tankevirksomheden osv.), så er der dybe uenigheder - uenigheder som samler sig i forskellige skoler, hver med deres særlige filosofiske udgangspunkt, og som mere eller mindre konkurrerer om at udbrede den sande forklaring.

Hvordan skal man som studerende forholde sig til dette supermarked, hvor hver lærer har sin opfattelse af hvad der er det korrekte? Og hvordan afgøres om noget er korrekt eller ej?

Mht. det "korrekte", så har hver skole faktisk sin egen opfattelse af det, og det er ikke just opfattelser, som supplerer hinanden - tvært imod kan de være dybt uforenelige - afhængig af hvilken filosofisk tradition, som de bygger på. Teoretisk kan man altså ikke løse problemet, hvilket betyder, at der ikke kan bringes orden i supermarkedet af den vej; fx. ved at udforme en studieplan, der indeholder krav om indlæring af bestemte skolers opfattelser. Dette vil forøvrigt også stå i modsætning til et gammelt fundamentalt krav (også) fra studerende om teori og metodefrihed.

Den holdning, der ved debatterne i 80 og foråret 81 kom frem omkring dette var, at det "korrekte" var den enkeltes egen sag at tilkæmpe sig - fx. gennem indgåelse i debatter og ved at bruge sine meninger/opfattelser i praksis - men at det var en kollektiv sag/krav at skulle forholde sig til de divergerende opfattelser af, hvad der er psykologisk relevant. Det, der nemlig kan siges det er, at samtlige skoler indeholder et eller andet af psykologisk viden, som har relevans (eller ville de ikke have overlevet!), samt at den enkelte studerende - i og med metode og teorifriheden - skal gives de optimale muligheder for selv at tage stilling til det (hvilket egentlig også forpligter: at man aktivt kæmper for sine synspunkter!); det kan ikke være meningen, at den eller de få lærere som man arbejder sammen med uimodsagt kan formidle sin egen opfattelse af det korrekte/relevante.

Og så er vi tilbage til det allerførste i dette indlæg: mangfoldigheden. Det som man netop fremførte fra studenterside var - ud over selve projectarbejdstanken - at der skulle ske en opprioritering af faget videnskabsteori, så det blev muligt for alle og i højere grad end i dag at arbejde bevidst med at psykologien idag er en yderst sammensat og broget størrelse.

Studiepraksis på første trin ville da foregå på den måde, at man frit valgte et tema, som der blev knyttet flere lærere/vejledere til, og at man ud over dette igennem undervisningen i videnskabsteori arbejde med grundlaget for de forskellige teorier, som havde noget at sige om ens tema, og som man ville inddrage i behandlingen af det. Derved blev det muligt planmæssigt at kvalificere sig indenfor bestemte områder, samt arbejde sig igennem forskellige psykologiske opfattelser. (Dette er selvfølgelig også muligt idag, men man er tit henvist til en udslidende kamp med lærer/vejleder, hvis hun arbejder ud fra en anden opfattelse end en selv).

Slut.

Ovennævnte tanker om projectarbejde blev som nævnt tidligere ikke ført ud i praksis - vores studieplan er stadig den samme, og den er stadig lige uholdbar og vilkårlig sammensat. Der er endvidere sket det, at af de 11 lærere, der

blev fyret i foråret 81, var vores eneste lærer i videnskabsteori!
En anden kan måske ansættes, men så rammer det noget andet!

Med de nedskæringer, der allerede er sat igennem, og dem der venter forude, kan det uden små blink i øjnene siges, at det faglige niveau og den faglige udvikling, og dermed kvalificeringen af os til psykologfunktionerne, vil lide en skæbne, der hverken er vores fag eller samfundsmæssige funktion værdig. Den kvalificering, som vores nuværende studieplan og studieforhold (bl.a. det økonomiske) sikrer, er alt andet end tilstrækkelig i forhold til de krav vi stilles overfor som færdiguuddannede, og hvis ikke vi kan hamle op med nedskæringerne, så vil en mere "effektiv" og billigere studieplan blive udgangen - mammutforelæsningerne som det normale og de lærerstyrede opgaver er tæt på virkelighedsgørelse endnu engang, og dermed er mennesket og vores egne erfaringer på vej ud. Det går selvfølgelig ud over os, men det rammer også andre ... 1968 studieforholdene vinker forude; lad reaktionen vinke igen - vi har alt at vinde!

K.H. KALLE

Rettelsesblad til "Den faglige-indholdsmæssige udvikling 1968 - 81" fra gr. 3.

Følgende ændringer er indtil videre foreslået til oplægget - selve ændringernes konkrete udformning er ikke diskuteret.

80 → 81
5

A

s.3 i anden linie efter "i psykoanalysen" indføjes følgende:

Denne "forkastelsesproces" af de psykologiske teorier var selvfølgelig mangetydig og er slet ikke udtømmende beskrevet gennem ovennævnte, men det centrale var en tendens til at forkaste de traditionelle teorier, fordi de opfattedes som borgerlige - altså en a priori dom, som betød at det erfaringsindhold og den viden som teorierne faktisk indeholdt, blev fornægtet og ubetydeliggjort (se senere).

s.4 efter tredje linie indføjes:

b

Dette førte i første omgang til en terapi- og kritikbølge. Nogen var med begge steder - andre ét af stederne. Terapibølgen udtrykte sig ved en beskæftigelse med det indre følelsesliv, som forsøgte anskuet og bearbejdet i forhold til andre og til samfundets magtmekanismer (primært ud fra undertrykkelsesbegrebet). Kritikbølgen kom til udtryk ved, at men dels beskæftigede sig med samfundsteorier, dels kritiserede de psykologiske teorier for at være ahistoriske og overfladeagtige, hvorved de legitimerede det kapitalistiske samfund. Dilemmaet i denne fase var, at de traditionelle teorier forkastedes teoretisk, men man var henvist til dem i praksis, og det af den simple grund, at en ny og mere omfattende teoretisk platform tager tid at udvikle, hvorfor en gennemgående indholdsmæssig kritik - hvor det reelt psykologisk væsentlige udhæves af de traditionelle teorier - ikke lader sig føre ret langt igennem.

I anden omgang førte det til

s.4 tredje og fjerde nederste linier erstattes af følgende:

c

nesket og dermed for psykologien var arbejdet, og det som man især satte focus på var dets dobbeltkarakter: på én gang produktion af brugsværdi og bytteværdi, og på at det primært var gennem arbejdet at mennesket udvikledes, hvorfor forskellige typer af arbejde og arbejdsprocesser bliver af central betydning for psykologien.

s.5 overskiften ændres til "Den nyvidenskabelige fase" - eller noget bedre!

d

s.5 midt på siden efter "til Freudomarxismen)." indføjes:

Det som primært adskiller disse tre retninger, er forskellige opfattelser af, hvor omfattende den marxistiske teori og metode kan siges at være.

e

s.5, 8.nederste linie erstattes "(overflødiggjort)" med :

(tilsyneladende overflødiggjort, fordi der var kritisk undervisning indenfor studiets rammer, og fordi flere og flere organiserede sig partipolitisk og tog de kritisk-psykologiske diskussioner dør)

s.6 - boldværk uden å - og dog!

s.7 andet afsnit, første 5 linier begyndende med "Den holdning...."
har jeg ikke kunnet omformulere.

K.H.Kalle

- Hvem er I selv, og hvordan indgår I i ovennævnte "centrale" fænomener? Er der fænomener, som tidligere har været af betydning, eller er der fænomener, som I selv har været med til at udvikle i andre sammenhænge. Hvilke fænomener savner I?
- Fornemmer I nogle bestemte ting, som I vil kunne bruge (hvorfor?), eller måske nogle ting, som I fornemmer vil kvæle jer? Og tror I, at det vil ændre sig/kan ændres?

(kan bruges som inspirator - eller smides væk)

Den diskussion, som I nu er stillet over for, er tænkt som vores initiativ til, at I kan få jeres egne erfaringer "vendt" endnu engang som hold, så de kan bruges bevidst og målrettet i forhold til, hvad psykologistudiet som arbejdsplads, som kan og skal indeholde.

Når man starter et sted som her, så kommer man i starten til at indgå på en indirekte måde i forhold til bestemte regler, normer og adfærdsmåder, som kan virke mere eller mindre fremmede, uigennemskuelige eller måske ha' en kvalitet, som umiddelbart frastøder/tiltrækker.

Indholdet i disse regler, normer og adfærdsmåder er imidlertid ikke tilfældigt, og det kan heller ikke tilskrives eksistensen af nogle specielle mennesketyper på psykologistudiet. Men det må siges at være bundet af fagets samfundsmæssige placering, og fagets indhold og udvikling, hvor enkeltpersoner som grupper holdning til sig selv som studerende, som kvinde og som mand, som tilhørende en bestemt ungdomskultur m.v., som tilhørende en bestemt klasse osv., spiller ind og driver udviklingen fremad (eller tilbage!). Igen gennem lysbilleder og oplæg har vi forsøgt at anskueliggøre de udviklingsprocesser (den tradition) som har været af betydning for, hvordan faget og vi selv fungerer i dag, samt prøvet at udrede, hvad det er for nogle krav vi står overfor som samlet studentergruppe og som enkeltpersoner i denne gruppe. Dette er bl.a. gjort af den simple grund, at hvis man ønsker at påvirke noget, som man står i, så er det nødvendigt at have et eller andet kendskab til, hvordan dette "noget" fungerer - ellers vil ens kritikker og aktiviteter, som skal ændre det, få karakter af "sideliniekommentarer", som enten ikke bliver taget alvorligt, fordi de ikke forstås, eller de afvises som splittelsesmageri, fordi de indeholder en kritik som man ikke kan give feedback på (sideliniekommentarer er dog ikke det værste - de kan være tiltrængte inspiratorer, provokatorer!).

I en forstand er det derfor nødvendigt at "tilpasse" sig dette "noget" for at få kendskab til, ^{det} bruge det og for at kunne ændre det. I en anden forstand er det ikke ligegyldigt, hvordan denne "tilpasning" foregår. Et fundamentalt krav er vel, at det skal være muligt at have sig selv med i aktiviteter, som er et udtryk for ens interesser og behov - men interesser og behov er altid under udvikling, og de har et indhold som vel er mere end tilfældigt bestemt

- Prøv at diskuter jer frem til, hvad der kan siges at være centralt i studiet i dag, hvad angår regler, normer og adfærdsmåder (holdning til sig selv, andre, studiet, arbejde osv.)

UDKAST til brev til Studienævnet og til de Moderate Studenter.

Til Psykologisk Studienævn
fra Ruskursus-planlægningsgruppen.

Ruskursus-planlægningsgruppen har behandlet henvendelsen af 28.4.81 fra Moderate Studenter, som kræver at blive programsat på ruskurset 1981.

Dette krav afviser vi, og beder Studienævnet vedtage følgende udtalelse, der tilstilles Moderate Studenter hurtigst muligt.

" Psykologisk Studienævn har d.d. behandlet skrivelse af 28.4.81 fra moderate Studenter, og udtaler hermed følgende.

Det bemærkes først, at studenterorganisationer ikke har ret til, men mulighed for at medvirke mht. orientering om "studentersociale" forhold, og det bemærkes endvidere, at en institution med flere studenterorganisationer kun, hvis der er enighed mellem disse, kan overlade denne opgave til en af organisationerne (jvf. DVU's skrivelse af 19.januar 1978, s.1 nederst).

./ Ved henvendelse til Liste Q - Studenterrådet - har denne afslået (bilag vedlagt) at medvirke sammen med Moderate Studenter, hvorfor vi ikke finder noget grundlag for kun at programsætte Moderate Studenter. Moderate Studenter vil altså ikke blive programsat på vores ruskursus.

Til almindelig orientering skal det meddeles, at vores ruskursus også indeholder orientering om "studentersociale" forhold, herunder orientering om Moderate Studenter og Liste Q's repræsentation fra institut til konsistorium-niveau, samt at det selvfølgelig står Moderate Studenter frit for at informere om deres virksomhed ved uddeling af materiale i kantiner, opslag m.m., hvad alle andre enkeltpersoner som organisationer også har mulighed for.

Psykologisk Studienævn."

Dette formelle afslag, som der altså er juridisk og cirkulæremæssig dækning for, har også en indholdsmæssig side, som er følgende:

Det er ruskursus-planlægningsgruppen (og Fagrådets) indstilling, at tilrettelæggelse, udformning og afholdelse af ruskurset varetages af de involverede parter på psykologi, idet disse har bedst mulighed for at vurdere, hvilke oplysninger, og hvordan disse oplysninger bedst formidles, så vores nye kammerater på faget kan få den bedst mulige vel-

komst, og idet ansvaret er placeret her.

Ønsker Moderate Studenter indflydelse ma de derior deltage på lige fod - eller ta - med alle andre i ruskursustilrettelæggelsen som enkeltpersoner og i egenskab af psykologi-studerende. Som en fodnote i denne forbindelse skal nævnes, at moderate Studenter's eksistens, funktionsmåde m.m. selvlølgelig oplyses ved gennemgang af studenterliv og ved gennemgang af de styrende organer - andet vil være formynderi, politisk censur og forordning af de taktiske kendsgerninger.

Inddragelse af enkeltpersoner, organisationer m.m. vurderer vi dermed ma ske på basis af, hvad ruskursus-planlægningsgruppen - som er ansvarlig over for Studienævnet - finder er relevant ud fra det opstillede formål med ruskurset - og ikke omvendt: at enkeltpersoner og organisationer booker sig ind, som biografgjengere køber en billet ved billetlugen til en forestilling, som de intet ansvar har over for.

Det skal til sidst bemærkes, at fordoblingen af demokratibegrebet i aktuelt og formelt demokrati er et produkt af opståelsen af klasse-samfundet. Afvisningen af Moderate Studenter's krav er formelt begrundet, men har altså også en aktuel side - indflydelse gennem deltagelse, hvad Moderate Studenter glimrer ved ved deres fravær. Fra vores side er afvisningen dermed demokratisk i virkelig forstand.

Intet står os nærmere end at argumentere aktuelt demokratisk og tage politisk kamp på de cirkulærer, der ikke gør det til en ret for Fagrådene at afholde ruskurser med reel løn - modsat det symbolske beløb vi får i dag. Styrkeforholdsbetragtninger mellem statsmagt og studenterbevægelse viser os desværre, at denne kamp ikke skal tages i denne omgang, da udgangen kan blive en stramning af cirkulærerne, som måske endda helt vil udelukke studentersiden, hvilket kun vil skade de nye studerende.

Endvidere har vi vigtigere ting - end stormløb mod formelle regler og love - at foretage os lige nu ; de formelle regler og love er jo i sig selv udviklingsløse, og det er de reelle kræfter vi vil arbejde med: resultaterne af dette vil I kunne aflæse gennem ændringer i reglerne og lovene.

Ha' en god debat, og se så at få vedtaget det, som vi foreslår.

Kammeratlig hilsen Ruskursus-planlægningsgr./

PS: Vi går ud fra, at SN allerede har valgt en lærer som formel ansvarlig for ruskurset. Ellers må det gøres - bestemmelserne skal jo overholdes!

Til samtlige fakulteter

DATO: 21. maj 1980
JOURN. NR.: 001-4.1/80

Ved skrivelse af 19.12.1979 har Moderate Studenter, på baggrund af en række problemer i forbindelse med afholdelse af ruskurser sommeren 1979, overfor rektor rejst spørgsmålet om retningslinier for studenterorganisationernes medvirken ved disse ruskurser. Ved cirkulæreskrivelse af 19. januar 1978 har Undervisningsministeriet, Direktoratet for de videregående uddannelser fastsat nogle retningslinier vedrørende ruskursers afholdelse.

- 1) Ruskurser skal tilrettelægges og gennemføres af den enkelte institution, inden for de rammer ministeriet har fastsat.
- 2) Institutionerne kan bemyndige de enkelte studienavn til at tilrettelægge og forestå ruskurser.
- 3) Det må ikke overlades til studenterorganisationerne at tilrettelægge og gennemføre ruskurser.
- 4) Studenterorganisationer kan medvirke ved kursernes afholdelse omkring en orientering om "studentersociale forhold".
- 5) Dersom flere studenterorganisationer er repræsenteret på institutionen (konsistorium), må det ikke overlades til kun en organisation at medvirke, med mindre der er enighed mellem organisationerne herom.

På den givne foranledning skal man indskærpe, at studienavnene ved tilrettelæggelse og gennemførelse af ruskurser skal overholde de givne retningslinjer. Dersom man ønsker organisationernes medvirken ved orienteringen om studentersociale forhold, skal samtlige organisationer i god tid for inden kursets afholdelse, skriftligt opfordres til at deltage. Dersom dette ikke overholdes er forudsætningerne for afholdelse af ruskurser ikke opfyldt.

Man skal anmode fakulteterne om, over for de respektive studienavn at indskærpe ovenstående retningslinjer.

P.F.V.

H. Gade-Rasmussen
H. Gade-Rasmussen

KONSIST.

JOURNAL NR 001 4.1/80

MOTTAGET Dato 19. januar 1978.

.. 0 MRS. 1978

De højere uddannelsesinstitu-
tioner m.fl.

Direktoratet har under d.d. tilskrevet Rektorkollegiet såle-
des:

"Direktoratet orienterede ved skrivelse af 15. november f.å.
Rektorkollegiet om direktoratets skrivelse af s.d. til departe-
mentet vedrørende spørgsmålet om regler for ruskurser og ekskur-
sioner. Ministeren har nu tilskrevet statsrevisorerne, som det
fremgår af vedlagte kopi, der sendes i 25 eksemplarer.

Som det fremgår, er det herefter ministeriets opfattelse, at
ruskurser må betragtes som en vigtig og hensigtsmæssig introduk-
tion til studierne. Formålet hermed er at give de unge studerende
såvel en faglig orientering om f.eks. studie- og eksamensordnin-
ger m.v., som en almindelig orientering om institutionernes opbyg-
ning og lignende samt eventuelt tillige at yde de studerende bi-
stand med løsning af konkrete problemer i forbindelse med studie-
starten. Det generelle sigte med ruskurser må være, at de stude-
rende bliver i stand til på kortest mulig tid effektivt at engage-
re sig i de studiefaglige aktiviteter.

Ruskurser skal tilrettelægges og gennemføres af de enkelte
institutioner, og man anser for mest naturligt, at det som hoved-
regel er studienavnene, der, indenfor givne rammer, forestår afhol-
delsen af kurserne og har ansvaret for deres indhold og afvikling.
Opgaven må således ikke overdrages til de studerendes organisatio-
ner; der vil dog ikke være noget til hinder for, at de studerendes
organisationer medvirker med hensyn til orientering om "studer-
sociale" forhold, idet dog bemærkes, at en institution med flere
studererorganisationer kun, hvis der er enighed mellem disse, kan
overlade denne opgave til en af organisationerne.

10571

JOURNAL NR.

001-2,0

27. JAN 1978

Kære rustræner.

Som det nok er bemærket er der stadig problemer med at få effektueret et bæredygtigt ruskursusindhold omkring psykologdagene, dvs. omkring tirs + tors + fre. Retningslinierne for disse dage blev afgjort ved en afstemning ud fra temaet teori-før/teori-efter. Det formelt demokratiske ligger nu i, at vi alle skal arbejde ud fra, hvad flertallet besluttede, og det var teori-før.

Der er ikke noget jeg hellere vil gøre - selv om jeg stemte imod og dermed kom i mindretal - end at følge et flertal i et enhedspolitisk forum som en rustrænergruppe, men det vil være at forfalde til plat dogmatisme/formalisme ikke at tage en besluttet abstrakt retningslinie op til nyvurdering, hvis det viser sig a) at den konkrete omsætning bliver urealistisk på dets egne præmisser, og/eller b) hvis kritik enten ikke kan tilbagevises som uholdbar eller indarbejdes i den konkrete plan.

At det vil være dogmatisme/formalisme grunder i, at det produkt vi udarbejder ikke kun har betydning for os som arbejdsgruppe, men primært er af betydning for vores målgruppe - 140 nye psykologistuderende.

Jeg skal derfor fremsætte nogle problematiseringer, som jeg vil forlange til debat førstkommende rustrænermøde med efterfølgende nyvurdering af tidligere abstrakte retningslinie teori-før /teori-efter.

Konsekvensen af teori-før-beslutningen er, at der skal arbejdes med et dobbelt formål for konfrontationen med praktisk arbejdende psykologer. Som jeg har opfattet dette dobbelte formål (på basis af de foreslåede oplæg) så består det i, at man skal få en fornemmelse af 1) psykologers funktion, deres begrænsninger og muligheder for selvstændigt at præge statsmagtens foruddefinerede samfundsmæssige opgave, og 2) psykologers menneske-samfunds-opfattelse, som giver begrænsninger og muligheder i jobfunktionen kød og blot i kapitalistisk eller humanistisk socialistisk retning.

Disse to aspekter er røv-væsentlige - ingen tvivl om det - og det betyder også, at det er sammenkoblingen af disse to aspekter, der er sager (uoverensstemmelsens) kerne, hvilket samtidig betyder, at argumentet med at russerne skal have så megen viden som muligt, så mange muligheder åbne som muligt til konfrontation med psykologpraksis kun (eller altid holder formelt). Det er kvaliteten af den viden, som skal gøre det muligt at opfylde det dobbelte formål, der er afgørende.

Denne "kvalitet" af viden, der skal formidles til russerne inden psykologkonfrontationen, så det dobbelte formål kan opfyldes, kan imidlertid godt stampe op af jorden, hvad jeg vil give et bud på nu - og først

derefter vende tilbage til, hvorfor jeg mener det er et urealistisk project for russerne « og også for os.

Uden nærmere begrundelse vil jeg indføre en skelnen mellem de samfundsmæssige rammer og de dertil hørende krav, og hvorledes disse rammer og krav opfyldes og evt. overskrides gennem forskellige praksis', der så igen kan være funderet i forskellige teorier om mennesket-samfundet. Vender vi blikket mod psykologers rammer/krav og psykologers praksis/teorier, så er der idag et mere eller mindre simpelt forhold mellem rammer og teori. Terapirammen/krav modsvarer i store træk af teorier med psykoanalytisk udgangspunkt, undervisningsrammer/krav i store træk af humanistiske/marxistiske teorier, socialforvaltningsrammer modsvarer af pragmatisme/teoriløshed. Hvorfor det er sådant i dag, og hvordan disse forhold vil udvikle sig fremover, må vi nødvendigvis have et enhedsskabende paradigme på, hvorudfra samtlige forhold mellem rammer/krav og teorier lader sig forklare som særlige og specifikke fremtrædelser. Jeg er ikke bekendt med et sådant paradigme, men jeg er sikker på det kan udarbejdes (engang!), men usikker på om vi formår det, samt om den historiske udvikling er så fremskreden, at det overhovedet har materialiseret sig - ellers har vi slet ingen muligheder.

Alt dette betyder, at hvis vi ikke formår at lave et paradigme - omsat i et oplæg - der omhandler rammer/krav i deres forhold til hvorledes muligheder og begrænsninger modsvarer/modsvarer af teorikonceptioner, så vil det ikke være muligt at opstille retningslinier for, hvorledes holddiskussionen efter psykologkonfrontationen skal takles - idet holddiskussionen skal tage højde for/ inddrage/ samle 5-6 forskelligartede praksiserfaringer, som opstår i og med at russerne i grupper på tre har været hos hver deres psykolog.

Ovennævnte er en indholdsmæssig problematisering, udarbejdet på de vedtagne præmisser. Hvis ikke denne problematisering kan afvises som værende fordrejet grundende i et forkert udgangspunkt, eller hvis ikke det enhedsskabende paradigme kan udarbejdes, så er den tidligere beslutning om teori-før - der som konsekvens har dobbeltformålet - ikke funktionel. hvorfor den må ændres - eller også må formålet med psykologerne ændres/begrænses.

Men OK!

Det kan ressoneres, at det alligevel gennemføres: det er ikke så væsentlig at sammenkoblingen mellem rammer/krav og teori-modsvar ikke lykkes selv om der lægges op til det, og at det er nok, at russerne konfronteres med det. De åbne spørgsmål som uden tvivl vil blive rejst og forblive ubearbejdet vil de have ca. 10 år til at komme efter, bearbejde og afklare.

Til dette er at sige at russerne gøres til prøveballon uden nogen overvejelser over, hvad vi konkret forventer. De krav, som vi stiller russerne overfor og de krav som de implicit vil tage på sig, har ikke kun udgangene: skidegodt eller det var for svært. Der findes også en tredje udgang, der hedder frustration! Vi er forbandet forpligtiget til at planlægge, så frustration allerhøjst er et utilsigtiget biprodukt - og ikke et mere eller mindre realistisk resultat, hvad jeg af bl.a. følgende grunde vil mene det er:

- mange russere er ikke konkret læsevandte/diskussionsvandte; mange har kæmpet for point i nogle år gennem almindeligt slavearbejde.
- bare det at skulle færdes i universitetsregi er et stort krav.
- at der er et kæmpe spring mellem syntese af teoritilegnelse og praksis.
- at allerede anden dagen vil være hård og opslidende for russerne, hvorfor forholdsvis komprimeret tilegnelse på 3. og 4. dagene af nye overvejelser uden at tilegnelsesblokkene kan diskuteres i sig selv ud fra deres egne erfaringer er overbudskrav.
- vi kan allerhøjst forvente, at den abstrakte viden vi sætter dem overfor, vil indgå som en overbygning på deres tidligere erfaringer. At forvente at den ny viden vil omstrukturere deres tidligere erfaringer på $1\frac{1}{2}$ dag, så de reelt bruger ^{den} som vi kræver - fx. til opstilling af kvalitativt nye spørgsmål, er renlivet idealisme.

På grundlag af bla. disse argumenter vil jeg foreslå følgende program i stedet, hvor de to formål skilles ad, så konkret bearbejdning er mulig:

- onsdag eftermiddag: 12³⁰-13³⁰: gennemgang af J.Jensnes artikel og diskussion.
13³⁰-14⁴⁵: Valg af psykologer, og opstilling af spørgsmål.
- Torsdag formidd. : 9³⁰ - 11³⁰: Psykolog-besøg.
eftermidd. : 13³⁰-14⁴⁵; Opsamling og diskussion af muligheder og begrænsninger i psykologers arbejdsvilkår.
- fredag formiddag: 9³⁰- 11³⁰: Oplæg om psykologiens verden, samt diskussion.
eftermiddag: 12³⁰-13³⁰: Gruppearbejde omkring casen Lone.
13³⁰-14⁴⁵: Plenumdiskussion og opsamling.

Med et håb om ikke at fremkalde for mange aggressinner, og for stor splittelse. K.H.Kalle.

Kære fagrod.

Næste fagrådsmøde er på KUA d.26.7.81, kl.9-15 . Det er helvedes nødvendigt, at du kommer - husk madpakke.

Og nu det mere argumenterende!

Så gik dette år. Vi har fået sommerferie, hvilket på godt dansk betyder arbejde. Men: vores fagrådsperiode strækker sig til 1.november, og situationen på faget er nok mere alvorlig end i mange år. Derfor blev der på sidste fagrådsmøde lagt op til en nødvendig funktionel "oversomring" med nedsættelse af en demokratigruppe og en semesterstartsgruppe, men på fagrådsmødet i går (d.15.6) blev dette korrigeret og konkretiseret.

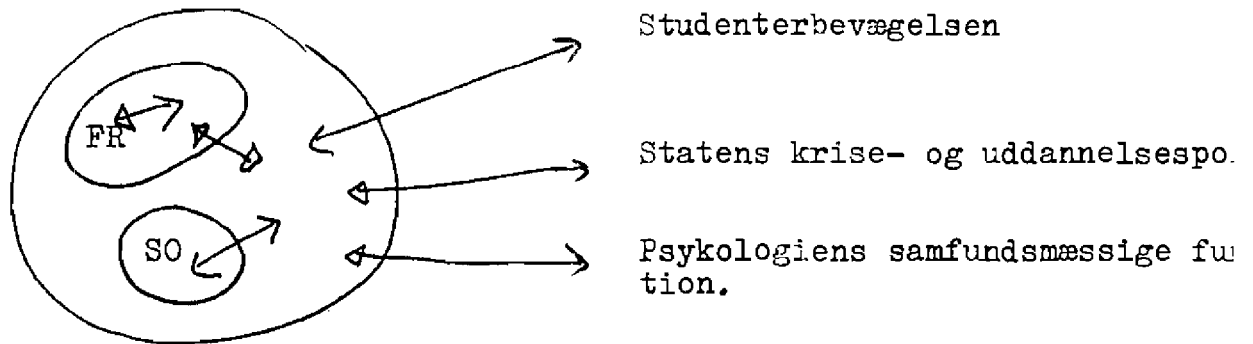
Det blev besluttet at udforme en "Beretning og situationsrapport/ ved Psykologisk Fagråd" til debat på et studentermøde først i september. Udformningen af en sådan beretning vil bevirke at vi selv kommer i dybden med de problemer, som vi står i og med, samt at det bliver muligt studenterpolitisk på psykologi at få et mere eller mindre fælles erfaringsudgangspunkt for efterårets arbejde. Dette sidste er især vigtigt, da et stort problem i det daglige liv/arbejde på psykologi er en manglende fælles forståelse af, hvor problemerne ligger, hvor der er reel uenighed samt hvilke uenigheder der er over/underordnet eller er en konsekvens af andre forhold (ovennævnte har fx. fremtrådt ved det, at vi var en måned om at gennemskue den falske modsigelse mellem styring/ikke styring). Denne manglende platform skyldes nok primært, at en enhedsskabende sag for vores studenterpolitiske liv og arbejde endnu ikke har konstitueret sig (det er ikke kun SU, Nedsikringerne, ikke kun den politiske disciplinering, men hvad er det så positivt udtryk?), og sekundært, at vi har været ret for dårlige til at takle de mere eller mindre falske modsigelser, og megen af vores tid er gået med. Det skal heller ikke glemmes, at Kommissær måde at snige sig uden om/lægge røgslør over de debaterede problemer med virker til systematisk afbræk i vores forsøg på fælles erfaringsopsamling, og dermed manglende mulighed for fælles praksis. Selv KAP og VS har i deres mest sekteriske perioder ikke udvist en sådan partichauvinisme.

Alt dette betyder at FR's "oversomring" består af 3 elementer:

- a. Udformning af beretning.
- b. Semesterstartsplanlægning. Her skal indkaldelse af tringrupper i første nummer af indput, dvs. afleveres senest d.11.8.81, kl.12.
- c. Velkomstindlæg til Infoindput til de nye russere (dette indlæg skal være færdigt til d.18.8.81, kl.12), samt velkomsttale af Fagrådet til de nye russere, hvilket skal løbe af stabelen man. d.31.8.81, kl. ca. 10-10¹⁵.

AD a) Vi vedtog at arbejde ud fra følgende model og disposition (dvs. intet er vedtaget endnu - modsætningernes kamp og enhed må drive det fremad - forhåbentlig til noget bedre!).

Udgangsmodel:

Disposition for:

Beretning og situationsrapport/ ved Psykologisk Fagråd - et debatoplæg

Indledning: målgruppe: gamle studerende (nye studerende indføres specifikt gennem ruskursusoplæg).

formål: opsummering af forårets aktiviteter, uddybning og begrundelse af den samfundsmæssige situation, som vi mener aktiviteter må ses i forhold til, samt forslag til retningslinier for efterårets arbejde.

mål: - at formidle en forståelse af det indre livs situation (krise) på psykologi (og helst også i Studenterbevægelsen generelt), så det opfattes som en helhed og opløsning og omstrukturering, hvor alt kan ske - både positivt og negativt - men hvor der er enormt mange muligheder for at præge det.

- at give konkrete bud på basisaktiviteter for efteråret, både i forhold til de daglige krav, og i forhold til, hvordan kapitalsatte uligheder og problemer på lang sigt takles og ophæves/overskrides.
- at vi opnår et minimumsgrundlag for en fællesprioritering af samtlige studenterpolitiske kræfter, både de langsigtede opgaver og de daglige basisaktiviteter hvor konfrontationsperspektivet fastholdes som det afgørende middel for studenterkamp (vi kan tidsnok degenerere til en socialdemokratisk fagforening).

KAP 1: TIDENS TAND.

a - beskrivelse af den almene samf. situation. og dennes forhold til S

nedskæringerne, den øgede politiske styring af udd.systemet, samt mod-
b - beskrivelse af studenter- sætninger inden for staten, vores
bevægelsens situation. hovedfjender ect.

- c - opsummering i relation til 1. de væsentligste fjender på det samf.
område.
2. de subjective udtryk, som vores liv
ges af i dag (fjenthed, isolation
fremmedgørelse, accept af ydrestyrri
som den negative side, og som den pos
tive side ???????????????).

KAP 2: PSYKOLOGIS VERDEN.

- a - situationen på faget. Kort beskrivelse af studenterorganiseringen
undervisningsforholdene til efteråret.mm.
b - hvorfor ser situationen sådan ud? Opsummering af forårets aktivite
ter (startede med sidste FR-opsummering og dennes "fatale" betydn
c - FR's placering og funktion i forårets arbejde, samt evt. præciseri
af den funktion, som vi mener fagrådet skal opfylde (koordinering,
styring eller hvad?).
d - debatformen på psykologi - hvorfor så få skriver i indput, hvorfor
det er så svært at diskutere sig udviklende fremad ect
e - opsummering af de væsentligste problemer/udviklingsdynamikker på fa

Det strukturerende moment for dette afsnit
er forholdet/diskrepansen/modsigelsen mellem
det store brag og det daglige basisarbejde,
hvor det daglige basisarbejde både har været
overprioriteret og underprioriteret.

KAP 3: FAGRÅDETS INDRE LIV.

- formidling af vores personlige erfaringer - gående på det sociale, d
politiske og det faglige og hvad der ellers har været af betydning.

KAP 4: PERSPEKTIVER I OG FOR EFTERÅRETS ARBEJDE.

- ??????????

Disposition SLUT.

-----o-----

Denne disposition syner af et mammut-oplæg. Det behøver det ikke blive
det skal det ikke være.

Dorthe-Marie, Anne-Maj og Lone udarbejder et forslag til kap. 2, som sk
diskuteres på næste FR-møde (har du ikke sat kryds i kalenderen for d.
7.81, kl.9-15 så gør det hellere nu).

Jens-Peter udarbejder en nærmere disposition for kapitel 1.

Der mangler altså stadig 3 kapitler, samt formulering af indledning.

Dette er alle andres opgave - især de som ikke er rustrænere, idet rus-kursusarbejdet ser ud til at blive både tidskrævende og en hård nød at knække i år.

Derfor bedes du gøre dig tanker om især de manglende dele, og overveje på hvilken måde du kan indgå i arbejdet.

Vel mødt til det videre arbejde, hvis problematiske karakter kræver vores allesammens deltagelse og støtte. Kammeratlig hilsen Kalle.

VORT KÆRE STUDIUMS FREMTID ?

mej 41

De nedskæringer, som truer vores studium (også og især) til efteråret - hvis vi da ikke formår at rejse en omfattende modstand mod dem - vil selvfølgelig ikke kun betyde en kvantitativ forringelse af vores studiebetlinger - fx. færre vejledningstimer, forelæsninger i stedet for undervisningshold, multiple-choise i Almen Psykologi, og/eller hvad man ellers kan forestille sig - men også en kvalitativ forringelse. Det kan slås helt fast: færre bevillinger vil betyde mindre lærerkapacitet, som nødvendigvis må kompenseres gennem effektiviseringer af undervisningen og af eksamensformerne.

En realistisk vision!

Ligemeget hvilken fremtid vi får, så skal vi lave produkter af skriftlig karakter, så det bl.a. kan kontrolleres, hvad vi laver/lærer. En effektiv - og meget billig model - er indførelsen af mange små empiriske opgaver, hvor øvelsernes problemstillinger, objekter og observationsmetoder på forhånd er fastlagt, bl.a. gennem udførlige skriftlige vejledninger. Ovennævnte model at indlære på blev foreslået under vores studiekonference (se indlægget Indput nr.10, s.29-30), hvor den skulle bruges på labkurserne. Argumenterne var selvfølgelig ikke at modellen var billig m.m., men det var faglige argumenter, såsom

- da de fleste psykologiske teorier er baseret på empiri, så er det rimeligt, at de studerende på et tidligt stadium af studiet stifter praktisk bekendskab med et bredt udsnit af de måder, hvorpå man indsamler information.
- det er mere udbytterigt (!) at lave mange små empiriske opgaver i stedet for som nu få, store og ofte overvejende teoretiske opgaver.
- de programmerede øvelser vil ikke svække en kritisk holdning - tvært imod vil de mangeartede empiriske øvelser kunne være en stadig tilbagevendende anledning til kritisk tænkning; bl.a. vjh. at forskellige teoretiske skollers syn på de empiriske øvelser skulle inddrages,

hvilket ville resultere i, dels et "bredt, praktisk kendskab til nogle af de empiriske metoder, der har været anvendt i psykologien", dels "ville den højt priste kritiske holdning have konkrete faglige objekter at være rettet imod" (s.29).

Formålet med at inddrage dette indlæg's model - som vi vil betegne med programmeringsmodellen - er ikke at knytte modellen sammen med et bestemt syn på nedskæringerne - tvært imod var indlægget et af de få i studiekonferencedebatten - men fordi vi opfatter modellen som en (desværre) realistisk mulighed for vores studium, hvis nedskæringerne får lov at sætte sig yderligere igennem. Vi vil derfor prøve at vurdere de faglige konsekvenser af studiearbejde under en sådan model.

En pudsig psykolog - ryggen mod virkeligheden.

Først skal det præciseres, at vi aldrig er eller bliver en simpel respons på de yd-

stimuli. Selv underlagt en nok så rendyrket "programmeringsmodel" vil vi være subjecter, der griber mere eller mindre styrende ind i vores omverdensbetingelser. Men hvad er det for en subjectivitet, som "programmeringsmodellen" potentielt dyrker, og hvad er de indlæringsmæssige konsekvenser i form af oplevelser, selv-og-omverdensforståelse og kvalifikationer som vi får med hjem? Og som vi som færdige psykologer senere hiver ned over hovedet på vore kære medborgere.

For at kunne vurdere dette vil vi se på "programmeringsmodellen" gennem to aspekter det empiriske og det problemløsende.

Det empiriske aspekt skal behandles kort, da det dels er ret uklart, hvad der eksak menes med empiri, dels kan empiri opfattes på mange forskellige - ikke nødvendigvis uforenelige - måder, men hvor den videnskabelige værdi og politiske potens er ret forskelligeartede.

I følge "programmeringsmodellen" startes der med udpegning (fra lærerside!) af et genstandsområde, nogle teorier der udtaler sig om det findes frem, og der indsamles empiri, som skal bruges til at verificere (af- eller bekræfte) dem, og igennem en sådan kontinuerlig forsøgsrække bygger man så styk for styk sin viden op, som endda - ifølge "programmeringsmodellen" - bliver en kritisk viden, da man igennem de stadige teorikonfrontationer får skrælet de ideologiske momenter/teorier fra. En sådan indlæringsmåde er i bedste fald spild af tid - den bygger endda på idealtypiske præmisser, som hvis det endelig lykkes at overholde blot igennem ét eksperiment så konstrueres der en cirkelargumentation, der står og falder med ens sympati (hvad dette så end er); i værste fald efterlader den en sløring af virkeligheden, bestående i at virkeligheden er som den ser ud, eller som den kan måles, samt at det væsentligste - begrebers status og gyldighedsområde - end ikke kan tematiseres.

Det er spild af tid, fordi de teorier som kan inddrages omkring det samme genstandsområde - og som man som studerende skal have mulighed for at efterprøve gennem empiriindsamling - allerede kan siges at være bekræftiget (på deres specielle måde) eller havde de ikke fået lov at overleve som teorier. Dette skyldes endvidere, at forskellige teorier bruger forskellige begreber til begrebsliggørelse af det samme genstandsområde, hvorfor valget af begreber, som man vil indsamle empiri efter, enten a) må følge én af teorierne, hvorved de andre teoriers (manglende) sandhedsværdi a priori er givet, b) må følge alle teorierne, hvorved intet kan siges om deres relationer til hinanden (man mangler en "uvildig" målestok), eller c) ved hjælp af hjemmelavede begreber, hvorved empirien ikke kan bruges til noget som helst. Skulle det overhovedet lykkes at finde forskellige teorier med samme begreber, så kan det på forhånd siges, at de tilhører samme skole, hvorfor det problem man skal løse er et metodeproblem, hvilket bl.a. vil sige stillingtagen til matematiske approksimationer m.m., hvilket vores mulighed for på kvalificeret vis at gøre er lig nul. Skulle man på trods af alt dette alligevel få lyst til selvstændigt at efterprøve teorier gennem empiriindsamling, så vil det betyde, at de genstandsområder, som står åbne for én er så snævre og begrænsede - pga. at de skal leve op til det kontrollerede eks-

intersubjektivitet 3
periments krav, om at have hold på alle variable - at de er ligegyldige; fx. vil sociale forhold der indvirker på mennesker over tid overhovedet ikke kunne inddrages som empiri - der er ikke tid til det, og det vil endvidere være for kompliceret for en "småopgave", som der i følge "programmeringsmodellen" skal være mange af.

Det problem som er berørt her under "spild af tid" er blot problemet om, at empirisk bekræftigelse nok er nødvendig, men ikke tilstrækkelig; netop fordi empiri ikke i sig selv klumper sig sammen og skaber et begreb som topskud, men at begreber er noget vi danner gennem abstraktion, hvorfor også nogle begreber kan være mere omfattende end andre. Og det er vel dette, som det er væsentlig at afklare: hvad et begreb indfanger, og under hvilke betingelser dette begreb har gyldighed, hvilket er et teoretisk (og empirisk) problem. "Programmeringsmodellens" empiriopfattelse er dermed med til at styrke den opfattelse, at virkeligheden blot består af en samling spredte entiteter, der kan måles, og som i en vis forstand eksisterer som uforanderlige - som eksisterende uden historie - og det er netop den opfattelse som borgerskabet har brug for, at vi også opfatter samfundet og mennesket med: at det er uforanderligt og allerhøjst justerbar i kanten.

Og dermed er vi ovre i det andet aspekt omkring problemløsning.

Som sagt skal problemet, som vi skal "løse", i følge "programmeringsmodellen" være givet os på forhånd. Med det som er sagt om empiriens ubrugelighed - i den form som det er foreslået - så bliver vores studiepraksis udelukkende tilegnelsesvirksomhed; vores egne erfaringer, vores egen aktivitet for at præge vores egen dagligdag udgrænses på forhånd til fordel for en mekanisk indlæring af, hvad nogle "videnskabelige" hoveder tror på. Vi bliver problemløsere - eller måske nærmere problemkontrollanter - som står overfor et problem, der er stillet udefra, og vores egen mulighed for selv at stille problemer - og netop problemers samfundsmæssigt historiske bestemthed - forflygtiges. Fra at indlæringsformer skal styrke vores mulighed for aktivt at kunne problematisere og gribe ind i de omverdensforhold, som vi står overfor både med og uden psykologkasket, så bliver vores virksomhed her centreret til et problem om tilegnelse i stedet for centreret omkring problemet selv, herunder hvad der har udviklet problemet, og hvorfor det er et problem. "Programmeringsmodellen" reducerer os til objecter - ligesom alle kapitalsatte forhold - og tager vi ikke kamp mod denne umyndiggørelse, så vil vi bare slæbe den samme herre-slave dikotomi med os i vores praksis, hvor vi dog forsøger at bliver "herren".

Sat lidt på spidsen kan det siges, at "programmeringsmodellens" empiri og problemopfattelse allerhøjst kan bruges til at eftervise tyngdekraften på forskellige lige kedelige måder - denne er netop uden historie, men alt hvad der er organisk har en historie. Og det gælder i særlig grad sociale processer, hvor vi er medskabere af dem - idag desværre i en pervateret form under lønarbejdets ^{og} - og netop dette særlige undertrykkes gennem "programmeringsmodellen", der serverer og vil have os til at indordne os under/tro på en statisk virkelighed.

7
"Programmeringsmodellen" som indlæringsform med dertil hørende fremmedbestemt indhold er gift med kapitalismens krav om abstrakt stykvis effektivitet og ydre kontrollerbarhed - gid denne model og lignende og årsagerne til dem møder modstand og overvindes.

e uagt
me

Efterårs- eller Fremtidsgruppen / Kalle.

8 Indpust 29.

nr. 16-18,

1981